

"Zajedno u Kristu"

Papa je 4. i 5. lipnja pohodio Hrvatsku

"Drage obitelji, budite hrabre! Ne popuštajte tom sekulariziranom mentalitetu koji nudi suživot kao pripremu ili čak kao zamjenu za brak! Drage obitelji, radujte se očinstvu i majčinstvu! poručio je papa Benedikt XVI. na središnjem misnom slavlju koje je u povodu Prvoga nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji predvodio na zagrebačkome hipodromu zajedno s 400.000 vjernika

50.000 mladih na bdjenju pozvao je da ne dopuste da ih zavedu privlačna obećanja: "Ne popuštajte kušnjama da se potpuno pouzdate u posjedovanje, u materijalne stvari, odričući se slijediti istinu koja seže dalje, poput visoke zvijezde na nebu, kamo vas Krist želi povesti"

Na molitvi Večernje u zagrebačkoj katedrali Papa je potaknuo: "Ljubljena Crkvo u Hrvata, preuzmi ponizno i smjelo zadaću da budeš moralna savjest društva, sol zemlje i svjetlo svijeta", te posvetio središnji dio nagovora bl. Alojziju Stepincu

U obraćanju osobama iz javnoga i vjerskoga života u HNK Papa je istaknuo da religije moraju biti čimbenik mira, a središnja tema njegova nagovora bila je savjest

Papa Benedikt XVI. u Hrvatskoj

Papa: S radošću iščekujem pohod Hrvatskoj

Vatikan, 1.6.2011. (IKA) – Papa Benedikt XVI. pozvao je u tijeku opće audijencije 1. lipnja vjernike da mole za njegov predstojeći apostolski pohod Hrvatskoj. Svoj je poziv Papa uputio u pozdravu vjernicima na hrvatskom jeziku u kojem je rekao: "Upućujem pozdrav svim hrvatskim hodočasnici, a osobito vjernicima župe sv. Petra i Pavla iz Kočerina u Bosni i Hercegovini. Dragi prijatelji, u subotu i nedjelju posjetit ću Zagreb i Hrvatsku da zajedno s vama proslavim Dan hrvatskih katoličkih obitelji. Dok s radošću iščekujem taj susret, sve vas pozivam da molite kako bi moj pastirski pohod ovoj dragoj zemlji donio obilje duhovnih plodova te da kršćanske obitelji budu sol zemlje i svjetlo svijeta. Hvaljen Isus i Marija!"

Papin brzozav talijanskom Predsjedniku

Vatikan, 4.6.2011. (IKA) – U trenutku napuštanja talijanskog teritorija zrakoplovom kojim je 4. lipnja putovao u pastirski pohod Hrvatskoj papa Benedikt XVI. uputio je talijanskom predsjedniku Giorgiu Napolitanu brzozav sljedećeg sadržaja: "S radošću upućujem Vama gospodine Predsjedniče prijazni pozdrav u trenutku u kojem napuštam Rim i odlazim u Hrvatsku prigodom Nacionalnog dana katoličkih obitelji i dok zazivam na čitav talijanski narod obilje darova svjetla i mudrosti da bi nastavio priznavati obitelj temeljnom stanicom društva, podupirući je prikladnim poduhvatima upućujem Vama i Vašim suradnicima žive želje za korisnim zauzimanjem u službi talijanskog naroda kojem upućujem svoj blagoslov."

Papa: Pristupanje Hrvatske Europskoj uniji "logično, pravedno i potrebno"

Razgovor Benedikta XVI. s novinarima u zrakoplovu na putu iz Rima u Zagreb

Zagreb, 4.6.2011. (IKA) – Već na samom početku svoga 19. inozemnoga putovanja, u zrakoplovu na putu u Zagreb 4. lipnja, papa Benedikt XVI. istaknuo je u razgovoru s novinarima da je pristupanje Hrvatske Europskoj uniji "logično, pravedno i potrebno".

U pratnji zrakoplova kojim je Papa poletio iz Rima kroz hrvatski zračni prostor bila su dva MiG-a Hrvatskog ratnog zrakoplovstva. U zrakoplovu je s Benediktom XVI., uz njegovu pratnju, bilo oko 50 novinara iz 15-ak zemalja. Odgovarajući, nakon pozdrava o. Federica Lombardija, ravnatelja Tiskovnog ureda Svete Stolice, na tri pitanja nazočnih novinara, Sveti Otac napomenuo je da je već bio u Hrvatskoj. Prvi put je došao na pogreb svojega prethodnika na čelu Kongregacije za nauk vjere, kardinala Franje Šepera, koji je, kako je Papa rekao, "bio njegov veliki prijatelj". Kardinal Šeper bio je i predsjednik Teološkoga povjerenstva, čiji je mons. Joseph Ratzinger tada bio član. Tako sam upoznao njegovu dobrotu, inteligenciju, razbor i veselje; a po tome sam dobio i predodžbu o samoj Hrvatskoj, jer je on bio veliki Hrvat i veliki Europljanin, napomenuo je Sveti Otac. Potom me je, drugi put, pozvao njegov osobni tajnik Velimir Čapek, i on vrlo veseo i dobar čovjek, na proslavu u jedno marijansko svetište. U toj sam prigodi uočio pučku pobožnost, vrlo sličnu onoj u mojoj zemlji, istaknuo je Sveti Otac te dodao da ga je tada obradovalo pravo utjelovljenje vjere; vjere življene srcem, u kojoj nadnaravno postaje naravno, a naravno je prosvijetljeno nadnaravnim. Tako sam

vidio i doživio ovu Hrvatsku, s njezinom tisućljetnom katoličkom poviješću, uvijek blizu Svetoj Stolici.

Što se, pak tiče ulaska Hrvatske u Europsku uniju, Papa je izrazio mišljenje da ga većina Hrvata očekuje s radošću, jer je riječ o europskom narodu. Kardinali Kuharić i Bozanić uvijek su mi govorili da se ne osjećaju dijelom Balkana, nego Europljani. Riječ je o narodu koji već jest u središtu Europe, njegove povijesti i kulture, istaknuo je Sveti Otac i dodao da u tom smislu misli da je logično, pravedno i potrebno da Hrvatska uđe u Europsku uniju. Razumljiv je određeni skepticizam ako jedan brojčano mali narod uđe u već oblikovanu Europu; možda postoji strah od prejake centralizirane birokracije, racionalističke kulture koja ne vodi dovoljno računa o bogatstvu povijesne raznolikosti. Čini mi se da bi to moglo biti poslanje ovoga naroda, nakon što uđe u Europsku uniju: obnoviti jedinstvo u različitosti, istaknuo je Sveti Otac te ohrabrio Hrvate, napominjući da je postupak ulaska uzajamni postupak davanja i primanja. Odgovarajući na pitanje o važnosti lika blaženoga Alojzija Stepinca, Sveti Otac je kratko govorio o njegovu liku te istaknuo da je on bio veliki pastir i veliki kršćanin i također čovjek uzorne čovječnosti. Sudbina kardinala Stepinca bila je da živi u dvjema suprotstavljenim diktaturama, ali su obje bile protuljudske - ustaški režim, koji se činio da ispunjava san o samostalnosti i nezavisnosti, a u stvarnosti je to bila lažna samostalnost koju je Hitler izmanipulirao radi svojih ciljeva. Kardinal Stepinac to je jako dobro shvatio te je branio pravu čovječnost protiv takvoga režima braneći Srbe, Židove, Rome; dao je snagu nove čovječnosti, pa i trpeći, istaknuo je Papa. Zatim je uslijedila suprotna diktatura komunizma, nastavio je Benedikt XVI., u kojoj se iznova borio za vjeru, za prisutnost Boga u svijetu, za stvarni humanizam koji ovisi o prisutnosti Boga. To je bila sudbina kardinala Stepinca - borba u dvije različite i suprotstavljene bitke, a upravo u odluci za pravu istinu nasuprot duhu vremena, ta prava ljudskost koja proizlazi iz kršćanske vjere, veliki je primjer ne samo Hrvatima nego i svima nama, istaknuo je Papa.

Papa Benedikt XVI. stigao u Hrvatsku

Zagreb, 4.6.2011. (IKA) - Zrakoplov talijanske zračne kompanije Alitalia kojim je papa Benedikt XVI. stigao u Hrvatsku sletio je na pistu zagrebačke zračne luke. U zrakoplov su ušli šefica Protokola predsjednika RH Petra Furdek i apostolski nuncij u našoj zemlji nadbiskup Mario Roberto Cassari, koji su Papi zaželjeli dobrodošlicu. Nakon izlaska iz zrakoplova, Papu su pozdravili predsjednik RH Ivo Josipović, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije nadbiskup Marin Srakić. Papu je pozdravila i obitelj Kardum, supružnici Ivan i Klaudija te njihovo petero djece, Karlo Josip (9), Elizabeta (8), blizanke Brigita i Magdalena (6) te Mihael (4) iz velikogoričke župe bl. Alojzija Stepinca. Mali Mihael je u znak dobrodošlice Papi uručio cvijeće. Nakon svečanog pozdrava intonirane su nacionalne himne. Benedikt XVI. pozdravio je vojnike a zatim se s predsjednikom Josipovićem uputio na pozornicu gdje su Svetog Oca pozdravili hrvatski biskupi i državni dužnosnici na čelu s predsjednikom Vlade RH Jadrankom Kosor i predsjednikom Hrvatskog sabora Lukom Bebićem, a hrvatskoga predsjednika pozdravili su članovi vatikanskog izaslanstva.

Josipović Papi: Dobro došli u Hrvatsku!

Iznimna mi je čast da Vam mogu biti domaćinom u Vašem državnom posjetu, a kao Predsjednik Republike dijelim i radost milijuna hrvatskih vjernika katolika koji Vas danas dočekuju kao Svetog Oca u pastirskom pohodu

Zagreb, 4.6.2011. (IKA) – "Dobro došli u Hrvatsku! Hrvatska je počašćena i raduje se Vašem dolasku. Iznimna mi je čast da Vam mogu biti domaćinom u Vašem državnom posjetu, a kao Predsjednik Republike dijelim i radost milijuna hrvatskih vjernika katolika koji Vas danas dočekuju kao Svetog Oca u pastirskom pohodu", rekao je predsjednik Republike dr. Ivo Josipović u pozdravu dobrodošlice Benediktu XVI. u subotu 4. lipnja u zagrebačkoj zračnoj luci. Istaknuo je da Papin dolazak pada u sretnom trenutku kada Hrvatska slavi dvadesetu obljetnicu uspostave suvremene demokratske države, države koja je u svoje zasade postavila dobrobit slobodnih pojedinaca. Obljetnica je to koja se poklapa i sa zaključenjem naših pristupnih pregovora s Europskom unijom. "Došli ste, Vaša Svetosti, u trenutku kada se - na sada već bliskom obzoru - jasno vidi ostvarenje potpunog formalnog političkog urastanja moderne Hrvatske u svijet kojemu Hrvatska kulturno oduvijek pripada", rekao je dr. Josipović Papi, rekavši da je ranim priznanjem Hrvatske kao države u trenucima koji su bili presudni ne samo za nastanak nego i za sam opstanak moderne Hrvatske, Sveta Stolica u političkom smislu odigrala ključnu povijesnu ulogu.

U govoru dr. Josipović istaknuo je da se Hrvatska, zemlja s dugom kršćanskom tradicijom, s katoličanstvom kao bitnim elementom nacionalnog i kulturnog identiteta većine svojih građana, zalaže za slobodu religije, za pravo vjerskih zajednica da se, u skladu s vlastitim uvjerenjima, slobodno organiziraju, za poštivanje posebnosti identiteta različitih konfesija te poštivanje njihova pravnog položaja. Zalaže se i za promicanje ekumenske i interkonfesionalne tolerancije i dijaloga.

"Vaš dolazak u Hrvatsku kao vrhovnog svećenika Katoličke Crkve o dvadesetj obljetnici naše države, tu je i zato da se mi, ponosni baštinici kršćanske kulture i civilizacije, podsjetimo da su u samoj najdubljoj osnovi plemenite žrtve naših palih bili sjedinili upravo ljubav i razbor. Želio bih da nas žrtva naših palih, nestalih i osakaćenih obveže sve, svakog građanina ove zemlje", rekao je dr. Josipović, istaknuvši da se "obveza iz njihove žrtve najsnažnije proteže na one među nama kojima drugi građani povjeravaju upravljanje državom, nama kojima povjeravaju svojim trudom teško stečen novac zato da im služimo dobro i pravedno. Korupcija, bilo moralna, bilo materijalna, izravno je uperena protiv dobrobiti građana i države, protiv duha ljubavi i razbora, izravna je izdaja žrtve života palih za Domovinu, izravna je izdaja demokratskih vrijednosti, izravna je izdaja i kršćanske baštine kojom se u Hrvatskoj toliko ponosimo".

"Oslanjajući se na svoje kršćanske korijene, suvremena Hrvatska želi biti velikodušna u opraštanju prema svojim susjedima, jer kroz opraštanje nalazimo put pomirenja, a u pomirenju uzajamnu dobrobit. Hrvatska nije otok, Hrvatska živi u svijetu, Hrvatska živi sa svojim susjedima", rekao je hrvatski predsjednik, dodavši da je stoga i u temelje svoje unutarnje politike postavio pravdu i pravednost, a u temelje svoje međunarodne politike oprost i pomirenje među narodima.

Ističući da je ujedinjenje Europe u osnovi kršćanski projekt, predsjednik Josipović je upravo zbog te duboke ukorijenjenosti hrvatskoga naroda u kršćanstvu, izrazio uvjerenje da će naši građani i građanke velikom većinom podržati pristupanje Europskoj uniji. "I ovom Vam prilikom,

Sveti Oče, još jednom zahvaljujem na Vašem ustrajnom ohrabriranju hrvatske budućnosti u ujedinjenoj Europi", rekao je Josipović Papi.

Ističući da je Papin pastoralni posjet u najvećoj mjeri posvećen obitelji, dr. Josipović primijetio je da se u uvjetima ubrzane globalizacije, prodora lake i drukčije komunikacije kroz masovne medije i univerzalne društvene mreže, naša društva pa i obitelji danas susreću s još neslućenim izazovima već zamijećenih promjena tradicionalne paradigme odnosa. "Bez obzira u kojem se obliku u našoj suvremenosti ona pojavljivala, obitelj ostaje temeljnom jedinicom na kojoj se gradi svako, pa i hrvatsko društvo. Stoga je ona, kako stoji i u hrvatskom Ustavu, "pod osobitom zaštitom države". Nalazimo se pred nizom velikih pitanja na koja tek trebamo naći odgovore. Svi ćemo, uključujući i mene, ovih dana veoma pažljivo saslušati Vaša razmišljanja, Vaše riječi upućene hrvatskim obiteljima, upućene svima nama o obitelji", rekao je predsjednik Republike u pozdravu papi Benediktu XVI.

Papa: Dolazim među vas kao hodočasnik u ime Isusa Krista

Zagreb, 4.6.2011. (IKA) - S velikom radošću dolazim među vas kao hodočasnik u ime Isusa Krista. Srdačno pozdravljam ljubljenu hrvatsku zemlju i, kao nasljednik apostola Petra, velikim zagrljajem grlim sve njezine stanovnike, rekao je papa Benedikt XVI. na početku svog dvodnevnog apostolskog pohoda Hrvatskoj koji se održava pod geslom "Zajedno u Kristu".

U svom prvom govoru održanom u Zračnoj luci Zagreb tijekom svečanosti dobrodošlice u nazočnosti najviših predstavnika Crkve i države, Papa se prisjetio i triju pastoralnih pohoda blaženoga Ivana Pavla II. Hrvatskoj te zahvalio Gospodinu za dugu povijest vjernosti koja povezuje Hrvatsku sa Svetom Stolicom.

Od samih početaka, vaš narod pripada Europi te joj, na poseban način, daje doprinos u duhovnim i moralnim vrijednostima, koje su kroz stoljeća oblikovale svakodnevni život kao i osobni i nacionalni identitet njezine djece. Izazovi suvremene kulture, prožete društvenim raslojavanjem i nestabilnošću, te obilježene individualizmom koji pogoduje shvaćanju života bez obveza u neprestanom traženju "prostora privatnosti", zahtijevaju uvjerenost svjedočanstvo i smionu zauzimanje u promicanju temeljnih moralnih vrijednosti, ukorijenjenih u društvenom životu i identitetu staroga kontinenta, istaknuo je Papa.

O dvadesetj obljetnici proglašenja neovisnosti i uoči punopravnog pristupanja Hrvatske Europskoj uniji, davna i nedavna prošlost vaše zemlje potiče na promišljanje sve europske narode pomažući, kako svakom pojedinom tako i čitavoj zajednici, da očuva i obnovi neprocjenjivu zajedničku baštinu ljudskih i kršćanskih vrijednosti. Neka tako ova draga nacija, snagom svoje bogate tradicije, pridoneše da Europska unija cjelovito vrjednuje to duhovno i kulturno blago, rekao je Papa podsjetivši također kako dolazi s hrvatskim vjericima proslaviti 1. nacionalni dan hrvatskih katoličkih obitelji. Neka ovaj važan događaj bude prigoda za ponovno isticanje vrijednosti obiteljskog života i općega dobra, učvršćivanje jedinstva, oživljavanje nade i zajedništvo s Bogom, koji je temelj bratskog suživota i društvene solidarnosti, rekao je Papa zazvavši na kraju, pred današnjim izazovima za Crkvu i civilno društvo, na Hrvatsku i na sve njezine stanovnike, "zagovor i pomoć blaženoga Alojzija Stepinca, Pastira kojega vaš narod voli i štuje".

Posjet pape Benedikta XVI. predsjedniku Josipoviću

Zagreb 4.6.2011. (IKA) – Nakon svečanoga dočeka u zagrebačkoj zračnoj luci 4. lipnja papa Benedikt XVI. uputio se u Ured predsjednika RH na Pantovčaku gdje ga je dočekaao hrvatski predsjednik dr. Ivo Josipović. Nakon razgovora u četiri oka Svetog Oca i hrvatskoga predsjednika u predsjedničkom kabinetu, uslijedila je razmjena darova i predstavljanje obitelji predsjednika Papi. Predsjednik Josipović Papi je darovao repliku glavne svirale "Principal C" s najstarijih sačuvanih orgulja u sjevernom dijelu Hrvatske, izgrađenih godine 1649. za crkvu pavlinskog samostana u Lepoglavi. Kositreno sviralo stavljeno je u kutiju-postolje od orahova drva s izrezbarenim motivom lepoglavke čipke, ukrašenim pravom pozlatom. Replika je napravljena u radionici Heferer. Papa je predsjedniku Josipoviću kao "dobrom poznavatelju glazbe" darovao presliku Kodeksa glazbe iz Vatikanske biblioteke. Nakon predstavljanja izaslanstva RH i Svete Stolice, kao i djelatnika Ureda Predsjednika, predsjednik Josipović ispratio je Svetoga Oca koji se uputio u Apostolsku nuncijaturu.

Papin susret s premijerkom Kosor

Zagreb, 4.6.2011. (IKA) – Nakon susreta s hrvatskim predsjednikom dr. Ivom Josipovićem 4. lipnja, papa Benedikt XVI. uputio se u Nuncijaturu na Ksaveru gdje se susreo s predsjednicom Vlade RH Jadrankom Kosor. Premijerku, koja se nakon dolaska susrela s kardinalom Tarcisom Bertoneom, državnim tajnikom Svete Stolice, dočekali su kardinal Josip Bozanić i apostolski nuncij Mario Roberto Cassari. Nakon razgovora s predsjednicom Vlade RH, Papa joj je darovao triptih medalja svoga pontifikata izrađenih u zlatu, srebru i bronci. Premijerka Kosor darovala je Svetome Ocu raspelo pod nazivom Početak/Principium, rad prof. Damira Mataušića, akademskog kipara, te repliku evanđelistara iz 11. stoljeća čiji se original čuva u Metropolitanskoj knjižnici pri Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu. Taj rijedak i dragocjen rukopis vjerojatno se nalazio u Zagrebu prilikom osnutka Zagrebačke biskupije, oko 1094. godine. Pisan je karolinom na pergameni na latinskom jeziku. Darovano raspelo izrađeno je u dimenziji: 268mm x 230 x 15mm, u materijalu od lijevanog poliranog srebra te pozlaćenim aplikatom, opremljen kožnom kutijom s pločicom i ugraviranim tekstom. Premijerka Kosor je Svetome Ocu predstavila i svoga sina Lovru, te suradnike - potpredsjednike Vlade Gordana Jandrokovića i Petra Čobankovića te ministre Tomislava Ivića, Jasena Mesića i Branka Bačića. Nakon susreta s premijerkom Kosor, Papa je s pratnjom ručao u Nuncijaturi.

Premijerka Kosor: Papa je oduševljen dočekom

Zagreb, 4.6.2011. (IKA) – Predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor u izjavi po završetku susreta s papom Benediktom XVI. u Nuncijaturi rekla je da Papa oduševljen i da je s posebnim veseljem, na početku razgovora, govorio o svojim dojmovima dok je prolazio kroz Zagreb: "Oduševljen je dočekom ljudi, zelenilom i lijepim vremenom. Zaista je do sada sve savršeno, sigurna sam da će tako ostati i do kraja". "Razgovarali smo i o ovom trenutku u kojem je Hrvatska. Rekla sam mu da mi u Hrvatskoj dolazak Svetog Oca doživljavamo kao novu nadu i ohrabrenje za sve nas, da mi završavamo pregovore za ulazak u Europsku uniju. Dakako da imamo punu potporu Svetog Oca na tom putu. Rekla sam da ove godine obilježavamo 20. godišnjicu neovisnosti i da je hrvatski narod vjera snažila u najtežim godinama rata da izdrži i da ćemo kao 28. članica Europske unije pomoći

sasvim sigurno u jačanju kršćanskih vrijednosti u Europskoj uniji", rekla je Kosor, oduševljena sastankom s Papom. "Bio je to prekrasan razgovor pun potpore u ovom povijesnom trenutku za Hrvatsku, i mogu ponoviti ono što sam rekla nekoliko puta i danas u razgovoru: Dobrodošao Sveti Oče! i nadamo se da će svi susreti biti u ozračju kakvo očekujemo, dakle puni ljubavi, puni potpore, puni nade", rekla je Kosor. Posebno je istaknula da je Sveti Otac govorio o obitelji i svojoj potpori obitelji. Premijerka je zaključila da je to bio "susret za pamćenje".

Susret pape Benedikta XVI. s osobama iz javnog života

Religija stavlja čovjeka u odnos s Bogom, Stvoriteljem i Ocem sviju, te stoga treba biti snažan čimbenik mira, poručio je Papa - Središnja tema njegova govora bila je savjest

Zagreb, 4.6.2011. (IKA) – Papa Benedikt XVI. susreo se 4. lipnja u Hrvatskome narodnom kazalištu s osobama iz javnog života, kulture, znanosti, politike, gospodarstva i sporta, s predstavnicima vjerskih zajednica te s članovima diplomatskog zbora. Okupljanje i ulazak uzvanika u HNK započelo je oko 16.30 sati, a sam ulazak u dvoranu, nakon sigurnosne provjere, potrajao je duže od sata. Uz tihu glazbu na harfi Branke Janjanin Magdalenić, glumci Joško Ševo i Renata Sabljak čitali su odabrane tekstove. Na zapadnom ulazu u HNK papu Benedikta XVI. dočekali su i pozdravili intendantica HNK Ana Lederer, ravnatelj Opere Branko Mihanović, poslovna ravnateljica HNK Stela Telebuh Stazić i voditeljica protokola HNK Nataša Janković. Ulazak Svetoga Oca praćen je burnim pljeskom a dobrodošlicu su mu izrazili i vokalisti folklornog ansambla "LADO" crkvenim pučkim napjevom "Svetoj žrtvi uskrsnici", pod dirigentskom palicom Joška Čalete.

Pozdravljajući Benedikta XVI. predsjednik Vijeća za kulturu HBK-a zadarski nadbiskup Želimir Puljić istaknuo je da "zgrada HNK nije imala ljepšeg događaja u svojoj povijesti. Zbog toga se posebice raduju ravnatelji opere, drame i baleta sa svim svojim uposlenicima i djelatnicima. Ovo je dan koji nam učini Gospodin, a 'ljubav Božja izlivena je u srcima našim'. Dobro došli, Sveti Oče, u naš glavni grad Zagreb, u našu duhovnu, kulturnu i narodnu prijestolnicu. Ovaj grad je u različitim sustavima bio znak povezanosti domovinske i osobito iseljene Hrvatske. I kao što je izjava 'do godine u Jeruzalemu' bila utkana u društveni i vjerski život Židova, tako su i Hrvati raseljeni po cijelom svijetu sanjali doći u svoj 'bijeli Zagreb grad'. A ovog 4. lipnja 2011. godine Zagreb je doživio osobitu čast da je njegovim ulicama prošao 'bijeli Otac' koji pohađa svoju djecu i želi ih blagosloviti i ohrabriti."

Papu je zatim pozdravio i liječnik Niko Zurak, član Papinske akademije za život. Istaknuo je: "Predstavnicima hrvatskih znanstvenika i kulturni djelatnici osobito su radosni i zahvalni za ovaj dragi susret s Vama... Okupljeni članovi Akademске zajednice Hrvatske svjesni su koliko je ulogu imala vjera i Crkva u povijesti našega naroda. Ponosni smo na umjetnike i znanstvenike koji su nas svojim radom zadužili i ostavili vrijedna djela u Domovini i u inozemstvu, posebice one koji su djelovali u Vječnom gradu Rimu." Napose je spomenuo kipara Ivana Duknovića, umjetnika slikara Julija Klovića, filozofa, polihistora, humanista i učenjaka Franu Petrića, uglednog liječnika Gjuru Baglivia te isusovca Ruđera Boškovića. Istaknuo je osobitu skrb Crkve za školstvo, odgoj i izobrazbu kroz minula stoljeća pa sve do danas. "To sve pokazuje kako su ovdje Katolička Crkva i znanost, odgoj, umjetnost i kultura uspješno surađivali. U duhu one Max Planckove misli da 'za teologe sve počinje s

Bogom, a za znanstvenike sve završava s Bogom", zaključio je dr. Zurak. Slijedio je kratki instrumental Borivoja Martinića Jerčića i Aleksandra Miloševa, članova Zagrebačkih solista, koji su izveli Duet za violinu i violu u D-duru, stavak "Romanza" skladbu dubrovačkog skladatelja iz 18. st. Ivana Mane Jarnovića.

Benedikt XVI. održao je govor na talijanskom jeziku, uz prevođenje mons. Jurja Kolarića, predsjednika Vijeća za kulturu Zagrebačke nadbiskupije. Sveti Otac najprije je sve pozdravio te zahvalio biskupu Puljiću i profesoru Zuraku za riječi koje su mu uputili, kao i glazbenicima koji su ga "dočekali općim jezikom glazbe".

Papa je nastavio riječima da je HNK znakovito mjesto koje izražava "nacionalni i kulturni identitet. Moći susresti vas ovdje, zajedno okupljene, još je jedan razlog duhovne radosti, jer Crkva je otajstvo zajedništva i uvijek se raduje zajedništvu u bogatstvu različitosti. Sudjelovanje predstavnika drugih Crkvi i kršćanskih zajednica, kao i židovske i muslimanske religije, potvrđuje da religija nije neka zasebna stvarnost u odnosu na društvo, nego njegova prirodna sastavnica, koja trajno priziva okomitu dimenziju, to jest, slušanje Boga kao uvjet traganja za općim dobrom, pravednosti i pomirenja u istini".

Središnja tema Papina govora bila je savjest. "Tema savjesti je transverzalna glede raznih područja u kojima djelujete i temelj je za slobodno i pravedno društvo, kako na nacionalnoj tako i nadnacionalnoj razini. Naravno, mislim na Europu, čija je Hrvatska oduvijek sastavnica na povijesno-kulturnome planu, a to će doskora biti i na političko-institucionalnoj razini... Ako se savjest, prema prevladavajućem modernom shvaćanju, ograniči u subjektivni okvir, u koji se smješta religiju i moral, onda krizi zapada nema lijeka, a Europa je osuđena na nazadovanje. Ako se naprotiv savjest otkrije kao mjesto slušanja istine i dobra, mjesto odgovornosti pred Bogom i braćom ljudima, što je protiv svake diktature, onda ima nade za budućnost.... U temelju svega su muškarci i žene, dakle, osobe - savjesti, vođene snagom istine i dobra. Neki su od svijetlih likova ove zemlje već spomenuti. Ja bih želio spomenuti oca Ruđera Josipa Boškovića, isusovca, rođenog u Dubrovniku prije tri stotine godina, 18. svibnja 1711. On vrlo dobro utjelovljuje sretnu svezu između vjere i znanosti, koje se uzajamno potiču na propitivanje, koje je istovremeno otvoreno, raznoliko, ali i sintetičko... U Boškoviću imamo analizu, imamo proučavanje mnogovrsnih znanstvenih grana, ali imamo i strast za jedinstvom. A to je tipično za katoličku kulturu. Zbog toga je osnivanje Katoličkog sveučilišta u Hrvatskoj znak nade. Želim da ono pridonese ujedinjenju između raznih dijelova suvremene kulture, vrijednosti i identiteta vašega naroda, nastavljajući plodan crkveni doprinos povijesti plemenite hrvatske nacije... Oblikovanjem savjesti, Crkva daje društvu svoj dragocjeni prinos. Taj se doprinos počinje oblikovati u obitelji, a učvršćuje u župi, gdje se djeca i mladi uče produbljuvanju Svetog pisma, koje je 'veliki kodeks' europske kulture", zaključio je Sveti Otac.

Prilikom osobno se susresti s Papom dobili su predstavnik Srpske pravoslavne Crkve metropolit Zagrebačko-ljubljanski i cijele Italije Jovan Pavlović, glavni rabin Koordinacije židovskih općina u Hrvatskoj Lucijano Moše Prelević, predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj muftija Ševko Omerbašić, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti Zvonko Kusić, rektor Sveučilišta u Zagrebu Aleksa Bjeliš, veleposlanik Suverenoga malteškog vojnog reda barun Nikola Adamovich Cepinski, dopredsjednica Hrvatske Paneuropske unije Nevenka Nekić, sportaš Ivica Kostelić,

direktor instituta IGH Jure Radić, genetičar Tomislav Domazet Lošo, ravnateljica VII. gimnazije u Zagrebu Ljilja Vokić, rektor Sveučilišta u Rijeci Pero Lučin, ugovatelj Ivo Sadrić, bibličar fra Bonaventura Duda i bivši veleposlanik Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici Emilio Marin. Na kraju susreta, s pozornice HNK papa Benedikt XVI. nazočnim uzvanicima podijelio je apostolski blagoslov.

Pozornicu je krasio svečani zastor Vlahe Bukovca "Hrvatski preporod" (kopija) i Ophodni križ iz katedrale Sv. Lovre u Trogiru. Ophodni križ izrađen je od drva obloženog srebrnim limom, u tehnici iskucavanja, lijevanja i graviranja, u mletačkoj kasnobaroknoj radionici oko 1700. godine. Tijelo križa izrađeno je od drva obloženo srebrenim limom, s kružnim završecima na krakovima. Na prednjoj je strani korpus Krista izveden u visokom reljefu. Na kružnom završetku lijevog kraka, u niskom je reljefu prikazan sv. Lovro, na desnom sv. Ivan Trogirski, u dnu je sv. Jeronim, a u vrhu je prikazan Bog Otac s golubicom Duha Svetoga. Ploha križa ukrašena je viticama stiliziranog akantusovog lišća izrađenih u niskom reljefu, dok je bočno isti ornament izveden tehnikom iskucavanja. Na stražnjoj strani je prikazan lik Djevice koja stoji na oblacima dok su na krakovima porsja evanđelista.

Molitveni predprogram mladih

Zagreb, 4.6.2011. (IKA) – Prije molitvenog bdjenja s Papom u subotu 4. lipnja mladi su priredili bogat i raznolik program na Zrinjercu i na Trgu bana Josipa Jelačića. Poseban zabavni program, "festival mladih", obogaćen pjesmom zagrebačkog banda "Sve boje ljubavi" i plesom započeo je u 11 sati u paviljonu parka Zrinjevac. Sveti Nikola Tavelić, Leopold Mandić, Marko Križevčanin te blaženi Ivan Merz, Alojzije Stepinac, Marija Petković, raspoređeni po čitavom parku, okupljenima su svjedočili o svojim životima. Kada bi se skupina mladih ili pojedinci približili nekom svecu ili blaženiku, oni bi počeli pričati svoju životnu priču. Isusovi učenici, njih 11, "jer kao što znate Juda je izdao Isusa", bili su najveseliji na Zrinjercu. Šećući se po čitavom parku apostoli su se slikali i pozdravljali s mladima pričajući svoje priče, i na šaljiv način predstavili svoje živote. Svaki od njih na pomalo hvalisav način govorio je o svojim mukama – koje su naravno za svakoga od njih bile najgore, ali ne žale jer su služili Gospodinu. Nakon predstavljanja, apostoli su se pridružili plesu s mladima, izvještava portal Ureda za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije. Mladi su papi Benediktu XVI. na štandovima mogli napisati poruku ili nešto naslikati, a na informacijskim štandovima dijeljene su hodočasničke karte i promidžbeni materijali o aktivnostima za mlade iz hrvatskih (nad)biskupija.

Na Trgu bana Jelačića u tijeku okupljanja mladih od 14.30 do 16 sati puštali su se video spotovi i pjesme snimljene u povodu Papina dolaska u Hrvatsku, pobjedničke pjesme Uskrs festa te duhovne šansone. Prikazan je i film s isječcima i himnama s dosadašnjih Susreta hrvatske katoličke mladeži i kako bi se podsjetilo mlade na prošla velika okupljanja održana u Rijeci (2000.), Osijeku (2002.), Šibeniku (2004.), Puli (2006.), Varaždinu (2008.) te Zadru (2010.).

Predprogram na samom prostoru Trga bana Josipa Jelačića započeo je u 16.30 sati pozdravom svim mladima koji su stigli iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Austrije, Nizozemske, Njemačke, Srbije i Makedonije. Radost zajedništva u Kristu pjesmom "Mreža ribara" posvjedočili su mladi iz Slavonije i Subotice. More je mladima u Zagreb stiglo s band aidom povjerenika za pastoral mladih hrvatskih

"morskih" (nad)biskupija koji čine don Marinko Mlakić (Šibenik), don Zdenko Dundović (Zadar), don Saša Ilijčić (Krk) i don Ante Matulić (Hvar) s pjesmom "Vodi me" kojom svjedoče o vlastitom svećeničkom pozivu. Oduševljenje mladih nije omela ni višesatna kiša, koja je prestala prije Papina dolaska na trg. Papa je od Hrvatskog narodnog kazališta stigao u papamobilu praćen burnim pozdravima mnoštva okupljenog u središtu Zagreba mladih pratilo mahanjem vatikanskim zastavicama i oduševljenim povicima. Svetoga Oca na trgu je dočekaio zagrebački gradonačelnik Milan Bandić koji ga je pozdravio i predao mu ključeve grada Zagreba te darovao repliku grba grada Zagreba, s posvetom i datumom.

Pozdrav predsjednika HBK Svetom Ocu na bdjenju s mladima

Zagreb, 4.6.2011. (IKA) - Na početku susreta pape Benedikta XVI. s 50.000 mladih okupljenih na Trgu bana Josipa Jelačića i pred zagrebačkom prvostolnicom u subotu 4. lipnja predsjednik Hrvatske biskupske konferencije đakovačko-osječki nadbiskup Marin Srakić pozdravio je Papu, zaželjevši mu dobrodošlicu u Hrvatsku i Zagreb. Nadasve je pozdravio Papu u ime okupljene katoličke mladeži, koja je došla iz cijele Hrvatske, iz Bosne i Hercegovine, te ostalih zemalja gdje žive brojne hrvatske katoličke zajednice.

Pozdravljajući Papu i u ime naših kršćanskih obitelji koje se danas i sutra prvi put sabiru na Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji, nadbiskup je rekao da "želimo produbiti svijest ljudi našega vremena predstavljajući obitelj kao nenadomjestivu zamatnu stanicu rasta naroda i Crkve". Osim što je izvor života, rekao je nadbiskup, ona je mjesto i najidealnija sredina u kojoj život, odnosno ljudsko biće može rasti i ostvarivati se.

"Sveti Oče, Vi nam dolazite u vrijeme kada se svijet i naš narod nalaze u ozračju ozbiljne kulturne, gospodarske i političke krize, iza koje se krije duboka kriza duha. Ta kriza širi malodušnost, produbljuje ideološke i druge podjele, pojačava nezadovoljstvo, iza koje se teško nazire izlaz", rekao je nadbiskup Papi.

Svjedočenje mladih na susretu sa Svetim Ocem

Zagreb, 4.6.2011. (IKA) - Papa Benedikt XVI. započeo je nakon pozdrava predsjednika HBK nadbiskupa Marina Srakića bdjenje s mladima na Trgu bana Jelačića u Zagrebu u subotu 4. lipnja uvodnom molitvom nakon koje je slijedio navještaj Božje riječi. Za susret je izabrano čitanje iz Poslanice svetog Pavla apostola Filipljanima, a kao otpjevni psalam ulomak iz Psalm 34. Nakon navještaja Božje riječi dvoje mladih iznijeli svoja svjedočanstva o kršćanskomu življenju. Daniel Vorih, student V. godine povijesti i geografije u Zagrebu iz višečlane je obitelji. Istaknuo je kako je premda odgajan u katoličkoj vjeri, u srednjoj školi počeo izlaziti, piti, pušiti, ljenčariti i provoditi se, a Crkva i govor o vjeri postali su mu dosadni kao i propovijedi koje je slušao. Luta sam gladan ljubavi. Tek odlaskom na studentski vjeronauk, u istoj molitvenoj zajednici u kojoj su se moji roditelji upoznali, otkrio sam po životu jednog svećenika da se Boga može susresti i zavoljeti. Nakon dugog traženja i lutanja jednog sam se dana prvi puta našao u kapelici pred izloženim Presvetim Sakramentom. Tu sam u tihoj molitvi doživio da je Bog živ. Nakon četiri godine traženja i molitve dobio sam odgovor na misi u nedjelju Dobrog Pastira – postati svećenik Katoličke Crkve. Odlučio sam dopustiti da proteče neko vrijeme kako bih se učvrstio u svojoj odluci.

Što je vrijeme više odmicalo bio sam sve sigurniji u Isusov zov: Biti svećenik! To oduševljenje i radost za poziv kojeg sam se bojao i mislio da ga nisam dostojan traje do danas, rekao je Daniel.

Studentica teologije iz Drniša 22-godišnja Mateja Buha istaknula je kako je njen istinski angažman u vjeri nastupio u srednjoj školi kada se uključila u zajednicu franjevačke mladeži. Osobito značajan trenutak bio je ljetni duhovni kamp za mlade na kojem sam osjetila istinsku Božju prisutnost. Doživjela sam to po radosnim euharistijskim slavljinama, zajedničkoj molitvi, katehezama, razgovorima i istinskom prijateljstvu. Bogatstva što sam ih primila nisam mogla zadržati za sebe. Željela sam svim svojim prijateljima prenijeti tu radost i oduševljenje te im pomoći da i sami steknu isto iskustvo. Taj sam žar u sebi sve više doživljavala kao svoj pravi poziv na djelovanje u Crkvi. Ono što mi redovito daje snagu i učvršćuje vjeru, unatoč trenucima kušnji i slabosti, jest poziv koji i dalje snažno osjećam – uz Božju pomoć mlade privlačiti Bogu. Onima zalutalima, ali i onima koji su blizu, otkriti radost i bogatstvo života – zajedno u Kristu, rekla je Mateja Buha.

Papa mladima: Pouzdajte se u Isusa, neće vas nikada razočarati!

Ne popuštajte kušnjama da se potpuno pouzdate u posjedovanje, u materijalne stvari, odričući se slijediti istinu koja seže dalje, poput visoke zvijezde na nebu, kamo vas Krist želi povesti. Dopustite da vas povede u Božje visine, poručio Benedikt XVI. mladima, i na tome putu stavio im za uzore brojne Gospodinove učenike, osobito "sajnog mladića" blaženoga Ivana Merza

Zagreb, 4.6.2011. (IKA) - Dragi prijatelji, vaša je mladost vrijeme koje vam Gospodin daruje da biste mogli otkriti smisao postojanja, poručio je papa Benedikt XVI. na Trgu bana Josipa Jelačića u nagovoru mladima okupljenima na bdjenju prvog dana svoga apostolskog pohoda Hrvatskoj, u subotu 4. lipnja.

Svi znamo, rekao je Papa u svojem obraćanju mladima u sugestivnom ozračju središnjega trga glavnoga grada Hrvatske, da u srcu svakog čovjeka prebiva snažna želja za srećom. Svako djelo, svaka odluka, svaka nakana nosi u sebi tu skrivenu duboku i prirodnu potrebu. Ali, vrlo često primijetimo da smo pouzdanje stavili u zbiljnosti koje ne ispunjavaju tu želju, nego štoviše, otkrivaju svu njihovu neizvjesnost. Upravo se u tim trenucima osjeća potreba za nečim što čovjeka natkriljuje, što daje smisao svakodnevnom životu, rekao je Papa mladima.

Istaknuo je kako je mladost vrijeme koje Gospodin daruje "da biste mogli otkriti značenje postojanja", vrijeme velikih obzora, snažno življenih osjećaja, ali i strahova zbog zahtjevnih i trajnih odluka, teškoća u učenju i radu, pitanja o otajstvu boli i trpljenja. Ali i više od toga, to divno vrijeme života u sebi nosi duboku čežnju, koja ne poništava sve ostalo, nego ga uzdiže kako bi mu dala puninu.

Potpuno poštujući vašu slobodu, nastavio je Papa, Isus se približava svakome od vas i nudi se kao istinski i odlučujući odgovor na onu čežnju koja prebiva u vašem biću, na želju za životom koji vrijedi živjeti.

"Pustite da vas uzme za ruku! Pustite da bude prijatelj i suputnik na vašem putu! Pouzdajte se u Njega, neće vas nikada razočarati! Isus vam daje da izbliza upoznate ljubav Boga Oca, daje vam da shvatite da se vaša sreća ostvaruje u prijateljstvu s Njime, u zajedništvu s Njime. Stvoreni smo i spašeni iz ljubavi. I samo u onoj ljubavi, koja želi i traži dobro drugoga, uistinu možemo iskusiti smisao života, i radosni smo što ga živimo, pa i u naporima, kušnjama,

razočaranjima, čak i plivajući protiv struje", istaknuo je Papa.

Poručivši mladima kako će samo ukorijenjeni u Kristu moći u punini živjeti ono što jesu, Papa je rekao: Rastući u prijateljstvu s Gospodinom, kroz Njegovu Riječ, Euharistiju i pripadnost Crkvi, uz pomoć vaših svećenika, moći ćete svima svjedočiti radost susreta s Njim koji vas uvijek prati, i zove vas živjeti u pouzdanju i nadi. Gospodin Isus nije Učitelj koji zavarava svoje učenike; On jasno kaže da hod s Njime zahtijeva zalaganje i osobnu žrtvu, ali se isplati! Dragi mladi prijatelji, ne dopustite da vas zavedu privlačna obećanja lakog uspjeha, načina života koji daju prednost izgledu, na štetu nutrine.

Ne popuštajte kušnjama da se potpuno pouzdate u posjedovanje, u materijalne stvari, odričući se slijediti istinu koja seže dalje, poput visoke zvijezde na nebu, kamo vas Krist želi povesti. Dopustite da vas povede u Božje visine, rekao je Papa. Mladima je Sveti Otac na tome putu stavio za uzore brojne Gospodinove učenike, svece koji su svoje vrijeme živjeli noseći u srcu novost Evanđelja, osobito "sjajnog mladića" blaženoga Ivana Merza. Taj mladi život, darovan iz ljubavi, nosi Kristov miris, te je svima poziv da se ne bojimo povjeriti sebe Gospodinu, kao što, na poseban način, razmatramo u Djevici Mariji, Majci Crkve, koja se ovdje štuje i voli pod nazivom "Majka Božja od Kamenitih vrata", rekao je Papa. Cijeli je naš život hod prema Jednoj i Trojnoj Ljubavi koja je Bog; tako možemo živjeti u sigurnosti da nećemo nikada biti napušteni. "Dragi mladi Hrvati, grlim vas sve kao djecu! Nosim vas u srcu i ostavljam vam svoj blagoslov. 'Budite uvijek radosni u Gospodinu!' Njegova radost, radost istinske ljubavi, neka bude vaša snaga", zaključio je Papa.

Usljedila je molitva vjernika, klanjanje i euharistijski blagoslov. U procesiji je iz katedrale donesen Presveti Sakrament u pokaznici iz Riznice zagrebačke katedrale iz 18. stoljeća, a svi okupljeni predvođeni Papom zatim su u molitvi i šutnji slavili Gospodina u Euharistiji. Nakon blagoslova s Presvetim, Presveti Sakrament odnesen je u kapelicu iza oltara a nakon bdjenja izložen u crkvi Ranjenoga Isusa za osobno klanjanje i molitvu.

Papa se zatim pomolio pred likom Majke Božje od Kamenitih vrata, uresivši ga svojim osobnim darom, krunicom. Mladi su darovali Svetom Ocu tradicionalno hrvatsko glazbalo tamburicu, koju je izradio Andrija Franić.

"Dragi Sveti Oče, tamburica stoljećima upija, izražava i čuva ljepotu hrvatske duše. U njenim zvucima progovaraju događaji radosti i patnje, ushiti susreta i boli rastanaka, zahvalnost za darove zemlje i čežnja za nebeskim. Ovu Vam tamburicu darujemo u zahvalnosti i radosti što smo zajedno s Vama mogli susresti Gospodina, osluškovati njegovu Riječ, slaviti ga i klanjati mu se. Zbog Vaše prisutnosti s nama, strune našega života danas sviraju novu melodiju neba i kršćanske nade. S ovim glazbalom primite našu oduševljenost i neka vas uvijek podsjeća na našu molitvenu povezanost s Vama i naše molitve za Vas!" istaknuto je uz dar.

Nakon bdjenja s mladima Papa se uputio papamobilom preko trga ispred katedrale gdje je pozdravio oduševljeno mnoštvo mladih koji su događanje na trgu pratili na zaslonima i otišao u Apostolsku nuncijaturu na Ksaver, gdje je prenoćio.

Započela velebna misa na hipodromu

Hvala Vam na ovom pohodu, kojim ste uslišali naše ponavljane molbe i na taj način iskazali svoju pastirsku brigu prema Crkvi u Hrvatskoj. Zahvaljujemo Vam za sve što za nas činite, za ljubav koju nam očitujete, rekao je kardinal Bozanić u pozdravu dobrodošlice Papi

Zagreb, 5.6.2011. (IKA) – Započeo je središnji događaj pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, velebna misa na hipodromu, u prigodi proslave Prvog susreta hrvatskih katoličkih obitelji. Papa je na hipodrom došao u papamobilu, a radosno ga je pozdravljalo oko 400.000 vjernika, mašući vatikanskim i hrvatskim zastavama. Uz Papu koncelebriraju četiri kardinala, sedamdesetak biskupa iz Hrvatske i inozemstva i više od tisuću svećenika. Nakon ulazne pjesme Papu je pozdravio zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal Josip Bozanić.

"Sveti Oče, dolazite nam da nas učvrstite u vjeri. I mi Vas s vjerom primamo. Hvala Vam na ovom pohodu, kojim ste uslišali naše ponavljane molbe i na taj način iskazali svoju pastirsku brigu prema Crkvi u Hrvatskoj. Zahvaljujemo Vam za sve što za nas činite, za ljubav koju nam očitujete. Vama je poznat ovaj narod hrvatski, njegov mukotrpan hod tijekom povijesti, njegovi kršćanski korijeni i plodovi. Uvijek ste pokazivali koliko cijenite hrvatske vjernike. Susretali ste ih na životnim putovima na kojima su svjedočili o privrženosti Crkvi, Majci Božjoj i Petrovim nasljednicima", rekao je u pozdravu dobrodošlice kardinal Bozanić, rekavši kako je "predivno što se ovaj dan slavlja naše vjere i crkvenosti stapa s Prvim nacionalnim susretom hrvatskih katoličkih obitelji". Time se, prema kardinalovim riječima, zorno očituje da kršćanska obitelj uvijek pronalazi svoj identitet i obnavlja snagu u otajstvu Krista i otajstvu Crkve. "Želeći odgovoriti na izazove koji danas stavljaju na kušnju vrednote obitelji i uzvišeno dostojanstvo života, ove smo godine, pod geslom "Zajedno u Kristu", u središte pastoralnih nastojanja i briga stavili obitelj. Ovaj susret kruna je tih nastojanja i poticaj na novi zamah u zalaganju za obitelj kao najsvetiju ustanovu zdravoga društva. Sveti Oče, uvjereni smo da će Vaša prisutnost i Vaša riječ biti ohrabrenje svim obiteljima, osobito onima koje trpe, kao i svima mladima kojima se, po daru života u kršćanskoj obitelji, povjerava odgovornost za budućnost Crkve i društva", rekao je kardinal Papi.

Cijelo euharistijsko slavlje na 7. vazmenu nedjelju, koja se slavi i kao Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija, nadahnuto je duhom zajedništva. I sam liturgijski prostor oblikovan je kao mjesto koje ističe izvorište zajedništva. Dvije ruke, koje se pojavljuju i na logu susreta, zakriljuju i natkrivaju oltarni prostor. Prema tom susretištu i zajedništvu ruku usmjeren je čitavi prostor slavlja i sva okupljena zajednica vjernika. Na liturgijskom prostoru nalazi se lik Majke Božje Bistričke, zagovornice i odvjetnice hrvatskog naroda, koji je za tu prigodu dopremljen u Zagreb, a pred kojim je molio i bl. papa Ivan Pavao II. za svoga posjeta Mariji Bistrici 1998. kada je blaženim proglasio hrvatskoga kardinala i mučenika Alojzija Stepinca.

Na stubama koje vode prema oltaru nalazi se ambon, mjesto Božje riječi. S tog ambona okupljeni vjernici čuli su odlomak iz Djela apostolskih koji govori o zajednici prvih kršćana koji bijahu jednodušno postojani u molitvi. Drugo čitanje, iz Prve poslanice svetoga Petra apostola, podsjetilo je na sudjelovanje svih vjernika u Kristovu trpljenju, prihvaćajući pogrde zbog imena Kristova. Evanđelje po Ivanu, Kristova velikosvećenička molitva, naviješteno je na hrvatskome i na staroslavenskom jeziku na kojemu ga je pročitao grkokatolički svećenik Križevačke eparhije.

Papa: Drage obitelji, budite hrabre!

U homiliji na misi u povodu Prvoga nacionalnoga dana hrvatskih katoličkih obitelji Benedikt XVI. pozvao obitelji da se odupru sekularističkom mentalitetu koji Boga života gura na rub te donosi rastuću razjedinjenost obitelji

Zagreb, 5.6.2011. (IKA) – U homiliji na misi u povodu Prvoga nacionalnoga dana hrvatskih katoličkih obitelji održanoj drugog dana Apostolskog pohoda Hrvatskoj na zagrebačkom hipodromu, 5. lipnja papa Benedikt XVI. pozvao je obitelji da se odupru sekularističkom mentalitetu koji Boga života gura na rub te donosi rastuću razjedinjenost obitelji. Primijetivši kako je obitelj danas suočena s teškoćama i prijetnjama, pozvao je obitelji da se trajno obvežu učiti djecu moliti, da ih približe sakramentima i čitaju zajedno Sveto pismo, riječju da budu "poput male Dvorane posljednje večere, poput one Marijine i učenika, u kojoj se živi jedinstvo, zajedništvo, molitva".

Pozdravivši na početku homilije sve obitelji okupljene na hipodromu, kao i sve druge koje su događaj pratile putem radija i televizije, Papa je rekao kako je rado prihvatio poziv hrvatskih biskupa da posjeti Hrvatsku prigodom prvoga Nacionalnoga susreta hrvatskih katoličkih obitelji. Dodao je da visoko cijeni "tu osjetljivost i zauzetost za obitelj". Ta se temeljna ljudska stvarnost, primijetio je Sveti Otac, danas mora suočiti s teškoćama i prijetnjama, pa stoga ima i posebnu potrebu da se evangelizira i podrži, te kako su kršćanske obitelji temelj za odgoj u vjeri, za izgradnju Crkve kao zajedništva i za njezinu misionarsku nazočnost u najrazličitijim životnim situacijama.

Svakomu je dobro poznato, nastavio je Papa svoja razmišljanja o obitelji u kojima je u dva navrata citirao svoga prethodnika na Petrovoj Stolici blaženog Ivana Pavla II., kako je kršćanska obitelj posebni znak Kristove nazočnosti i ljubavi i kako je pozvana dati posebni i nenadomjestivi doprinos evangelizaciji. Kršćanska je obitelj uvijek bila primarni put prenošenja vjere te i danas posjeduje velike mogućnosti za evangelizaciju u mnogovrsnim okruženjima. Papa je zato uputio snažan poziv obiteljima: "Trajno se obvežite učiti svoju djecu moliti, i molite s njima; približite ih sakramentima, osobito euharistiji... uvedite ih u život Crkve; u intimi doma nemojte se bojati čitati Sveto pismo, obasjavajući tako obiteljski život svjetlom vjere i hvaleći Boga kao Oca. Budite poput male Dvorane posljednje večere, poput one Marijine i učenika, u kojoj se živi jedinstvo, zajedništvo, molitva".

Danas, Bogu hvala, mnoge kršćanske obitelji stječu sve više svijest o svojem misijskom pozivu te se ozbiljno zauzimaju u svjedočenju za Krista Gospodina. U današnjem je društvu više no ikad žurno potrebna nazočnost uzornih kršćanskih obitelji. Moramo, nažalost, ustanoviti, da se, posebno u Europi, širi sekularizacija koja Boga života gura na rub te donosi rastuću razjedinjenost obitelji. Apsolutizira se sloboda bez odgovornosti za istinu, i njeguje se, kao ideal, individualno dobro preko potrošnje materijalnih dobara te površnih iskustava, ne vodeći računa o kvaliteti odnosa s osobama i o najdubljim ljudskim vrijednostima; ljubav se svodi na sentimentalni osjećaj i zadovoljavanje nagonskih poriva, bez nastojanja da se stvore trajne veze međusobne pripadnosti i bez otvorenosti životu. Pozvani smo da se odupremo tom mentalitetu! Uz riječ Crkve, veoma je važno i svjedočenje te zauzetost kršćanskih obitelji, vaše konkretno svjedočanstvo, posebno kao potvrda nepovredivosti ljudskoga života od začeca do njegova prirodnoga skončanja, što je jedinstvena i nezamjenjiva vrijednost obitelji utemeljene na braku i na potrebi zakonskih odredbi koje bi podupirale obitelji u zadaći rađanja i odgoja djece, istaknuo je Papa u svojoj homiliji na misi prigodom susreta

hrvatskih katoličkih obitelji.

Drage obitelji, budite hrabre! Ne popuštajte tom sekulariziranom mentalitetu koji nudi suživot kao pripravu ili čak kao zamjenu za brak! Pokažite svojim životnim svjedočanstvom da je moguće ljubiti poput Krista, bezrezervno, da se nije potrebno bojati brige za drugu osobu! Drage obitelji, radujte se očinstvu i majčinstvu! Otvorenost životu znak je otvorenosti prema budućnosti, pouzdanja u budućnost, kao što poštivanje naravnoga zakona oslobađa osobu, a ne ubija ju! Dobro obitelji je dobro i Crkve... Molimo Gospodina da obitelji budu uvijek više male Crkve, a crkvene zajednice da budu više obitelj, rekao je Papa pozvavši na kraju hrvatske obitelji da žive u zajedništvu vjere i ljubavi te da se osjećaju pozvanima naviještati evanđelje cijelim svojim bićem.

Propovijed je Papa izgovorio na hrvatskome i talijanskom jeziku, a prijevod dijelova izgovorenih na talijanskom jeziku pročitao je mr. don Josip Periš, predstojnik Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije. Nakon Papine homilije i kratkoga razmišljanja nad Božjom riječju, kardinal Bozanić, pozvao je vjernike da ispovjedu vjeru Crkve.

U molitvi vjernika sudjelovali su Neda Radojčić-Petrić iz Kotorske biskupije, John Vice Batarello iz Ureda za pastoral obitelji Zagrebačke nadbiskupije, Anica Čačić iz Srijemske biskupije, Zlatko Gregov u ime Vijeća HBK za obitelj, Sonja Hajdinjak Matušek kao predstavnica Hrvatske inozemne pastve i Dražen Živić u ime Obiteljske zajednice iz Vukovara. Prvo čitanje pročitala je Katarina Varenica, novinarka Hrvatskoga katoličkog radija, a drugo čitanje Rene Medvešek.

U prinosu darova na misi s Papom sudjelovali su novovjenčani mladi bračni par Karabaić iz Krčke biskupije, bračni par Radić s troje rođene i jednim nerođenim djetetom (kao što prikazuje logo susreta) iz Križevačke parohije, obitelj Šarić obogaćena brojom djetom iz Zagrebačke nadbiskupije, bračni par Maslač s bolesnim djetetom zahvaćenim postnatalno stečenim oboljenjem iz Riječke nadbiskupije, bračni par Periša s djetetom redovničkim kandidatom kao predstavnici Biskupske konferencije BiH te obitelj bračnog para Bošnjak aktivnog u udruzi, pokretu ili zajednici koja se zauzima za promicanje kulture života iz Đakovačko-osječke nadbiskupije.

Papa je pričestio zaručnike Mariju Marušić i Ivicu Kuliša iz Splitsko-makarske nadbiskupije, mladi bračni par Čavlina koji je trudan s prvim djetetom iz Dubrovačke biskupije, bračni par Zrilić s prvopričesnikom i krizmanikom u 2011. godini iz Zadarske nadbiskupije, bračni par Kunižić s djetetom zahvaćenim prenatalno dijagnosticiranom bolešću iz Šibenske biskupije, bračni par s udomljenim ili posvojenim djetetom (obitelj Drpić) iz Hvarsko-bračko-viške biskupije, samohrane roditelje Milicu i Klaudiju Jerković, čiji su supružnici preminuli, iz Gospičko-senjske biskupije, obitelj hrvatskog branitelja aktivnog u vojnoj ili policijskoj službi (obitelj Sedlar) iz Vojnog ordinarijata, bračni par Lerotić koji u 2011. godini slavi zlatni pir iz Sisačke biskupije, obitelj bračnog para aktivnog u pripravi za brak (obitelj Pažin) iz Bjelovarsko-križevačke biskupije, obitelj bračnog para aktivnog u posliježenidbenom pastoralu (obitelj Vujica) iz Porečko-pulske biskupije, obitelj osobe djelatnika crkvenog bračnog i obiteljskog savjetovišta (obitelj Barbarić) iz Požeške biskupije, obitelj bračnog para aktivnog u udruzi, pokretu ili zajednici koji se zauzimaju za vrednote braka i obitelji (obitelj Lukavečki) iz Varaždinske biskupije i redovnicu s. Katarinu Pišković s dvoje domske djece.

Običaj je da Sveti Otac na pohodu blagoslovi kamene temeljce za crkve koje će se u dogledno vrijeme graditi.

Tako je Benedikt XVI. na kraju euharistijskog slavlja blagoslovio pedesetak kamena temeljaca koji su se nalazili ispred oltara. Među kamenima koje je Papa blagoslovio nalazili su se temeljci za crkve iz Bjelovarsko-križevačke biskupije, Križevačke eparhije, Varaždinske biskupije, Šibenske biskupije, Vojnog ordinarijata, Đakovačko-osječke nadbiskupije, Splitsko-makarske nadbiskupije, Riječke nadbiskupije, Zagrebačke nadbiskupije... Sveti Otac blagoslovio je i veliku Zavjetnu spomen svijeću hrvatskih katoličkih obitelji koja će simbolično povezivati taj dan s budućim Nacionalnim danima hrvatskih katoličkih obitelji.

Misno slavlje uveličao je Združeni zbor 500 pjevača, članova 26 župnih zborova grada Zagreba. Zborom je ravno maestro Miroslav Martinjak, uz pomoć Maruše Bartolić, koordinatorice zborova i pjevača, dok je orguljska pratnja povjerena Nevenu Kraljiću, orguljašu zagrebačke katedrale. Svirao je puhački orkestar Hrvatske vojske.

Zbor je na misi pjevao različite liturgijske pjesme autora A. Vidakovića, M. Martinjaka, F. Pintarića, A. Canjege, A. Milanovića, M. Filipovića, S. Topića, M. Vidiljova, Z. Pšaga, K. Odaka, M. Škvorca, Lj. Galetića, M. Leščana, D. Domjanića, P. Perice. U tijeku misnog slavlja zbor je pjevao "Missa de angelis" u obradi Miroslava Martinjaka, djelomično na latinskom jeziku. Notni prilog bio je sastavni dio hodočasničkog vodiča tako da su sve skladbe mogli pjevati svi sudionici euharistijskog slavlja. Za potrebe zbora tiskana je pjesmarica "Zajedno u Kristu". Zbor je prije početka misnog slavlja okićen šalovima: žuta boja dionice sopran, tenor, a bijela boja dionice alt i bas. Solističke dionice pojedinih skladbi iznjedrile su sve dionice, tako da je iz svih glasovnih dionica bilo solista.

Instrumentalnu podlogu dala je orguljska pratnja prof. Nevena Kraljića uz Simfonijski puhački orkestar Hrvatske vojske koji je uvježbao dirigent Tomislav Fačini. Gudačke dionice upotpunio je Gudački orkestar glazbenog učilišta "Elly Bašić" iz Zagreba koji je uvježbao prof. Marillo Magdabelnić.

Diljem hipodroma bile su raspoređene "kapelice" gdje je pričest dijelio oko 600 svećenika. Na misi su sudjelovale medicinske ekipe, među kojima i brojne redovnice medicinske sestre, koje su skrбиле za hodočasnike te oko tisuću redara dragovoljaca.

Prije misnoga slavlja unatoč nevremenu na hipodromu je održan predprogram naslovljen "Obitelj – Zajedno u Kristu". Bio je ispunjen molitvom, pjesmama, svjedočanstvima obitelji, a upriličen je i poetsko-glazbeni recital "Adame, gdje si?" Autor teksta i redatelj je Rene Medvešek, autori glazbe su Čedo i Matija Antolić, a izvela su ga 4 recitator-glumca, zbor mladih župe Kraljice sv. Krunice iz Zagreba te dječji zbor "Čarobne frulice" iz župe Sv. obitelji u Zagrebu.

Završni molitveni dio predvodio je predsjednik Vijeća HBK za obitelj krčki biskup Valter Župan, a tijekom tog dijela upriličena je obnova bračne privole i zahvala za bračnu plodnost i djecu te posveta hrvatskih obitelji Svetoj obitelji.

Slavlje je završilo apostolskim blagoslovom i pjesmom "Ljiljane bijeli". Na misi se okupio i državni vrh, predsjednik Republike Ivo Josipović, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić i premijerka Jadranka Kosor.

Predsjednik Vijeća HBK za obitelj biskup Župan zahvalio Svetom Ocu

Ako se danas svima priznaje pravo na slobodno izražavanje svojih stavova, onda izjavljujemo da i mi, koji predstavljamo većinu hrvatskog naroda i građana Republike Hrvatske, imamo neotuđivo pravo da živimo, javno iznosimo i naviještamo vrijednosti po kojima nam je darovan život

Zagreb, 5.6.2011. (IKA) – Na kraju veličanstvenoga misnog slavlja na zagrebačkom hipodromu 5. lipnja, zahvalivši Svetom Ocu u ime okupljenih vjernika, predsjednik Vijeća HBK za obitelj krčki biskup Valter Župan istaknuo je: "Ovo mnoštvo koje je pred Vama čvrsto prijanja uz nauk o nepovredivosti života, o braku i obitelji kojega Vi neustrašivo naviještate. Mi smo zato danas i došli ovamo da Vam posvjedočimo kako je to bilo naše vjekovno opredjeljenje i da na njemu odlučujemo graditi i svoju budućnost."

Duga teška razdoblja povijesti, u kojima je hrvatski narod bio predziđe kršćanstva, prebrođena su "zato jer su nam obitelji bile utemeljene na čvrstim vrednotama evanđelja, pa smo bili slični kući utemeljenoj na stijeni koja se ne ruši kada dođu oluje; a oluja je bilo uistinu mnogo. Ima ih i danas."

Biskup Župan zatim je dodao: "Svjesni smo da i danas braku i obitelji prijete srozavanje njihove stabilnosti. Promiču se oblici zajedništva života koji nemaju nikakav temelj u europskoj kulturi i pravnoj baštini; a upravo se na stabilnosti obitelji i na kršćanskim vrednotama temeljila izgradnja civilizirane Europe i naše Hrvatske koja je od uvijek sastavni i neodvojiv dio Europe. Čvrsto smo uvjereni da se na tome temelji i naša budućnost."

Ako se danas svima priznaje pravo na slobodno izražavanje svojih stavova, onda izjavljujemo da i mi, koji predstavljamo većinu hrvatskog naroda i građana Republike Hrvatske, imamo neotuđivo pravo da živimo, javno iznosimo i naviještamo vrijednosti po kojima nam je darovan život, istaknuo je predsjednik Vijeća HBK za obitelj. Zamolivši za apostolski blagoslov biskup je zaključio da vjernici imaju neotuđivo pravo na to da djeca svoje roditelje mogu nazivati prirodnim imenom "mama" i "tata". "Ona imaju naravno pravo da pred svima posvjedoče da imaju oca i majku koji su im podarili život. Imamo pravo i želimo da oni koji nama upravljaju promiču život i da se konačno revidira zakon iz nekih, željeli bismo vjerovati, prošlih vremena o prekidu ljudskog života, i da se ne naziva napretkom ono što vodi u smrt."

Bračni par Rafaela i Petar Krešimir Hodžić (koji je voditelj Ureda za obitelj HBK) sa svoje dvoje djece predali su u ime svih hrvatskih katoličkih obitelji Sv. Ocu minijaturu zavjetne svijeće Hrvatskih katoličkih obitelji.

Nakon govora biskupa Župana papa Benedikt XVI. održao je svoj tradicionalni nagovor uoči molitve Kraljice neba.

Papin nagovor uz Kraljice neba

Danas sam ovdje da vas učvrstim u vjeri; i to je taj dar koji vam nosim: Petrovu vjeru, vjeru Crkve! Ali istodobno, vi darujete meni tu istu vjeru, obogaćenu svojim iskustvom, radostima i trpljenjima. Napose mi darujete svoju vjeru življenu u obitelji, da bih je očuvao u baštini sveopće Crkve

Zagreb, 5.6.2011. (IKA) - Danas sam ovdje da vas učvrstim u vjeri; i to je taj dar koji vam nosim: Petrovu vjeru, vjeru Crkve! Ali istodobno, vi darujete meni tu istu vjeru, obogaćenu svojim iskustvom, radostima i trpljenjima. Napose mi darujete svoju vjeru življenu u obitelji, da bih je očuvao u baštini sveopće Crkve, rekao je papa Benedikt

XVI. u nagovoru uz molitvu Kraljice neba na kraju mise prigodom prvoga Nacionalnog dana hrvatskih katoličkih obitelji na zagrebačkom hipodromu, 5. lipnja. Znam da u Mariji, Kristovoj Majci i našoj Majci, nalazite veliku snagu. Stoga se ovoga trenutka obraćamo njoj, duhovno upravljani prema Svetištu Marije Bistrice, te joj povjeravamo sve hrvatske obitelji: roditelje, djecu, djedove i bake; put bračnih drugova, odgojnu zauzetost, profesionalni i kućni posao. Zazivamo također njezin zagovor da bi javne ustanove uvijek podupirale obitelj, tu osnovnu stanicu društvenoga tijela, rekao je Papa podsjetivši kako će se za godinu dana u Milanu proslaviti 7. Svjetski susret obitelji te je povjerio Mariji pripravu "tog iznimnog crkvenog događaja". "Ovoga se trenutka sjedinjujemo u molitvi i sa svima onima koji u katedrali u Burgo de Osma, u Španjolskoj, slave proglašenje blaženim Ivana de Palafoxa y Mendoze, svijetli lik biskupa iz 17. stoljeća u Meksiku i Španjolskoj; bio je čovjek široke kulture i duboke duhovnosti, veliki obnovitelj, neumorni pastir, branitelj Indiosa. Neka Gospodin svojoj Crkvi podari brojne svete pastire poput blaženoga Ivana", rekao je Papa.

Papa je na kraju obraćanja uputio pozdrave hodočasničkim skupina na slovenskom, srpskom, makedonskom, mađarskom, albanskom i njemačkom jeziku.

Drage obitelji, ne bojte se! Gospodin ljubi obitelj i blizu vam je, rekao je Papa u zaključku svoga govora a zatim zajedno s oko četristo tisuća vjernika na hipodromu izmolio molitvu Kraljice neba.

Nakon mise Papa se uputio prema novom sjedištu HBK na Ksaveru, gdje je otkrio ploču na spomen na svoj posjet Hrvatskoj, te objedovao s hrvatskim biskupima, biskupima gostima i članovima svoje pratnje.

Misnice za koncelebraciju s Papom

20 ljudi sudjelovalo u izradi misnica koje se temelje na motivima križa i cvijeta

Zagreb, 5.6.2011. (IKA) - Velika čast izrade misnica koje su biskupi koncelebranti nosili na misi s Papom pripala je tvrtki Gerok d.o.o. iz Đakova. U izradi ruha sudjelovalo je čak dvadeset ljudi, a za dizajn je osim dr. Ante Crnčevića zaslužan i zagrebački pomoćni biskup Ivan Šaško, obojica iz Hrvatskoga instituta za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji, izvješćuje papa.hr.

Za materijal misnice odabrana je vuna u svojoj prirodnoj boji kao, kako je rekao dr. Crnčević, "tkanina koja govori o dostojanstvu slavlja", a u izradi misnica tražilo se rješenje koje će "jednostavnošću forme i izvedbe čuvati liturgijsku decentnost, a ujedno pokazati svečanost koja je vlastita liturgijskome slavlju".

"Za središnji motiv na misnici odabran je jednakokrani križ, izrađen vezom na podlozi zlatne boje. Elementi koji se pojavljuju i u različitim formama izmjenjuju na misnici jesu križ i cvijet, a preuzeti su iz pluteja i kamene plastike starohrvatske liturgijske arhitekture. Križ i cvijet dva su simbola trpljenja i proslave. U Kristu, kojega Crkva u liturgiji slavi, trpljenje biva preobraženo u proslavu. Križ prerasta u cvijet, kao što je i otajstvo Kristove patnje preraslou u uskrsnu proslavu i radost. Jednostavnošću forme križa i cvijeta te udruživanjem u različite nizove i veličine dobio se skladan vez koji središnji križ smješta u vijenac dajući svečanost ruhu. Tim dvama motivima pridružen je i temeljni identitetski znak hrvatskoga narodnog bića, crvena kocka, koja se nenametljivo ponavlja u različitim odnosima s križem i cvijetom", objasnio je dr. Crnčević.

Osim misnica izrađene su i štole za sve svećenike koncelebrante.

Lombardi: Papu je posebno dojmio susret s mladima

Tijekom briefinga s novinarima u Press centru u Zagrebu ravnatelj Tiskovnog ureda govorio o dosadašnjem tijeku Papina pohoda Hrvatskoj i temama njegovih govora - Posebno je istaknuo izvanredan doček koji je ukazan Papi od naroda i predstavnika vlasti te iznio podatke da je na bdjenju mladih vjernika sudjelovalo 50.000 vjernika a na misi na hipodromu njih čak 400.000

Zagreb, 5.6.2011. (IKA) – Ravnatelj Tiskovnog ureda Svete Stolice o. Federico Lombardi održao je 5. lipnja u Press centru u Hotelu Westin briefing s novinarima nakon mise na zagrebačkom hipodromu u povodu prvoga Nacionalnoga dana hrvatskih katoličkih obitelji. Na početku tiskovne konferencije Lombardi je posebno istaknuo izvanredni doček koji je ukazan Papi od samog početka njegova pohoda i to ne samo od naroda već i od najviših predstavnika političkog života, Predsjednika Republike, Predsjednice Vlade i ministara, Predsjednika Hrvatskoga sabora koji su ne samo srdačno primili Svetog Oca već i sudjelovali na svim susretima, ne samo protokolarnima već i na susretu u Hrvatskom narodnom kazalištu, bdjenju mladih vjernika i današnjoj misi na hipodromu.

Iznoseći nadalje podatke o broju sudionika rekao je kako oni nadilaze očekivanja. Na bdjenju je, prema njegovim riječima, sudjelovalo oko 50.000 vjernika, njih 30.000 na Trgu a ostali pred katedralom i u obližnjim ulicama. Na misi je sudjelovalo više od 400.000 vjernika, što također nadilazi očekivanja jer se predviđalo da će na susretu hrvatskih katoličkih obitelji sudjelovati 300.000.

Papu je, rekao je ravnatelj Tiskovnog ureda Svete Stolice, posebno dojmilo sinoćnje bdjenje s mladima, ozračje molitve koje je vladalo na Trgu, a osobito je bio oduševljen tišinom koja je vladala tijekom klanjanja. Papu se također snažno dojmilo kada je po završetku bdjenja vidio mlade koji kleče dok je prolazio papamobilom. To ga je osnažilo u njegovu poslanju što je i potvrdio na početku današnjeg nagovora uz molitvu Kraljice neba, kada je poručio vjernicima: "Danas sam ovdje da vas učvrstim u vjeri...! Ali, istodobno, vi darujete meni tu istu vjeru, obogaćenu svojim iskustvom, radostima i trpljenjima. Napose mi darujete svoju vjeru življenu u obitelji, da bih je očuvao u baštini sveopće Crkve".

Govoreći u nastavku susreta s novinarima o središnjim temama Papina pohoda, Lombardi je istaknuo kako su sve teme na bdjenju mladih vjernika i današnje mise na hipodromu usredotočene na obitelj i obiteljske vrijednosti. Napomenuo je pritom kako je Papa u razgovoru s Predsjednikom Republike i Predsjednicom Vlade razgovarao o temama odgoja te je pozdravio nedavno potpisani Ugovor o katoličkim osnovnim i srednjim školama između Hrvatske biskupske konferencije i Vlade RH. Na Papinu je pohodu veoma prisutna i tema Europe. Papa je, rekao je Lombardi, ohrabrio Hrvatsku uoči predviđenog ulaska u Europsku uniju u kojoj Sveti Otac vidi pozitivni vidik zajedništva europskih naroda. Hrvatska, kako je rekao Papa u svom govoru, može svojom kulturom pridonijeti izgrađivanju te zajednice europskih naroda.

Papa se u svojim govorima dotaknuo također teme vrijednosti koje ne idu uvijek u pozitivnom smjeru kako Crkva smatra da trebaju ići. Papa je uočio neke negativnosti u vezi s tim, to je u prvom redu sekularizacija koja nastoji potisnuti religiju na rub, ali i subjektivizam prema kojem svaki pojedinac određuje vrijednosti. Te dvije pojave Papa smatra vrlo opasnim i one nikako ne idu za izgrađivanjem zajedništva.

U svom govoru na susretu u Hrvatskom narodnom kazalištu Papa je govorio o savjesti, a toj se temi vratio i u današnjoj

homiliji na misi u povodu prvoga Nacionalnog dana hrvatskih katoličkih obitelji. Lombardi vidi vezu između tih dvaju govora upravo u tome segmentu odgajanja savjesti, jer obiteljsko ozračje je to u kojem se odgajaju savjesti budućih naraštaja i građana svakog društva. Lombardi smatra znakovitim što su u današnjem prinošenju darova sudjelovali pripadnici različitih obiteljskih stvarnosti.

Pohvalio je dobru organizaciju, a opće ozračje koje vlada tijekom Papina pohoda ocijenio je vrlo pozitivnim i gostoljubivim što je, kako je rekao, vidljivo na svakom koraku, od dočeka, preko bdjenja, do današnje mise. Posebno se osvrnuo na topao doček mladih i njihovo oduševljeno i pobožno sudjelovanje na sinočnjem bdjenju što je, smatra Lombardi, pokazatelj da se dobro radi s mladima. Pohvalno se izrazio također o izvrsnom ozračju dobrodošlice i prihvaćanja onoga što Papa govori i poručuje što je znak da narod prihvaća Papine poruke i da njegove riječi padaju na plodno tlo koje je pomno pripravljeno.

Odgovarajući na novinarsko pitanje zašto tijekom ovoga pohoda nema ekumenskih poruka kao što je to bio slučaj prigodom prvoga pohoda pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj 1994. godine, Lombardi je istaknuo kako je ekumenski segment prisutan a posebno je bio izričito istaknut u Papinu govoru u HNK. Usto se ovaj Papin pohod umnogome razlikuje od onoga iz 1994. kada su na ovim prostorima vladale velike napetosti i sukob te je bilo nužno da Ivan Pavao II. vrlo snažno progovori o miru i pomirenju. Lombardi smatra kako danas nije više potrebno stavljati toliko snažan naglasak na ekumenske vrijednosti, a i zbog kratkoće ovoga pohoda tijekom organizacije posjeta odlučilo se taj ekumenski naglasak izvesti u navedenom obliku. Novinari su se zanimali i za tijek kanonizacije bl. Alojzija Stepinca pa je Lombardi rekao kako se postupak odvija redovitim tijekom, a kada bude dovršen Stepinac će vjerojatno biti proglašen svetim.

Slavlje druge Večernje s Papom u zagrebačkoj katedrali

Zagreb, 5.6.2011. (IKA) – U katedrali Blažene Djevice Marije na nebo uznesene i sv. Stjepana Ugarskog u Zagrebu na VII. vazmenu nedjelju, 5. lipnja, održano je Slavlje druge večernje koju je predvodio papa Benedikt XVI. prigodom apostolskoga pohoda Hrvatskoj u zajedništvu s hrvatskim biskupima, svećenstvom i redovništvom. Papu su u prvostolnici dočekali okupljeni biskupi, svećenici, redovnici, redovnice, bogoslovi, sjemeništarci te redovnički kandidati i kandidatice iz republika Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a na ulazu u katedralu pozdravili su ga kanonici i prebendari Prvostolnoga kaptola zagrebačkog, odjeveni u korsko ruho.

Na ulazu su pomoćni zagrebački biskupi Mijo Gorski i Ivan Šaško, prinijeli Papi blagoslovljenu vodu kojom čini znak križa te raspelo kojemu iskazuje čast poljupcem. Nakon ulaska u zagrebačku prvostolnicu Sveti Otac zadržao se u tihom molitvi na klecalu pred svetištem, a na početku Večernje pozdravio ga je zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal Josip Bozanić.

"Nakon današnjega euharistijskog slavlja, koje nas je svojim otajstvom prigrlilo u zajedništvo, došli smo u ovu crkvu-majku Zagrebačke nadbiskupije, gdje se na poseban način spajaju prošlost, sadašnjost i budućnost hrvatskoga naroda, ljepota kulture i svjedočanstvo vjere", istaknuo je kardinal Bozanić. Prisjetio se prethodnog susreta tadašnjega kardinala Josepha Ratzingera s vjernicima u katedrali prigodom dvadesete obljetnice smrti kardinala Franje Šepera, njegova prethodnika u službi prefekta Kongregacije za nauk vjere. "Njegovi zemni ostaci, kao i njegova nasljednika na službi zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franje Kuharića, uz

zemne ostatke drugih pastira ove Crkve, u ovoj prvostolnici čekaju dan uskrsnuća. U vjeri znamo da su oni večeras s nama i da se zajedno s nama raduju što ste došli pomoliti se na grobu blaženoga Alojzija Stepinca."

Kardinal Bozanić zahvalio je Svetom Ocu i za "dar Svećeničke godine koja je u našoj Crkvi bila bogata sadržajima i koja je hrvatske svećenike u travnju prošle godine u dojmljivo velikom broju okupila u ovoj katedrali". U tom duhu Papi je zatim čestitao šezdesetu obljetnicu svećeničkog ređenja, istaknuvši da je ljudski govor preslab da bi mogao izreći "sve što ova zajednica večeras nosi u sebi. Zato svoje misli i osjećaje povjeravamo molitvi; svoje nakane Bogu i zagovoru nebeske Majke, kao i zagovoru blaženoga Alojzija, za čije proglašenje svetim ustrajno molimo, željno iščekujući dan njegove kanonizacije", zaključio je kardinal.

Na kraju pozdrava kardinal Bozanić predao je Papi dar Zagrebačke nadbiskupije, presliku ikone Majke Božje od Kamenitih vrata koji je prema izvorniku izradio Boris Grković. Papa je kardinalu Bozaniću darovao kalež.

Papin nagovor na Večernjoj u zagrebačkoj prvostolnici

Ljubljena Crkvo u Hrvata, preuzmi ponizno i smjelo zadaću da budeš moralna savjest društva, "sol zemlje" i "svjetlo svijeta" - Središnji dio nagovora Papa posvetio blaženom Alojziju Stepincu, istaknuvši kako njegovo mučeništvo označava vrhunac nasilja usmjerenih protiv Crkve tijekom užasnoga razdoblja komunističkoga progona

Zagreb, 5.6.2011. (IKA) - Ovu se večer želimo u molitvi i pobožnosti prisjetiti blaženoga Alojzija Stepinca, neustrašivoga pastira, primjera apostolskog žara i kršćanske čvrstoće, čiji herojski život još i danas prosvjetljava vjernike hrvatskih biskupija, podržavajući ih u vjeri i crkvenom životu, rekao je Papa na početku svoga govora u zagrebačkoj katedrali gdje je 5. lipnja slavio Večernju s biskupima, svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima i sjemeništarcima. Zasluge toga nezaboravnoga biskupa, rekao je nadalje Papa o Stepincu, bitno proizlaze iz njegove vjere: u svojem je životu uvijek čvrsto upravljao pogled na Isusa i Njemu se uvijek suobličavao, sve do toga da je postao živa slika Krista, pa i Krista patnika. Upravo zahvaljujući njegovoj čvrstoj kršćanskoj savjesti, znao se oduprijeti svakom totalitarizmu, te u vrijeme nacističke i fašističke diktature postao braniteljem Židova, pravoslavnih i svih progonjenih, a potom, u doba komunizma, "odvjetnik" svojih vjernika, napose mnogih progonjenih i ubijenih svećenika. Da, postao je "branitelj" Boga na ovoj zemlji, jer je postojano branio istinu i pravo čovjeka da živi s Bogom. Kršćansko mučeništvo, nastavio je Papa, je zapravo najviša mjera svetosti, ali to jest uvijek i samo zahvaljujući Kristu, po njegovu daru, kao odgovor na njegov prinos koji primamo u euharistiji. Blaženi Alojzije Stepinac odgovorio je svojim svećeništvom, svojim biskupstvom, svojom žrtvom života: jednim jedincatim "da" sjedinjenim s onim Kristovim. Njegovo mučeništvo označava vrhunac nasilja usmjerenih protiv Crkve tijekom užasnoga razdoblja komunističkoga progona. Hrvatski katolici, a posebno kler, bili su predmetom mučenja i sustavnih nasilja, koji su išli za tim da razore Katoličku Crkvu, počevši od najvišeg mjesnog autoriteta. Ono posebno teško doba obilježio je jedan naraštaj biskupa, svećenika i redovnika, spremnih umrijeti da ne bi izdali Krista, Crkvu i Papu. Narod je vidio da svećenici nisu nikad gubili vjeru, nadu, ljubav, te su tako ostali uvijek sjedinjeni. To jedinstvo objašnjava ono što je ljudski neobjašnjivo: da tako kruti režim nije mogao slomiti Crkvu, istaknuo je Papa.

I danas je Crkva u Hrvatskoj pozvana na jedinstvo kako bi se suočila s izazovima u promijenjenom društvenom okruženju, nalazeći misionarskom spremnošću nove putove evangelizacije, posebice u službi mladim naraštajima. Papa je prije svega potaknuo biskupe u obavljanju njihove službe poručivši im da što budu više djelovali u plodnom suglasju među sobom i u zajedništvu s Petrovim Nasljednikom, to će se više moći suočavati s teškoćama našega vremena. Uz to je važno da se ponajprije biskupi i svećenici trajno zauzimaju za pomirenje među podijeljenim kršćanima kao i među kršćanima i muslimanima, nasljeđujući Krista koji je mir naš. Svojim svećenicima ne propustite davati jasne duhovne, doktrinalne i pastoralne naputke. Crkvena zajednica doista u sebi sadrži zakonite različitosti, no ipak ne može vjerno svjedočiti Gospodina ako nema zajedništva njezinih članova. To od vas zahtijeva budno služenje u dijalogu punom ljubavi, ali i jasnoće i čvrstoće. Draga braćo, prijanjati uz Krista znači "čuvati njegovu riječ" u svim okolnostima, poručio je Papa biskupima te nastavio: Moralni se nauk Crkve, danas često neshvatljiv, ne može odvojiti od Evanđelja. Upravo na Pastire spada da ga pouzdano nude vjernicima, kako bi im pomogli procijeniti svoje osobne odgovornosti, sklad između njihovih odluka i zahtjeva vjere. Tako se napreduje u onom nužnom "kulturalnom zaokretu", da bi se promicala kultura života i društvo po mjeri čovjeka.

Papa se zatim obratio svećenicima, napose župnicima, rekavši kako mu je poznata važnost i mnogovrsnost njihovih obveza, "u doba kad se nedostatak svećenika počinje snažno osjećati". Potaknuo ih je da ne klonu duhom, nego da ostanu budni u molitvi i u duhovnom životu da bi plodonosno mogli ispunjavati svoje služenje: naučavajući, posvećujući i vodeći sve koji su povjereni njihovoj brizi. "Velikodušno primajte one koji kucaju na vrata vašega srca, nudeći svakome darove koje vam je božanska dobrotu povjerila. Ustrajte u zajedništvu sa svojim biskupom i u međusobnoj suradnji. Hranite svoje brižno zauzimanje na izvorima Svetoga pisma, Sakramenata, neprestane hvale Bogu, otvoreni i poučljivi djelovanju Duha Svetoga; tako ćete biti učinkoviti djelatnici nove evangelizacije na koju ste pozvani da je ostvarite zajedno s vjernicima laicima, skladno i bez miješanja onoga što ovisi o zaređenom službeniku s onim što pripada sveopćem svećeništvu krštenih. Neka vam na srcu bude briga za duhovna zvanja: trudite se svojim oduševljenjem i vjernošću prenijeti živu želju da se velikodušno i bez oklijevanja odgovori Kristu, koji poziva na najdublje sjeđinjenje s Njime, Glavom i Pastirom", poručio je Papa svećenicima.

Obratio se potom i redovnicima i redovnicama rekavši kako Crkva mnogo očekuje od njih. Neka Bog bude uvijek vaše bogatstvo: dopustite mu da vas oblikuje kako bi današnjem čovjeku pokazao jasnim pristajanje uz prave vrijednosti svetosti, istine, ljubavi Oca nebeskoga. Potpomognuti milošću Duha, govorite ljudima jezikom života koji je preobražen uskrsnom novošću. Sav vaš život postat će tako znak i služenje posvećenju koje je svaki kršćanin primio kad je prijelovljen Kristu. Mladima, koji se pripravljaју za svećeništvo ili za posvećeni život, Sveti je Otac poručio da božanski Učitelj neprestano djeluje u svijetu i govori svakom pojedinom od onih koje je izabrao: "Slijedi me". Taj poziv zahtijeva svakodnevnu potvrdu odgovora ljubavi. Neka vaše srce bude uvijek spremno! Herojsko svjedočanstvo blaženoga Alojzija Stepinca neka nadahne obnovu duhovnih zvanja među mladim Hrvatima. A vi, draga braćo u biskupstvu i svećeništvu, svakako nastojte dati mladima u sjemeništima i novicijatima uravnoteženi odgoj, koji će ih pripremiti na služenje utkano u društvo našega vremena, zahvaljujući ozbiljnosti i dubini njihova duhovnoga života i

studija, rekao je Papa. Ljubljena Crkvo u Hrvata, preuzmi ponizno i smjelo zadaću da budeš moralna savjest društva, "sol zemlje" i "svjetlo svijeta". Budi uvijek vjerna Kristu i njegovu Evanđelju, u društvu koje nastoji relativizirati i sekularizirati sve slojeve života. Budi boravište radosti u vjeri i nadi, istaknuo je Papa u svojem govoru u zagrebačkoj prvostolnici tijekom molitve Večernje. Dijelove nagovora Papa je čitao na hrvatskome jeziku, a one koje je čitao na talijanskome u hrvatskom je prijevodu čitao dr. Josip Šalković. Nakon Papina nagovora okupljeni u katedrali neko su vrijeme ostali u tišini razmatrajući nad Božjom riječju i poticajima Svetoga Oca. Večernja je završena zaključnom molitvom. Na kraju Večernje Papa se uputio prema mjestu na kojem se čuvaju ostaci tijela blaženoga Alojzija Stepinca te se ondje, kleknuvši, zadržao u molitvi. Kroz to vrijeme svi prisutni su molili u tišini. Dok se Sveti Otac vraćao prema katedrali, zajednica, predvođena zborom pjevača, pjevala je himan u čast blaženoga Alojzija Stepinca. Papa je potom svim okupljenima udijelio apostolski blagoslov. Svi prisutni su ostali neko vrijeme u katedrali da pozdrave Svetoga Oca koji je zatim kroz katedralu otišao u Nadbiskupski dvor u službeni posjet svome domaćinu zagrebačkome nadbiskupu i metropolitu kardinalu Josipu Bozaniću.

Papin posjet kardinalu Bozaniću u Nadbiskupskome dvoru u Zagrebu

Darovi zagrebačkog nadbiskupa Papi – Sveti Otac se fotografirao s bogoslovima i njihovim poglavarima

Zagreb, 5.6.2011. (IKA) – Za susreta s papom Benediktom XVI. u Nadbiskupskome dvoru u Zagrebu 5. lipnja nakon molitve Večernje u katedrali, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić darovao je Papi, kao njegov domaćin u ime Zagrebačke nadbiskupije, jedan primjerak Misala Zagrebačke Crkve iz 1511. U Metropolitanskoj knjižnici ima više takvih primjeraka, multiplikata originala, a još se nekoliko njih čuvaju u drugim zbirka u Hrvatskoj. O identitetu knjige može se saznati iz nekoliko napomena koje su otisnute na prednjoj i stražnjoj stranici. Tako se u prednjemu dijelu nalazi rubrika koja govori o tome da je to misal prema rubrikama Zagrebačke Crkve, odobren u doba biskupa Luke (Baratina), tiskan u Veneciji 1511. (a tiskanje je počelo 1509.) s notama i likovnim prikazima.

Osim Misala Zagrebačke Crkve, kardinal Josip Bozanić darovao je Svetomu Ocu unikatno nalivpero, izvještava papa.hr. Papa je autor tisuća ispisanih stranica teoloških promišljanja i radova, koji su uvelike utjecali na život i oblikovale misao Crkve posljednjih četrdeset godina. To pokazuje i natpis posvete uz nalivpero: "Scribere ausus est." ("Pisanje je odvažnost.") Misao je to sv. Augustina, naučitelja Crkve i jednoga od najplodnijih autora kršćanske književnosti, na čija se djela i papa Benedikt rado vraća, na njima nadahnjuje, promičući nauk Crkve. Za izradu unikatnoga nalivpera odabrana je TOZ Penkala, kako bi se i u samome daru jasno iščitavao spomen na Hrvatsku. Ime Penkala pronosi hrvatsku kulturu i ostavlja "hrvatski trag" i onda kada pero ispisuje riječi na drugim jezicima. Tako inovator Slavoljub Penkala trajno pronosi slavu hrvatske domovine. Nalivpero je osmislio tehnolog Miroslav Pažanin, a izrađeno je u dva primjerka. Jedno je dar Svetomu Ocu, a drugo, kojim se Sveti Otac upisao u spomen-knjigu Zagrebačke nadbiskupije, ostaje u Zagrebačkoj nadbiskupiji kao spomen na pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj i na njegov boravak u Nadbiskupskome dvoru. Papa se zatim fotografirao s bogoslovima i njihovim poglavarima.

Benedikt XVI. završio apostolski pohod Hrvatskoj

Zagreb, 5.6.2011. (IKA) – Papa Benedikt XVI. završio je 5. lipnja dvodnevni apostolski pohod Hrvatskoj održan pod geslom "Zajedno u Kristu". Sveti Otac s pratnjom i novinarima akreditiranim pri Svetoj Stolici, otputovao je iz Zagreba sa zakašnjenjem od 45 minuta, zrakoplovom Airbus 320 "Dubrovnik" Croatia airlinesa. Zbog olujnog nevremena koje je zahvatilo područje Zračne luke Zagreb otkazan je svečani protokol oproštaja. Sveti Otac kratko se na odlasku oprostio s visokim državnim i crkvenim dužnosnicima u hangaru zračne luke; hrvatskim biskupima na čelu s predsjednikom HBK đakovačko-osječkim nadbiskupom Marinom Srakićem te državnim izaslanstvom na čelu kojega su bili predsjednik Ivo Josipović, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić i predsjednica Vlade Jadranka Kosor. Razmijenjeni su oprostajni govori koji nisu pročitani, a Papu su do zrakoplova dopratili njegov domaćin zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić i generalni tajnik HBK i glavni koordinator organizacijskog odbora HBK za pripremu i praćenje Papina pohoda mons. Enco Rodinis.

Velik doprinos bogoslova u prigodi Papina pohoda

Zagreb, 6.6.2011. (IKA) - Bogoslovi i odgojitelji Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa na čelu s rektorom mons. prof. dr. Stjepanom Balobanom u prigodi pohoda pape Benedikta XVI. Republici Hrvatskoj dali su veliki doprinos. Više od pedeset bogoslova iz šest (nad)biskupija i njihovi odgojitelji bili su aktivni na svim razinama, kako organizacije tako i izvedbe cijeloga trodnevnog programa Papina pohoda.

Tako je u prostorijama bogoslovije u petak 3. lipnja primljeno sedamdesetak gostiju koji su kroz cijelo vrijeme susreta sa Svetim Ocem boravili u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu. Tako su u sjemeništu na Kaptolu kroz tri dana boravili mnogi hrvatski, europski i svjetski biskupi, nadbiskupi, kardinali kao i njihovi tajnici te brojni svećenici čije se službe usko vežu za Vatikan i uopće za ovakve prigode. Kao koordinator za smještaj gostiju uz rektora Balobana bio je i glavni vicerektor Anđelko Koščak dok je trodnevnu skrb oko gostiju u kući preuzeo odgojitelj Marijan Horvat.

Prvog dana pohoda Svetoga Oca, u subotu 4. lipnja, u ime Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa u dočeku u zračnoj luci sudjelovao je rektor mons. Baloban. U protokolu na Pantovčaku i kod pomoći oko razumijevanja s talijanskim pripadnicima osiguranja Svetog Oca kao vrlo dobri govornici talijanskog jezika sudjelovala su dvojica bogoslova treće godine. U popodnevnom programu što je upriličen u Hrvatskom narodnom kazalištu kao pomoć u protokolu primanja gostiju sudjelovala su trojica bogoslova na čelu s odgojiteljem Dubravkom Škrlinom Hrenom. U večernjem programu susreta s mladima na Trgu bana Josipa Jelačića u svečanom prijenosu slike Majke Božje od Kamenitih vrata sudjelovala su deseterica bogoslova predmoleći deseticu krunice, a taj trenutak pjesmom je uzveličao "Bogoslovski oktet". U cjelokupnom programu kako na Trgu bana Jelačića tako i na svečanom euharistijskom slavlju na zagrebačkom hipodromu sudjelovalo je dvadesetak bogoslova koji su bili u svečanoj asistenciji Svetog Oca kako bi pomagali u liturgijskim elementima slavlja uz još dvadesetak onih koji su na hipodromu pomagali u pričešćivanju. Za sve njih koordinaciju u ime bogoslovije preuzeo je Damir Ocvirk zajedno s ceremonijarima zagrebačke bogoslovije.

Kardinal Bozanić: Papa nam je ostavio puno znakova svoje blizine i ljubavi

"To što smo živjeli, to zajedništvo trebamo prenijeti u prvom redu u naše obitelji, šire zajednice, u župe, u Crkvu, kao i na nacionalnom planu. Previše ima podjele, moramo se svi jedni drugima približiti i tražiti ono što je zajedničko, što služi zajedničkom dobru"

Zagreb, 6.6.2011. (IKA) - Pohod pape Benedikta XVI. uistinu je veliki događaj za Crkvu u Hrvatskoj, za čitav hrvatski narod i za hrvatsku državu, izjavio je nakon apostolskog pohoda pape Benedikta XVI. u ponedjeljak 6. lipnja zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić.

"Ono što sam osjetio dok je Papa prolazio ulicama našega grada i ono što sad dolazi do mene zahvale su pune pozitivnih dojmova", rekao je kardinal.

"Papa je donio sunce, svjetlo. Kad je Papa stupio na hrvatsko tlo sunce je zasjalo. Kad je odlazio, nakon svega što je bilo lijepo, pala je kiša kao da zalijeva da ono što je Papa posijao urodi plodom", istaknuo je kardinal te podsjetio kako se u trenutku kad je Papa počeo ulaziti u zrakoplov ponovo na nebu pojavilo sunce. U pozdravu na odlasku, Papa je kardinalu Bozaniću rekao "Neka sunce Božje ostane u Hrvatskoj".

Kardinal je rekao kako nam je Papa ostavio poruke koje trebamo iščitavati i provesti u život. "Papa nam je ostavio puno znakova, gesta svoje blizine i ljubavi prema nama. Posebno me se dojmilo kad je Papa htio da se zaustavi papamobil i uzeo u ruke dijete. Dok je dijete vraćao ocu, ne samo da su plakali otac i majka, nego i mnogi koji su bili u blizini. Oni su bili dirnuti tom gestom koja se nije dogodila samo jednom, nego desetak puta u ta dva dana.

Tako je Papa na neki način pokazao da nam je blizu, da nas poštuje. Papa je došao k nama da nas podrži u dobru i on je to dobro istaknuo. On je rekao - vi možete, vi ste pozvani da u svojoj domovini Hrvatskoj svjedočite za evanđelje, i ne samo u Hrvatskoj, nego i šire", istaknuo je kardinal.

Osvrćući se na pojedine programe posjeta, kardinal je istaknuo kako je teško reći gdje je bilo najveće oduševljenje, no svakako valja istaknuti da su mladi ostavili poseban pečat.

Papu je zadivilo da su mladi ispunili cijeli Trg, ulice koje prilaze trgu i trg ispred katedrale. Oni su tijekom bdjenja molili, klečali i neko vrijeme bili u tišini tako da se u tim trenucima mogao čuti samo pjev ptica. To je dalo poseban pečat čitavom Papinu pohodu. Naš središnji zagrebački trg postao je tog trenutka jedna velika katedrala.

Prvi puta se to dogodilo, rekao je kardinal, poručivši da će te trenutke Zagrepčani i cijela Hrvatska nositi u sjećanju.

Na komentar novinara kako je Papa pri dolasku djelovao pomalo umorno i ozbiljno, no već popodne u HNK, a posebno navečer bio je nasmiješen, kardinal Bozanić dodao je kako je Papa nakon dvodnevnog pohoda izgledao vedar, gotovo odmoren nakon toliko rada. Rekao je "zahvaljujem i vama, jer došao sam vas utvrditi u vjeri, ali u Crkvi je to tako da mi jedni druge utvrđujemo. I ja sam puno primio od ovog naroda koji me je otvorena srca primio".

Kardinal je u duhu gesla Papina pohoda "Zajedno u Kristu" istaknuo kako je zajedništvo nešto što je duboko crkveno, jer Crkva jest zajedništvo, u prvom redu zajedništvo čovjeka s Bogom kao i međusobno zajedništvo onih koji vjeruju u Krista.

"To što smo živjeli, to zajedništvo trebamo prenijeti u prvom redu u naše obitelji, šire zajednice, u župe, u Crkvu, kao i na nacionalnom planu. Previše ima podjele, moramo se svi jedni drugima približiti i tražiti ono što je zajedničko, što služi zajedničkom dobru", poručio je zagrebački nadbiskup.

Talijanski i bosanskohercegovački mediji o Papinu pohodu Hrvatskoj

Dnevnik Avvenire prenosi Papine riječi kako Stepinčevo mučeništvo predstavlja vrhunac nasilja uperenog protiv Crkve tijekom strašnog razdoblja komunističkih progona. U članku se ističe da je "njemački Papa" time neizravno aludirao na, nikada do kraja razjašnjene, okolnosti Stepinčeve smrti

Zagreb, 6.6.2011. (IKA) – Crkvena i svjetovna glasila iz Italije i susjedne BiH izvijestila su o apostolskom putovanju pape Benedikta XVI. Hrvatskoj 4. i 5. lipnja. Tako talijanski katolički dnevnik Avvenire 6. lipnja donosi udarnu vijest o Papinu pohodu te posebno ističe njegove riječi na Večernjoj u zagrebačkoj katedrali da je Europi potreban kulturni zaokret da bi se promicala kultura života i društvo po mjeri čovjeka. Dnevnik prenosi kako je u homiliji na misi na hipodromu u povodu Nacionalnog dana hrvatskih katoličkih obitelji Papa upozorio na širenje sekularizacije koja Boga života gura na rub te donosi rastuću razjedinjenost obitelji. Avvenire također izvješćuje da se Papa pomolio na grobu blaženog Alojzija Stepinca te je istaknuo kako njegovo mučeništvo predstavlja vrhunac nasilja uperenog protiv Crkve tijekom strašnog razdoblja komunističkih progona. U članku se ističe da je "njemački Papa" time neizravno aludirao na, nikada do kraja razjašnjene, okolnosti Stepinčeve smrti koja bi, prema katoličkim izvorima, mogla biti uzrokovana otrovom jer se zdravstveno stanje Stepinca naglo pogoršavalo a usto je komunistički režim, premda je dopustio javni ukop, spriječio da se izvrši autopsija tijela, štoviše dao je uništiti organe, pod službenim izgovorom da se time želi spriječiti da postanu predmetom čašćenja. Hrvatski katolici, a posebno kler, bili su predmetom mučenja i sustavnih nasilja, koji su išli za tim da razore Katoličku Crkvu, počevši od najvišeg mjesnog autoriteta, prenosi list Papine riječi u zagrebačkoj katedrali. Ono posebno teško doba obilježio je jedan naraštaj biskupa, svećenika i redovnika, spremnih umrijeti da ne bi izdali Krista, Crkvu i Papu. Narod je vidio da svećenici nisu nikad gubili vjeru, nadu, ljubav, te su tako ostali uvijek sjedinjeni. To jedinstvo objašnjava ono što je ljudski neobjašnjivo: da tako kruti režim nije mogao slomiti Crkvu, prenosi Avvenire Papine riječi. List također piše kako je veliko mnoštvo ljudi dočekalo Papu na izlasku iz katedrale te da je zbog jakog pljuska otkazana oproštajna svečanost.

Najtiražniji talijanski dnevnik Corriere della Sera u nedjeljnom izdanju izvješćuje kako je 400.000 vjernika sudjelovalo na misi na zagrebačkom hipodromu, "jednom od vrhunaca drugog i posljednjeg dana pohoda Hrvatskoj". Papa je svoju homiliju, prenosi talijanski dnevnik, usredotočio na vrijednost obitelji, potvrđivši protivljenje Crkve činjeničnim zajednicama. Dnevnik prenosi kako je Papa pozvao hrvatske vjernike da ne popuštaju sekulariziranom mentalitetu koji nudi suživot kao pripremu ili čak kao zamjenu za brak i da ne svode ljubav na sentimentalni osjećaj i nagone. Prema Svetom Ocu, izvješćuje list, obitelj utemeljena na braku ima jedinstvenu i nezamjenjivu vrijednost. Papa je pozvao i obitelji da imaju djecu. Ne treba se bojati brige za drugu osobu. Otvorenost životu znak je otvorenosti prema budućnosti, rekao je Papa a prenosi list, ističući potrebu zakonskih odredbi koje bi podupirale obitelji u zadaći rađanja i odgoja djece.

Posjet pape Benedikta XVI. Hrvatskoj i poruke koje je on tom prigodom odaslao vijesti su koje su se u ponedjeljak 6. lipnja našle na naslovnica većine dnevnih listova u Bosni i Hercegovini, a zajednička je ocjena kako je Papin posjet dodatno ojačao čvrste veze između Vatikana i Hrvatske.

"Na misnom slavlju 300 tisuća ljudi", naslov je kojim uz

veliku fotografiju pape Benedikta XVI., okruženog vjerničkim mnoštvom na zagrebačkom hipodromu, svoje čitatelje o ovom događaju informira sarajevsko "Oslobođenje". List piše kako je tijekom Papina posjeta Zagrebu bilo sasvim vidljivo koliko je Sveti Otac dobro došao u srca i duše vjernika u Hrvatskoj. "Oslobođenje" također ističe važnost Papinih poruka kako je nužno i logično da Hrvatska postane dijelom Europe kojoj je oduvijek i pripadala. "Dnevni avaz", pak, navodi kako je Benedikt XVI. posjet Hrvatskoj iskoristio da bi još jednom upozorio na činjenicu da se Europom širi sekularizacija te je pozvao vjernike da pod tim pritiskom ne popuste.

Banjolučke "Nezavisne novine" na naslovnici pak kao posebnu poruku pape Benedikta XVI. izdvajaju onu o tome da je obitelj temelj vjere. I taj list primjećuje Papino upozorenje o opasnostima od širenja sekularizma, što bitno pridonosi razjedinjenosti obitelji. Novine konstatiraju kako je posjet Benedikta XVI. Hrvatskoj još jednom potvrdio koliko je za Vatikan važno učvršćivati vezu s tom zemljom i Hrvatima.

Mučenic Stepinac povezuje Hrvatsku i Austriju

Osvrt austrijske katoličke agencije na Papin pohod Hrvatskoj
Zagreb, 6.6.2011. (IKA) – Mučenic kardinal Stepinac povezuje Hrvatsku i Austriju, istaknuo je novinar Kathpressa Franz Morawitz u osvrtu na posjet pape Benedikta XVI. Hrvatskoj. Blaženi kardinal Stepinac, čije je zasluge za Crkvu Papa istaknuo u svome nagovoru u zagrebačkoj katedrali, povezan je svojim životom s Austrijom i posebno kardinalom Franzom Koenigom, koji je izvještavao. Za studija u Germanicum Alohizije Stepinac prijateljevala je s budućim kardinalom Koenigom s kojim je zajedno igrao rukomet. Na to je kardinal god. 2003, kratko prije svoje smrti, podsjetio u razgovoru s tajnicom Annemarie Frenzl. Pokojni bečki kardinal čudesno je preživio tešku prometnu nesreću koju je doživio vozeći se na pogreb kardinala Stepinca u Zagreb i taj mu je događaj, kako je kasnije rekao, pomogao da bolje shvati događanja u zemljama s komunističkim režimom.

Osim tih „povijesnih veza“, postoji i veza s današnjim vjernicima u Austriji među kojima je mnogo onih koji časte hrvatskoga kardinala, istaknuo je za Kathpress biskupski vikar za Hrvate biskupije Željezno o. Stefan Vukits. Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić posvetio je 2. rujna 2007. novi oltar u bečkoj crkvi Am Hof u kojoj je sjedište tamošnje Hrvatske katoličke misije i ugradio u oltar relikvije blaženog Stepinca. Upravo je tu crkvu papa Benedikt XVI. posjetio za svoga posjeta Austriji te godine. I u oltaru crkve u Wulkaproduersdorfu/Wulkaproderstofu, koje je župnik bio sadašnji biskup gradišćanski Hrvat Āgidius Zsifkovics, a koji je sudjelovao i u Papinu posjetu Zagrebu, nalaze se relikvije blaženoga Alojzija Stepinca, podsjeća austrijska katolička agencija. Na bogate povijesne i suvremene veze između Hrvatske i Austrije, posebno između Crkave u dvije zemlje, podsjetio je i kardinal Schoenborn za susreta hrvatskih i austrijskih biskupa god. 2007, kada je posebno govorio i o važnosti svjedočenja blaženog Alojzija Stepinca.

U izvještaju o Papinu posjetu Hrvatskoj, Kathpress posebno ističe Papin nagovor na molitvi Večernje u zagrebačkoj katedrali, te Papin poziv katolicima u Hrvatskoj da ujedine "zajedno u Kristu", ugaonom kamenu, mognu, poput duše nacije, nastaviti izgrađivati državu pomažući joj u razvoju i boljitku kao i na suradnju Crkve i javnih ustanova na boljitak cijeloga društva.

Zahvala gradonačelnika Bandića nakon Papina posjeta

Zagreb, 6.6.2011. (IKA) - Nakon dvodnevnog posjeta pape Benedikta XVI. Hrvatskoj i Zagrebu, gdje su ga otvorena srca, s radošću i ljubavlju, dočekivale i s njim molile stotine tisuća vjernika, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić zahvaljuje građanima na odazivu i doprinosu da pastirski pohod Benedikta XVI. glavnom gradu i zemlji protekne u miru i dostojanstvu, u ozračju prijateljstva i razumijevanja.

"U subotu i nedjelju, Zagreb je odisao vjerom, tolerancijom, podrškom i ljubavlju. Njegovi stanovnici, ali i brojni hodočasnici iz drugih krajeva naše zemlje i izvan nje, ponovno su svjedočili drevnu otvorenost i gostoljubivost, još jednom su pokazali da su vrata glavnoga grada Hrvatske uvijek otvorena za sve putnike i goste, a posebno za one najdraže, kao što je poglavar Katoličke crkve, dokazani prijatelj naše zemlje Benedikt XVI. Poruke mira i nade koje smo primili na ovome povijesnom događaju, susretu sa svjetskim duhovnim i moralnim autoritetom, ostat će nam u vječnom sjećanju, u nama potaknuti ono najbolje što nas čini i određuje kao ljude i pripadnike zajednice koju želimo razvijati i unapređivati. Drage Zagrepčanke i Zagrepčani, zahvaljujem vam na strpljenju i razumijevanju zbog strogih mjera sigurnosti koje prate ovako velika i značajna događanja. Zahvaljujem i svim vrijednim ljudima koji su doprinijeli vrhunskoj organizaciji Papina boravka u Hrvatskoj, od strane Crkve, Vlade, Grada, komunalnih službi, Hrvatskih željeznica.. Dva dana naš je grad bio središte Europe i svijeta, grad koji je pokazao najbolje od sebe i grad ljudi dobre volje koji su s radošću primili duhovne plodove Petrova nasljednika", ističe se u pismu zahvale gradonačelnika Bandića.

Priopćenje sa susreta kardinala Bozanića i premijerke Kosor

Papin pohod povijesni događaj od izuzetne važnosti za jačanje zajedništva u obitelji, u društvu i narodu

Zagreb, 6.6.2011. (IKA) - Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić i predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor susreli su se u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu, dan nakon pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, u ponedjeljak 6. lipnja.

Predsjednica Vlade i kardinal Bozanić osvrnuli su se na pohod Svetoga Oca, složivši se da je njime probuđena radost, nada i samopouzdanje hrvatskog naroda, izvijestio je Tiskovni ured Zagrebačke nadbiskupije. To su posebno posvjedočili mladi okupljeni sa Svetim Ocem na Trgu bana Josipa Jelačića u subotu 4. lipnja. Ocijenili su Papin pohod povijesnim događajem od izuzetne važnosti za jačanje zajedništva u obitelji, u društvu i narodu. To je istodobno i događaj od izuzetne važnosti za Hrvatsku na putu za punopravno članstvo u Europskoj uniji.

Kardinal Bozanić zahvalio je predsjednici Vlade RH na izvrsnoj suradnji s Vladom RH i njezinim ministarstvima u pripremi i odvijanju Papina pohoda. Posebno je zahvalio na angažmanu policije, vojske i zdravstvenih službi, čiji su djelatnici Papinom pohodu pristupili ne samo profesionalno nego s puno poštovanja prema Papinoj osobi i značenju njegova pohoda.

Premijerka i kardinal sa zahvalnošću su istaknuli veliki doprinos brojnih volontera u vršenju redarske službe uoči i tijekom Papina pohoda, kao i medijskih djelatnika u praćenju pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj.

Požeški biskup i svećenici o Papinu pohodu Hrvatskoj

Požega, 6.6.2011. (IKA) - Dan nakon završenoga pastoralnog pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, 6. lipnja, u Domu sv. Augustina u Velikoj održan je završni susret trajne formacije mladih svećenika Požeške biskupije u tekućoj pastoralnoj, odnosno školskoj godini. Predvodio ga je požeški biskup Antun Škvorčević a bio je posvećen ponajprije pohodu pape Benedikta XVI. Hrvatskoj. Tridesetak mladih svećenika posvjedočilo je svoje oduševljenje svime što su doživjeli na programima s Papom u Zagrebu. Biskup je spomenuo da je čuo ista svjedočanstva od pojedinih mladih i drugih vjernika Požeške biskupije koji su sudjelovali na susretu i zapitao se što ih je - unatoč poteškoćama i žrtvi koju su podnijeli - moglo oduševiti. Istaknuo je uvjerenje kako je riječ o dubokom duhovnom iskustvu Crkve i njezinu očitovanju, ostvarenom po prisutnosti nasljednika sv. Petra sa svim onim što on po Isusovu nalogu i daru jest, kao i po nazočnosti brojnih biskupa i svećenika te mnoštvu vjernika svim onim što živi uskrsli Gospodin u njima ostvaruje snagom svoga Duha. Tu snažnu i duboku duhovnu zahvaćenost, iskustvo zajedništva Crkve nemoguće je proizvesti bilo kojim izvanjskim organizacijskim nastojanjem, nego je ono dar odozgor što ispunja srce radošću, ljepotom i zanosom, dodao je biskup. Podsjetio je na značenje i važnost takvih susreta vjere te naglasio da su ostali siromašni za to bogato iskustvo svi oni koji nisu bili na misi s Papom u Zagrebu. Rekao je svećenicima da je u mladima i drugim vjernicima na susretu s Papom progovorilo sve ono evanđeosko čemu oni svojom požrtvovnošću u svom svakodnevnom poslanju služe, te je poželio da ih to ispuni ponosom i novim zanosom u njihovu dragocjenom djelovanju. Potom se biskup osvrnuo na dio Papina govora u zagrebačkoj katedrali koji je se odnosi na svećenike te potaknuo nazočne da još zauzetije izgrađuju dublji odnos prema Bogu, jedni prema drugima, i pozvao da još marnije nastoje oko pastorala mladih i duhovnih zvanja. Biskup je dodao da su i ovogodišnji mjesečni susreti trajne formacije mladih svećenika išli upravo za spomenutim ciljem, osvrnuvši se nakratko na teme koje su obrađivane te im zahvalio za revnost kojom su na susretima sudjelovali. Svećenici su se zajedno s biskupom uputili u Duboku na Papuku gdje su u prirodi organizirali rekreativni program sa sportskim igrama te sudjelovali na domjenku kojeg su im pripravili članovi Lovačkog društva "Jelen" iz Velike.

Prilog dokumenti

Dobro došli u Hrvatsku!

Govor predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića na dočeku pape Benedikta XVI., Zračna luka Zagreb, 4. lipnja 2011.

Vaša Svetosti!

Dobro došli u Hrvatsku! Hrvatska je počašćena i raduje se Vašem dolasku. Iznimna mi je čast da Vam mogu biti domaćinom u Vašem državnom posjetu, a kao Predsjednik Republike dijelim i radost milijuna hrvatskih vjernika katolika koji Vas danas dočekuju kao Svetog Oca u pastirskom pohodu.

Vaš dolazak pada u sretnom trenutku kada Hrvatska slavi dvadesetu obljetnicu uspostave suvremene demokratske države, države koja je u svoje zasade postavila dobrobit slobodnih pojedinaca. Obljetnica je to koja se poklapa sa zaključenjem naših pristupnih pregovora s Europskom unijom. Došli ste, Vaša Svetosti, u trenutku kada se - na već bliskom obzoru - jasno vidi ostvarenje potpunog formalnog političkog urastanja moderne Hrvatske u svijet kojemu Hrvatska kulturno oduvijek pripada.

Ranim priznanjem Hrvatske kao države u trenucima koji su bili presudni ne samo za nastanak nego i za sam opstanak moderne Hrvatske, Sveta je Stolica u političkom smislu odigrala ključnu povijesnu ulogu. Snagu političkog i moralnog autoriteta Svete Stolice i Katoličke Crkve slijedile su mnoge države, agresija na Hrvatsku je zaustavljena, i naš je državni opstanak bio osiguran. U modernoj povijesti 20. stoljeća, djelujući iz prostora svoje duboke duhovne slobode, Katolička je Crkva u Hrvatskoj, posebno u razdoblju revolucionarnog jednomylja, odigrala važnu ulogu u očuvanju hrvatskog nacionalnog bića i domoljublja. Za obranu naše zemlje to se pokazalo presudnim.

Hrvatska, zemlja s dugom kršćanskom tradicijom, s katoličanstvom kao bitnim elementom nacionalnog i kulturnog identiteta većine svojih građana, zalaže se za slobodu religije, za pravo vjerskih zajednica da se, u skladu s vlastitim uvjerenjima, slobodno organiziraju, za poštivanje posebnosti identiteta različitih konfesija te poštivanje njihovog pravnog položaja. Zalaže se za promicanje ekumenske i interkonfesionalne tolerancije i dijaloga. To su vrijednosti koje pripadaju najboljim demokratskim tekovinama suvremenog svijeta, a ujedno su i baština Drugoga vatikanskog koncila, značajnog događaja u suvremenoj povijesti Crkve, u čijem su pokretanju i radu sudjelovali kardinal Franjo Šeper i teolog Tomislav Šagi Bunić, prvi promicatelji koncilskog optimizma i tolerancije u Hrvatskoj.

Međutim, mnogo dublju korjenitu ulogu, ulogu koja danas nadilazi nastanak moderne nacije, suvremeno državotvorstvo, pa i samo domoljublje, odigrala je univerzalna Crkva kao nositelj kršćanske civilizacije i kulture. To je civilizacija i kultura u kojoj su se radi dobrobiti čovjeka pojedinca slobodne volje spojili duh ljubavi i razbora. Život čovjeka pojedinca, bez obzira na vjersku pripadnost, život obitelji, naroda, države ili društva u kojem postoji sklad ta dva načela, dobar je život. Život u kojemu je napuštena i jedna od te dvije temeljne sastavnice nije dobar. U našem etičkom i moralnom sustavu vrijednosti shvaćamo da razbor imamo da bismo bili dobri drugom čovjeku u zajednici obitelji, naroda, društva. Kao bićima zajednice, mjera naše dobrobiti izmjerena je s dobrobiti našeg bližnjeg. Dobrobit zajednice i pojedinca moguća je ako smo na temeljima tradicije otvoreni i novim izazovima,

ako smo spremni na viziju i promjene koje nosi suvremeni svijet, ako smo spremni raditi za budućnost. Otvorenost novim idejama i vrijednostima, čini nas sposobnim svladati izazove vremena koje dolazi.

Hrvatska je u svojim počecima bila izložena mržnji i bezumnosti, i izvana, ali i iznutra. Hrvatska je u svojim počecima stradala. Ali Hrvatska se ponosno digla na noge kao zemlja europskih vrijednosti.

Vaša Svetosti, u osnovi našega današnjeg društva, nalazi se spremnost, odlučnost naših građana da se u trenucima najtežih izazova, hrabro, u najvišem činu razbora i ljubavi, stave na raspolaganje zajednici, pa i svojim životom.

Vaš dolazak u Hrvatsku kao Vrhovnog Svećenika Katoličke Crkve o dvadesetoj obljetnici naše države, tu je i zato da se mi, ponosni baštinici kršćanske kulture i civilizacije, podsjetimo da se u samoj najdubljoj osnovi plemenite žrtve naših palih sjedinjuju upravo ljubav i razbor. Želio bih da nas žrtva naših palih, nestalih i osakaćenih obveže sve, svakog od nas, svakog građanina ove zemlje.

Obveza iz njihove žrtve najsnažnije se proteže na one među nama kojima su drugi građani povjerali upravljanje državom, nama kojima povjeravaju svojim trudom teško stečen novac zato da im služimo dobro i pravedno. Korupcija, bilo moralna, bilo materijalna, izravno je uperena protiv dobrobiti građana i države, protiv duha ljubavi i razbora, izravna je izdaja žrtve pale za Domovinu, izravna je izdaja demokratskih vrijednosti, izravna je izdaja i kršćanske baštine kojom se u Hrvatskoj toliko ponosimo.

Premda je to možda manje očito, posebno iz perspektive i osjećaja nanesenih nepravdi, ali i mjera dobrobiti jednoga naroda ili jedne države u velikoj je mjeri određena s mjerom dobrobiti naših bližnjih naroda, susjeda.

Oslanjajući se na svoje kršćanske korijene, suvremena Hrvatska želi biti velikodušna u opraštanju prema svojim susjedima, jer kroz opraštanje nalazimo put pomirenja, a u pomirenju uzajamnu dobrobit. Hrvatska nije otok, Hrvatska živi u svijetu, Hrvatska živi sa svojim susjedima. Makar nisam vjernik, u dubini svojih uvjerenja dijelim s vjernicima iste vrijednosti. Stoga sam i u temelje svoje unutarnje politike postavio pravdu i pravednost, a u temelje svoje međunarodne politike oprost i pomirenje među narodima.

Vaša Svetosti, u Vama, u Sv. Stolici, u Crkvi Katoličkoj i kršćanima u Hrvatskoj i u susjednim zemljama našao sam sudionike te politike. Spremne sudionike oprosta i pomirenja našao sam i u drugim religijama s kojima se i u Hrvatskoj i u susjedstvu dodirujemo, posebno s pravoslavljem i islamom. Mi dijelimo iste temeljne vrijednosti, mi s njima živimo i moramo živjeti u skladu, jer ljubav i razbor ne žive među zidovima, nego univerzalno. Oprost i pomirenje, i sami neposredni proizvodi temeljnog jedinstva ljubavi i razbora, u osnovi su suvremene Europe. Kroz njih se suvremena Europa ujedinjuje, kroz taj se duhovni temelj naš kontinent gotovo sasvim oslobodio prijetnje rata, najvećeg zla čovječanstva. Kroz taj put oslobađanja od uskogrudnosti Zapadna je, Središnja i Istočna Europa prošla prije nas. Bez ovih dubokih kršćanskih osnova, bez praštanja i pomirenja, ujedinjenje Europe ne bi bilo moguće. Ujedinjenje Europe u osnovi je kršćanski projekt. Upravo zbog te duboke ukorijenjenosti hrvatskoga naroda u kršćanstvu, uvjeren sam da će naši građani i građanke velikom većinom podržati pristupanje Europskoj uniji. I ovom Vam se prilikom, Sveti Oče, još jednom zahvaljujem na Vašem ustrajnom ohrabivanju hrvatske budućnosti u ujedinjenoj Europi.

Vaša Svetosti, Vaš je pastoralni posjet u najvećoj mjeri posvećen obitelji. U uvjetima ubrzane globalizacije, prodora lake i drukčije komunikacije kroz masovne medije i univerzalne društvene mreže, naša se društva pa i obitelji danas susreću s još neslućenim izazovima već zamijećenih promjena tradicionalne paradigme odnosa. Bez obzira u kojem se obliku u našoj suvremenosti ona pojavljivala, obitelj ostaje temeljnom jedinicom u kojoj se gradi svako, pa i hrvatsko društvo. Stoga je ona, kako stoji i u hrvatskom Ustavu, „pod posebnom zaštitom države“. Nalazimo se pred nizom velikih pitanja na koja tek trebamo naći odgovore. Svi ćemo, uključujući i mene, ovih dana veoma pažljivo saslušati Vaša razmišljanja, Vaše riječi upućene hrvatskim obiteljima, riječi upućene svima nama o obitelji.

Neka nas Vaš dolazak još jednom podsjeti na ljubav, razboritost i pomirenje. Dobro došli u Republiku Hrvatsku!

Govor pape Benedikta XVI. na svečanosti dobrodošlice

Međunarodna zračna luka Zagreb Pleso, 4. lipnja 2011.

Gospodine Predsjedniče Republike Hrvatske, časna braćo u biskupstvu, poštovana gospodo predstavnici vlasti, draga braćo i sestre!

S velikom radošću dolazim među vas kao hodočasnik u ime Isusa Krista. Srdačno pozdravljam ljubljenu hrvatsku zemlju i, kao nasljednik apostola Petra, velikim zagrljajem grlim sve njezine stanovnike. Napose pozdravljam katoličku zajednicu: biskupe, svećenike, redovnike i redovnice, vjernike, te posebice obitelji ove zemlje, koja je blagoslovljena naviještanjem Evanđelja, nadom života i spasenja za svakog čovjeka. Upućujem prijazan pozdrav Vama, Gospodine predsjedniče Republike Hrvatske, i drugim civilnim i vojnim vlastima ovdje okupljenima. Zahvaljujem Vam, Gospodine Predsjedniče, na srdačnim riječima dobrodošlice te izražavam najbolje želje za visoku dužnost koja vam je povjerena, kao i za mir i za napredak cijele zemlje.

U ovome se času želim prisjetiti triju pastoralnih posjeta mog ljubljenog prethodnika, blaženoga Ivana Pavla II., Hrvatskoj te zahvaliti Gospodinu za dugu povijest vjernosti koja povezuje vašu zemlju sa Svetom Stolicom. Brojimo više od trinaest stoljeća snažnih i posebnih veza, prokušanih i učvršćenih u ponekad teškim i bolnim okolnostima. Ta je povijest rječiti dokaz ljubavi vašega naroda prema Evanđelju i prema Crkvi. Od samih početaka, vaš narod pripada Europi te joj, na poseban način, daje doprinos u duhovnom i moralnim vrijednostima, koje su kroz stoljeća oblikovale svakodnevni život kao i osobni i nacionalni identitet njezine djece. Izazovi suvremene kulture, prožete društvenim raslojavanjem i nestabilnošću, te obilježene individualizmom koji pogoduje shvaćanju života bez obveza u neprestanom traženju "prostora privatnosti", zahtijevaju uvjerenost, svjedočanstvo i smiono zauzimanje u promicanju temeljnih moralnih vrijednosti, ukorijenjenih u društvenom životu i identitetu staroga kontinenta. O dvadesetoj obljetnici proglašenja neovisnosti i uoči punopravnog pristupanja Hrvatske Europskoj uniji, davna i nedavna prošlost vaše zemlje potiče na promišljanje sve europske narode pomažući, kako svakom pojedinom tako i čitavoj zajednici, da očuva i obnovi neprocjenjivu zajedničku baštinu ljudskih i kršćanskih vrijednosti. Neka tako ova draga nacija, snagom svoje bogate tradicije, pridonese da Europska unija cjelovito vrjednuje to duhovno i kulturno blago.

S geslom "Zajedno u Kristu", draga braćo i sestre, dolazim s vama proslaviti 1. nacionalni dan hrvatskih katoličkih obitelji. Neka ovaj važan događaj bude prigoda za ponovno isticanje vrijednosti obiteljskog života i općega dobra,

učvršćivanje jedinstva, oživljavanje nade i zajedništvo s Bogom, koji je temelj bratskog suživota i društvene solidarnosti.

Već sad iskreno zahvaljujem svima koji su sudjelovali u pripremi i organizaciji moga posjeta. Pred današnjim izazovima za Crkvu i civilno društvo, zazivam na ovu zemlju i na sve njezine stanovnike, zagovor i pomoć blaženoga Alojzija Stepinca, Pastira kojega vaš narod voli i štuje. Neka prati mlade naraštaje da žive u ljubavi koja je potaknula Gospodina Isusa Krista da svoj život daruje za sve ljude. Sveti Josip, brižni čuvar Otkupitelja i nebeski zaštitnik vašega naroda, zajedno s Djevicom Marijom, "Najvjernijom Ovdjetnicom Hrvatske", neka vam danas i uvijek isprose mir i spasenje. Hvala!

Pozdrav zadarskoga nadbiskupa Želimira Puljića

Susret Benedikta XVI. s predstavnicima kulture, akademske zajednice, poduzetnika, civilnog društva, politike, diplomatskog zbora te s poglavarima vjerskih zajednica u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, 4. lipnja 2011.

Sveti Oče, ovi glazbeni tonovi vokalista folklornog ansambla "Lado", koji nas vode u više sfere komunikacije i povezuju s melodijom neba, žele Vam reći ono što ljudska riječ nije kadra izraziti. Nama dvojici, prof. dr. Niki Zuraku i meni pripala je osobita čast i obveza uputiti Vam riječ dobrodošlice.

Dobro došli, Sveti Oče! Hrvatska Vas prima i pozdravlja raširenih ruku i radosna srca. Pri dolasku u zračnu luku osjetili ste ne smo toplinu dana, nego još više toplinu naših duša koje Vam oduševljeno kliču i mole neka je blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje. Vaša nazočnost među nama Božji je blagoslov i dar zemlji i narodu. Zbog toga Vas pozdravljam i zahvaljujem u ime svih koji su ovoga popodneva u Hrvatskom narodnom kazalištu, kao i u ime svih onih koji prate ovaj događaj putem televizije, radija i drugih medija. Posebice Vas pozdravljam u ime nemoćnih i bolesnih koji svojim molitvama i trpljenjem zalijevaju Vaš blagoslovljeni prolazak Lijepom našom, kako od milja već stoljećima nazivamo svoju domovinu. Ona je danas još ljepša, još draža i slađa jer je ugostila Vas koji predstavljate "slatkog Krista na zemlji" kako je o papi pisala i govorila Katarina Sijenska. Ova pak zgrada HNK nije imala ljepšeg događaja u svojoj povijesti. Zbog toga se posebice raduju ravnateljici opere, drame i baleta sa svim svojim uposlenicima i djelatnicima. Ovo je dan koji nam učini Gospodin, a "ljubav Božja izlivena je u srcima našim" (Rim 5, 5).

Dobro došli, Sveti Oče, u naš glavni grad Zagreb, u našu duhovnu, kulturnu i narodnu prijestolnicu. Ovaj grad je u različitim sustavima bio znak osobite povezanosti domovinske i iseljene Hrvatske. I kao što je izjava "do godine u Jeruzalemu" bila utkana u društveni i vjerski život Židova, tako su i Hrvati raseljeni po cijelom svijetu sanjali doći u svoj "bijeli Zagreb grad". A ovog 4. lipnja 2011. Zagreb je doživio osobitu čast da je njegovim ulicama prošao "bijeli Otac" koji pohađa svoju djecu i želi ih blagosloviti i ohrabriti. Hvala Vam "bijeli Sveti Oče" na tom velikom daru. Hvala Vam i na ovom susretu s predstavnicima civilnog društva, svijeta politike, znanosti, kulture i poduzetništva, diplomatskog zbora te s predstavnicima vjerskih zajednica.

Vama, pastiru sveopće Crkve i prijatelju ljudi, naroda i čitavoga čovječanstva, od srca zahvaljujemo za ove trenutke ljubavi i naklonosti. Hvala Vam za dar knjige o Isusu iz Nazareta koja je prevedena i na hrvatski. Ohrabrite nas da smjelo kročimo putovima života i povedite nas Isusu Kristu,

jedinom otkupitelju čovjeka. Zahvalna srca želimo pred Vama obnoviti vjeru naših otaca, koja nam je prenesena od stoljeća sedmog. Unaprijed Vam zahvaljujemo i za riječi koje ćete nam danas i ovih dana upućivati. Još jednom u ime ovdje nazočnih, kao u ime svih onih koji Vas prate putem medija izričem iskrenu i srdačnu dobrodošlicu: Dobro nam došli, Sveti Oče!

Pozdrav prof. dr. Nike Zuraka, člana Papinske akademije za život

Susret Benedikta XVI. s predstavnicima kulture, akademske zajednice, poduzetnika, civilnog društva, politike, diplomatskog zbora te s poglavarima vjerskih zajednica u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, 4. lipnja 2011.

Sveti Oče, teško je naći prave riječi kojima bih izrekao svoju radost kao i radost hrvatskog naroda zbog Vašeg pastirskog pohoda. Predstavnici hrvatskih znanstvenika i kulturni djelatnici osobito su radosni i zahvalni za ovaj dragi susret s Vama. Vi ste kao profesor svojim predavanjima i objavljenim radovima dali nemjerljivi obol razvoju teološke znanosti, posebice na području odnosa vjere, znanosti i kulture.

1. Ponosni smo na umjetnike i znanstvenike koji su nas svojim radom zadužili i ostavili vrijedna djela u Domovini i u inozemstvu, posebice one koji su djelovali u Vječnom gradu Rimu. Dopustite mi, Sveti Oče, spomenuti samo neke:

- kipar Ivan Duknović (Giovanni Dalmata) iz XV. stoljeća čiji je reljef Bogorodica s djetetom i anđelima (Madonna con Bambino) resio grobnicu blaženog Ivana Pavla II. prije prijenosa njegovog tijela u baziliku sv. Petra.

- umjetnik slikar Julije Klović (Giulio Clovio) iz XVI. stoljeća koga su nazivali 'Michelangelom minijature'.

- filozof, polihistor, humanist i učenjak Frane Petrić (Francesco Patrizi) također iz XVI. stoljeća koji je predavao platonsku filozofiju na Sveučilištu La Sapienza.

- ugledni liječnik Gjuro Baglivi (Giorgio Baglivi), profesor anatomije na Sveučilištu La Sapienzi i arhijatar dvojice papa, Inocenta XII i Klementa XI. na prijelazu 17. u 18. stoljeće.

- svestrani genij isusovac Ruđer Bošković (Ruggiero Boscovich), astronom, filozof, matematičar i polihistor koji se u Rimu proslavio uz ostalo i sanacijom pukotina na kupoli bazilike Sv. Petra. Njegovu 300. obljetnicu rođenja obilježavamo ove godine. To su samo neka imena, Sveti Oče, među brojnim zaslužnim ljudima hrvatskog porijekla koji su ostavili tragove u Vječnom gradu na području filozofije, teologije, književnosti, diplomacije, znanosti i umjetnosti.

2. Još jednom, Sveti Oče, izričem Vam iskrenu zahvalnost za ovaj susret s predstavnicima znanstvenika i kulturnih djelatnika. Kao što smo ponosni na umjetnike i znanstvenike koji su svojim radom ostavili vidljive tragove u Vječnom gradu Rimu, tako smo ponosni i Bogu zahvalni što nas je iz Vječnog grada obasjavala svjetlost nauka svete Katoličke Crkve. I posebice njezina skrb za razvoj školskih, odgojnih i visokoškolskih ustanova. Ponosni smo što je već koncem XIV. stoljeća (1396.) utemeljeno Generalno filozofsko-teološko učilište dominikanskog reda u Zadru, što Hrvatsku svrstava u red država s najstarijim sveučilišnim gradovima Europe. Uz to je iz Isusovačke akademije nastalo 1669. godine današnje Sveučilište u Zagrebu. A prije 150 godina đakovački biskup Josip Juraj Strossmayer osnovao je Akademiju znanosti i umjetnosti. To sve pokazuje kako su ovdje Katolička Crkva i znanost, odgoj, umjetnost i kultura uspješno surađivali. U duhu one misli velikog Maxa Plancka da "za teologe sve počinje s Bogom, a za znanstvenike sve

završava s Bogom".

Okupljeni članovi Akademske zajednice Hrvatske svjesni su koliko je ulogu imala vjera i Crkva u povijesti našega naroda. Imajući k tomu u vidu kako su odnosi Svete Stolice i hrvatskog naroda stoljećima bili dobri, te koncem prošlog stoljeća okrunjeni diplomatskim odnosima i međudržavnim Ugovorima, u ime hrvatske akademske zajednice, Sveti Oče, izričem Vam srdačnu dobrodošlicu i želim ugodan i blagoslovljen boravak u Hrvatskoj.

Oblikovanjem savjesti Crkva daje društvu svoj dragocjeni prinos

Susret Benedikta XVI. s predstavnicima kulture, akademske zajednice, poduzetnika, civilnog društva, politike, diplomatskog zbora te s poglavarima vjerskih zajednica u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, 4. lipnja 2011.

Gospodine Predsjedniče, gospodo kardinali, časna braćo biskupi, poštovane dame i gospodo, draga braćo i sestre!

Sretan sam što mogu započeti svoj posjet susrećući vas, koji predstavljate razne slojeve hrvatskog društva i diplomatski zbor. Srdačno pozdravljam svakoga osobno kao i stvarnosti kojima pripadate: vjerske zajednice, političke, znanstvene i kulturne ustanove, područja umjetnosti, gospodarstva i športa. Od srca zahvaljujem monsinjoru Puljiću i profesoru Zuraku na lijepim riječima koje su mi uputili kao i glazbenicima koji su me dočekali univerzalnim jezikom glazbe. Dimenzija univerzalnosti, koja je odlika umjetnosti i kulture, posebice se veže s kršćanstvom i katoličkom Crkvom. Krist je pravi čovjek, i sve što je ljudsko nalazi u Njemu i Njegovoj riječi puninu života i smisla.

Ovo je predivno kazalište znakovito mjesto, koje izražava vaš nacionalni i kulturni identitet. Moći susresti vas ovdje, zajedno okupljene, još je jedan razlog duhovne radosti, jer Crkva je otajstvo zajedništva i uvijek se raduje zajedništvu u bogatstvu različitosti. Sudjelovanje predstavnika drugih Crkvi i kršćanskih zajednica, kao i židovske i muslimanske religije, potvrđuje da religija nije neka zasebna stvarnost u odnosu na društvo, nego njegova prirodna sastavnica, koja trajno priziva okomitu dimenziju, to jest, slušanje Boga kao uvjet traganja za općim dobrom, pravednosti i pomirenjem u istini. Religija stavlja čovjeka u odnos s Bogom, Stvoriteljem i Ocem svijeta, te stoga treba biti snažan čimbenik mira. Religije se uvijek moraju pročišćavati prema ovoj istinskoj biti, kako bi odgovorile svom izvornom poslanju.

Ovdje se želim usredotočiti na središnju temu mojega kratkog promišljanja: to je pitanje savjesti. Tema savjesti je transverzalna glede raznih područja u kojima djelujete i temelj je slobodnog i pravednog društva, kako na nacionalnoj tako i na nadnacionalnoj razini. Naravno, mislim na Europu, čija je Hrvatska oduvijek sastavnica na povijesno-kulturnome planu, a to će doskora biti i na političko-institucionalnoj razini. Valja priznati i razvijati velika dostignuća modernoga doba, to jest, priznavanje i jamstvo slobode savjesti, ljudskih prava, slobode znanosti i time slobodnoga društva, ali pri tom zadržati otvorenima razum i slobodu prema njihovu nadnaravnom temelju, kako bi se izbjeglo to da se ta dostignuća samo-izbrišu, kao što nažalost nerijetko možemo ustvrditi. Kvaliteta društvenoga i građanskoga života, kvaliteta demokracije dobrim dijelom ovisi o tomu "kritičkom" čimbeniku, odnosno savjesti, o tome kako je se shvaća i o tome koliko se ulaže u njezino oblikovanje. Ako se savjest, prema prevladavajućem modernom shvaćanju, ograniči u subjektivni okvir, u koji se smješta religiju i moral, onda krizi zapada nema lijeka, a Europa je osuđena na nazadovanje. Ako se naprotiv savjest

otkrije kao mjesto slušanja istine i dobra, mjesto odgovornosti pred Bogom i braćom ljudima, što je protiv svake diktature, onda ima nade za budućnost.

Zahvalan sam profesoru Zuraku jer je spomenuo kršćanske korijene brojnih kulturnih i znanstvenih ustanova ove zemlje, što se uostalom vidi i diljem Europe. Treba spominjati te začetak, pa i zbog povijesne istine, i vrlo je važno znati pomno iščitavati te korijene, jer oni mogu i danas nadahnjivati. Ključno je otkriti snagu nekog događaja, primjerice, nastajanja jednog sveučilišta, ili nekog kulturnog pokreta, ili neke bolnice. Valja shvatiti zašto i kako je do toga došlo, kako bi se i danas vrjednovala ta snaga, koja je duhovna stvarnost, a postaju kulturnom i onda i društvenom. U temelju svega su muškarci i žene, dakle, osobe - savjesti, vođene snagom istine i dobra. Neki su od svijetlih likova ove zemlje već spomenuti.

Ja bih želio spomenuti oca Ruđera Josipa Boškovića, isusovca, rođenog u Dubrovniku prije tri stotine godina, 18. svibnja 1711. On vrlo dobro utjelovljuje sretnu vezu između vjere i znanosti, koje se uzajamno potiču na propitivanje, koje je istovremeno otvoreno, raznoliko, ali i sintetičko. Njegovo najpoznatije djelo Teorija prirodne filozofije, objavljeno u Beču, a zatim i u Veneciji polovicom osamnaestoga stoljeća, nosi vrlo znakovit podnaslov: *redacta ad unicam legem virium in natura existentium, to jest "prema jedinom zakonu postojećih snaga u prirodi."* U Boškoviću imamo analizu, imamo proučavanje mnogovrsnih znanstvenih grana, ali imamo i strast za jedinstvom. A to je tipično za katoličku kulturu. Zbog toga je osnivanje Katoličkog sveučilišta u Hrvatskoj znak nade. Želim da ono pridonese ujedinjenju između raznih dijelova suvremene kulture, vrijednosti i identiteta vašega naroda, nastavljajući plodan crkveni doprinos povijesti plemenite hrvatske nacije. Vratimo se ocu Boškoviću, stručnjaci vele da njegova teorija "kontinuiteta" vrijedi i za prirodne znanosti i za geometriju, što se na izvrstan način podudara s nekim velikim otkrićima suvremene fizike. Što reći? Odajemo priznanje slavnome Hrvatu, ali i istinskom isusovcu: častimo štovatelja istine koji dobro zna koliko ga ona nadvisuje, ali koji također zna, u svjetlu istine, upotrijebiti do kraja sposobnosti razuma kojima ga je Bog obdario.

No, osim odavanja priznanja, treba koristiti metodu umnog otvaranja tih velikana. Vratimo se dakle savjesti kao glavnom čimbeniku za kulturnu izgradnju i za promicanje općeg dobra. Oblikovanjem savjesti, Crkva daje društvu svoj dragocjeni prinos. Taj se doprinos počinje oblikovati u obitelji, a učvršćuje u župi, gdje se djeca i mladi uče produblivanju Svetog pisma, koje je "veliki kodeks" europske kulture. Istodobno uče o smislu zajednice, utemeljene na daru, a ne na gospodarskom interesu ili na ideologiji, nego na ljubavi, koja je "glavna pokretačka sila istinskog razvoja svake osobe i cijeloga čovječanstva" (*Caritas in veritate*, 1). Ta se logika besplatnosti, naučena u djetinjstvu i mladosti, potom živi u svakom okviru, u igri i u športu, u međusobnim odnosima, umjetnosti, u dragovoljnom služenju siromašnima i patnicima, a kada je jednog usađena, onda se može primjenjivati i u složenijim područjima politike i ekonomije, surađujući da jedan polis – grad, bude ugodan i gostoljubiv, da ne bude prazan, lažno neutralan, nego bogat ljudskim sadržajima, s izrazitom etičkom crtom. Vjernici laici su zapravo pozvani da tu velikodušno žive svoju izobrazbu, vodeći se načelima socijalnog nauka Crkve za istinsku laičnost, za socijalnu pravdu, za obranu života i obitelji, za slobodu vjere i odgoja. Cijenjeni prijatelji, vaša nazočnost i hrvatska kulturna baština potaknuli su me na ova kratka promišljanja. Ostavljam vam ih kao znak mojega poštovanja, a povrh

svega kao želju Crkve da, pronoseći svjetlo Evanđelja, hodi u vašem narodu. Zahvaljujem vam na pozornosti i od srca blagoslivljam vas, vaše najmilije i vaše rad.

Papin susret s mladima

Pozdrav predsjednika HBK mons. Marina Srakića, Trg bana Josipa Jelačića, Zagreb, 4. lipnja 2011.

Sveti Oče! U ovome povijesnom, svečanom i svetom događaju nas ovdje prisutne, i one koji nisu ovdje, ali nas prate putem radija i televizije, prožimaju osjećaji ushićenja i zahvalnosti Bogu Ocu, i stoga uime svih kličem: "Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!" Svetosti, dobro došli u našu Hrvatsku! Dobro došli u Zagreb!

Da, srdačno Vas pozdravljam uime svega Božjega naroda, hrvatskoga i svih ostalih naroda, pastira, svih vjernika laika i svih ljudi dobre volje. Nadasve Vas pozdravljam uime ovdje okupljene katoličke mladeži, koja je došla iz cijele Hrvatske, iz Bosne i Hercegovine, te ostalih zemalja gdje žive brojne hrvatske katoličke zajednice. Dopustite mi da ovoga časa ponovim riječi što ih je Vaša Svetost izgovorila u plemenitom činu preuzimanja odgovorne službe Petrova nasljednika: "Molim vas, ne dajte da mi uzmanjka vaša podrška!" – "Vi prego, non fatemi mai mancare questo vostro sostegno!" Sveti Oče, mladi ovdje prisutni žele Vam pokazati da Vam u ispunjavanju Vaše službe Petra naših dana neće nikada nedostajati podrška ove mlade Crkve!

Sveti Oče, hrvatska katolička mladež, prijanjajući uz Krista u njegovoj Crkvi, upire pogled na mučeništvo za pravdu i istinu, za obranu prava čovjeka i vjerske slobode blaženoga Alojzija Stepinca, taj "najsveltiji lik Crkve u Hrvata". Crkva u Hrvatskoj ponosna je na svoje sinove i kćeri. Sveti Oče, pozdravljam Vas uime naših kršćanskih obitelji koje se danas i sutra prvi put sabiru na Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji. Želimo produbiti svijest ljudi našega vremena predstavljajući obitelj kao nenadomjestivu zamatnu stanicu rasta naroda i Crkve. Osim što je izvor života, ona je mjesto i najidealnija sredina u kojoj život, odnosno ljudsko biće može rasti i ostvarivati se.

Sveti Oče, Vi nam dolazite u vrijeme kada se svijet i naš narod nalaze u ozračju ozbiljne kulturne, gospodarske i političke krize, iza koje se krije duboka kriza duha. Ta kriza širi malodušnost, produbljuje ideološke i druge podjele, pojačava nezadovoljstvo, iza koje se teško nazire izlaz. Vaša Svetosti, dozivamo u svijest prisutnost blaženog Ivana Pavla II., koji se zauzima za ovaj svoj ljubljani narod, da sačuva svoje kršćanske korijene. Njega doživljavamo među nama u vrijeme kada Hrvatska očekuje svoj ulazak u Europsku uniju. S tim u vezi vrijedno je podsjetiti se očinskih riječi koje je Vaša Svetost uputila nama biskupima prigodom posjeta ad limina prije pet godina: "Vaša zemlja, Hrvatska, oduvijek živi u okviru europske civilizacije, te s razlogom stoga želi biti priznata kao član Europske unije... Ohrabrujući vas da ustrajete, jamčim vam podršku Svete Stolice, koja je uvijek cijenila i voljela Hrvatsku." Svetosti, hvala Vam na toj brizi za Hrvatsku!

Sveti Oče! Stojimo – "Zajedno u Kristu" – pred časnim likom Gospe od Kamenitih vrata. U jednom od naših brojnih marijanskih svetišta čitamo stoljetni natpis: "Maria, melioris mundi origo" – "Marija, početak boljega svijeta". Svi želimo bolju budućnost, bolji svijet. Danas, zajedno s Vašom Svetosti, molimo Nebesku Majku riječima tradicionalnog zaziva, nama tako dragog: "Najvjernija odvjetnice, na braniku stoj! Čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski rod!" Neka Djevice Vjerna sve nas zagovara i neka nam isproui vjernost prema Bogu i povjerenje prema čovjeku. Još jednom: "Svetosti, dobro nam došli!"

Papina poruka mladima

Molitveno bdjenje mladih s papom Benediktom XVI. na zagrebačkom Trgu bana Josipa Jelačića, 4. lipnja 2011.

Draga mladeži!

Sve vas srdačno pozdravljam! Osobito sam zadovoljan što sam ovdje s vama, na ovom povijesnom trgu koji je srce grada Zagreba. Ovaj je trg mjesto susreta i komunikacije, na kojemu često prevladava žamor i svakodnevna vrevu. A sada, vaša ga nazočnost gotovo pretvara u "hram", čiji je svod samo nebo, koje se večeras čini kao da se naginje nad nas. U tišini želimo primiti Riječ Božju koja je naviještena, kako bi prosvijetlila naš um i zagrijala naše srce.

Iskreno zahvaljujem monsinjoru Srakiću, Predsjedniku Biskupske konferencije, za riječi kojima nas je uveo u ovaj naš susret. Na poseban način pozdravljam dvoje mladih te im zahvaljujem što su nam dali svoja lijepa svjedočanstva. Danielovo iskustvo podsjeća na ono svetoga Augustina; iskustvo je to traženja ljubavi negdje "vani", a poslije se otkriva da mi je bliže od mene samoga, "dodiruje" me u mojoj dubini i pročišćava... Mateja nam je pak govorila o ljepoti zajednice koja otvara srce, um i narav... Hvala vam oboma!

Sveti nas je Pavao, u čitanju koje smo čuli, pozvao da se "radujemo u Gospodinu uvijek" (Fil 4,4). Riječ je to po kojoj duša zadrhti, ako uzmemo u obzir da Apostol naroda tu poslanicu piše kršćanima u Filipima dok je bio u zatvoru, u iščekivanju presude. On je okovan, ali navještaj i svjedočanstvo Evanđelja ne mogu biti zatočeni. Iskustvo svetoga Pavla pokazuje kako je, na našem putu, moguće očuvati radost i u mračnim trenucima. Na koju on to radost misli? Svi znamo da u srcu svakog čovjeka boravi snažna čežnja za srećom. Svako djelo, svaka odluka, svaka nakana nosi u sebi tu skrivenu intimnu i prirodnu potrebu. Ali, vrlo često, primijetimo da smo pouzdanje položili u stvarnosti koje ne ispunjavaju tu želju, nego štoviše, otkrivaju svu njihovu neizvjesnost. I upravo se u tim trenucima osjeća potreba za nečim što "nadilazi", što daje smisao svakodnevnom životu.

Dragi prijatelji, vaša je mladost vrijeme koje vam Gospodin daruje da biste mogli otkriti smisao postojanja! To je vrijeme velikih obzora, snažno življenih osjećaja, ali i strahova zbog zahtjevnih i trajnih odluka, teškoća u učenju i radu, pitanja o otajstvu boli i patnje. Još više, to predivno razdoblje vašega života u sebi nosi duboku čežnju, koja ne briše sve ostalo, nego ga uzdiže kako bi mu dala puninu. U Ivanovu Evanđelju Isus, obraćajući se svojim prvim učenicima, pita: "Što tražite?" (Iv 1,38). Draga mladosti, te riječi, to pitanje nadilazi vrijeme i prostor, zahtijeva od svakoga muškarca i svake žene da se otvori životu, i traži pravi put... I evo ono što iznenađuje: Kristov glas i vama ponavlja: "Što tražite?". Isus vam danas govori: putem Evanđelja i Duha Svetoga, da je On vaš suvremenik. On je onaj koji traži vas, prije nego vi Njega!

Potpuno poštujući vašu slobodu, On se približava svakome od vas i predlaže sebe kao istinski i odlučujući odgovor na onu čežnju koja prebiva u vašem biću, na želju za životom koji vrijedi živjeti. Pustite da vas uzme za ruku! Pustite da bude prijatelj i suputnik na vašem putu! Pouzdajte se u Njega, neće vas nikada razočarati! Isus vam daje da izbliza upoznate ljubav Boga Oca, daje vam da shvatite da se vaša sreća ostvaruje u prijateljstvu s Njime, u zajedništvu s Njime. Stvoreni smo i spašeni iz ljubavi. I samo u onoj ljubavi, koja želi i traži dobro drugoga, uistinu možemo iskusiti smisao života, i radosni smo što ga živimo, pa i u

naporima, kušnjama, razočaranjima, čak i plivajući protiv struje.

Dragi mladi, ukorijenjeni u Kristu, moći ćete u punini živjeti ono što jeste. Kao što znate, na toj sam temi razvio svoju poruku za sljedeći Svjetski dan mladih, koji će nas okupiti u kolovozu u Madridu, i prema kojemu idemo. Pošao sam od snažnoga izraza svetoga Pavla: "Ukorijenjeni i nazidani na Kristu, učvršćeni u vjeri" (Kol 2,7). Rastući u prijateljstvu s Gospodinom, kroz Njegovu Riječ, Euharistiju i pripadnost Crkvi, uz pomoć vaših svećenika, moći ćete svima svjedočiti radost susreta s Njim koji vas uvijek prati, i zove vas živjeti u pouzdanju i nadi. Gospodin Isus nije Učitelj koji zavarava svoje učenike; On jasno kaže da hod s Njim zahtijeva zalaganje i osobnu žrtvu, ali se isplati! Dragi mladi prijatelji, ne dopustite da vas zavedu privlačna obećanja lakog uspjeha, načini života koji daju prednost izgledu, na štetu nutrine. Ne popuštajte kušnjama da se potpuno pouzdate u posjedovanje, u materijalne stvari, odričući se slijediti istinu koja ide dalje, poput visoke zvijezde na nebu, kamo vas Krist želi povesti. Dopustite da vas povede u Božje visine! U doba vaše mladosti, podupire vas svjedočanstvo brojnih Gospodinovih učenika, koji su živjeli u svom vremenu noseći u srcu novost Evanđelja.

Sjetite se Franje i Klare iz Asiza, Ruže iz Viterba, Terezije od Djeteta Isusa, Dominika Savija.

Koliko mladih svetaca i svetica u velikom krilu Crkve! Ali ovdje, u Hrvatskoj, vi i ja upravimo misli na blaženoga Ivana Merza. Sjajan mladić, u potpunosti uključen u društveni život, koji nakon preminuća mlade Grete, njegove prve ljubavi, kreće sveučilišnim putem. U godinama Prvoga svjetskog rata nalazi se pred razaranjem i smrću, ali sve ga to oblikuje i izgrađuje, dajući mu da nadvlada trenutke krize i duhovne borbe. Ivanova je vjera toliko ojačala da se posvećuje proučavanju liturgije i započinje snažan apostolat među samim mladima. Otkriva ljepotu katoličke vjere i shvaća da je njegov životni poziv živjeti, i činiti da živi, prijateljstvo s Kristom. Koliko divnih djela ljubavi i dobrote ispunja njegov put. Umire 10. svibnja 1928., sa samo 32 godine, nakon nekoliko mjeseci bolesti, prikazujući svoj život za Crkvu i mlade.

Taj mladi život, darovan iz ljubavi, nosi Kristov miris, te je svima poziv da se ne bojimo povjeriti sebe Gospodinu, kao što to, na poseban način, razmatramo u Djevici Mariji, Majci Crkve, koja se ovdje ljubi i časti kao "Majka Božja od Kamenitih vrata" ("Madre di Dio della Porta di Pietra"). Večeras želim Njoj povjeriti svakoga od vas, da vas prati svojom zaštitom, a nadasve da vam pomogne susresti Gospodina i u Njemu pronaći puni smisao vašeg postojanja. Marija se nije bojala cijelu sebe darovati u Božji nacrt; u Njoj vidimo koji je naš cilj: puno zajedništvo s Gospodinom. Cijeli je naš život hod prema Jednoj i Trojednoj Ljubavi koja je Bog; tako možemo živjeti u sigurnosti da nikada nećemo biti napušteni. Dragi mladi Hrvati, grlim vas sve kao djecu! Nosim vas u srcu i ostavljam vam svoj blagoslov.

"Radujte se u Gospodinu uvijek"! Njegova radost, radost istinske ljubavi, neka bude vaša snaga. Amen. Hvaljen Isus i Marija!

Pozdrav kardinala Josipa Bozanića papi Benediktu XVI.

Euharistijsko slavlje u prigodi Prvoga nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji, Zagreb, Hipodrom, 5. lipnja

Sveti Oče! U velikoj radosti, koja je dar Duha Svetoga, i koja u jednu obitelj sabire ovo mnoštvo Kristovih vjernika, stojim pred Vama s osjećajima duboke zahvalnosti i upućujem Vam pozdrav srdačne dobrodošlice na početku ove svečane Euharistije. Ispunjen poštovanjem i ljubavlju prema Vašoj časnoj Osobi svjedočim Vam zanos koji u ovaj sveti dan prožima srca ljudi cijele nam Hrvatske. Mi, okupljeni hrvatski biskupi, okruženi svećenicima, redovnicima, redovnicama i vjerničkim mnoštvom, te praćeni prisutnošću kardinala, biskupa i hodočasnika iz drugih zemalja – osobito iz drage nam Bosne i Hercegovine – u ovaj smo Dan Gospodnji "zajedno u Kristu", te Vam glasom "jednoga srca i jedne duše", kličemo: "Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!" (Ps 118, 26). Ovo mjesto u gradu Zagrebu, na kojemu smo danas okupljeni oko Kristova oltara, za nas je važno spomen-mjesto prvoga (1994.), od triju blagoslovljenih pohoda Hrvatskoj pape Ivana Pavla II., kojega ste upravo Vi, prije mjesec dana na radost čitave Crkve proglasili blaženim. Njegova očinska briga, koju smo kao narod i država u danima velikih kušnja iskusili po njegovim molitvama, odlučnim gestama i hrabrim riječima Istine, danas se pretače u snagu nebeskoga zagovora. Stoga Vam, Sveti Oče, zahvaljujemo za dar novoga zagovornika u nebu, blaženog Ivana Pavla II.!

Predivno je što se ovaj dan slavlja naše vjere i crkvenosti stapa s Prvim nacionalnim susretom hrvatskih katoličkih obitelji. Time se zorno očituje da kršćanska obitelj uvijek pronalazi svoj identitet i obnavlja snagu u otajstvu Krista i otajstvu Crkve. Želeći odgovoriti na izazove koji danas stavljaju na kušnju vrjednote obitelji i uzvišeno dostojanstvo života, ove smo godine, pod geslom "Zajedno u Kristu", u središte pastoralnih nastojanja i briga stavili obitelj. Ovaj susret kruna je tih nastojanja i ujedno poticaj na novi zamah u zalaganju za obitelj kao najsvetiju ustanovu zdravoga društva. Sveti Oče, uvjereni smo da će Vaša prisutnost i Vaša riječ biti ohrabrenje svim obiteljima, osobito onima koje trpe, kao i svima mladima kojima se, po daru života u kršćanskoj obitelji, povjerava odgovornost za budućnost Crkve i društva.

Sveti Oče, dolazite nam da nas učvrstite u vjeri. I mi Vas s vjerom primamo. Hvala Vam na ovom pohodu, kojim ste uslišali naše ponavljane molbe i na taj način iskazali svoju pastirsku brigu prema Crkvi u Hrvatskoj. Zahvaljujemo Vam za sve što za nas činite, za ljubav koju nam očitujete. Vama je poznat ovaj narod hrvatski, njegov mukotrpan hod tijekom povijesti, njegovi kršćanski korijeni i plodovi. Uvijek ste pokazivali koliko cijenite hrvatske vjernike. Susretali ste ih na životnim putovima na kojima su svjedočili o privrženosti Crkvi, Majci Božjoj i Petrovim nasljednicima.

Sveti Oče, neka Vaša riječ, Vaša molitva i Vaša sveta služba, po otajstvu Božje Riječi i Kristova Tijela, bude okrijepa našoj vjeri i svjetlo svima koji žele živjeti put Istine. Preporučujući se zagovoru Presvete Djevice, koju ovdje gledamo u liku Majke Božje Bistričke, zagovoru blaženoga Alojzija Stepinca i blaženoga Ivana Pavla II., molimo da se preobražajna snaga Duha Svetoga očituje u nama da, živeći "zajedno u Kristu", proslavljamo Božje ime među ljudima (usp. 1Pt 4, 16). Dok otvaramo svoja srca i duh Vašoj blizini i pastirskoj riječi, uime svih ovdje sabranih molim: Sveti Oče, poučite nas, ohrabrite nas i svojim nas apostolskim blagoslovom podržite! Ovaj Vam se vjerni narod istinski raduje! Blagoslovljen koji dolazi uime Gospodnje!

Propovijed pape Benedikta XVI. na slavlju s obiteljima

Euharistijsko slavlje u prigodi Prvoga nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji, Zagreb, Hipodrom, 5. lipnja

Draga braćo i sestre!

U ovoj svetoj misi koju s radošću predvodim u koncelebraciji s brojnom braćom u biskupstvu i s velikim brojem svećenika, zahvaljujem Gospodinu za sve drage obitelji ovdje okupljene, kao i za sve druge koje su s nama povezane putem radija i televizije. Posebna zahvalnost kardinalu Josipu Bozaniću, zagrebačkom nadbiskupu, za srdačne riječi na početku svete mise. Svima upućujem svoj pozdrav te izražavam svoju veliku ljubav zagrljajem mira! Proslavili smo nedavno Uzašašće Gospodinovo te se pripravljamo da primimo veliki dar Duha Svetoga. U prvome smo čitanju vidjeli kako je apostolska zajednica bila okupljena u molitvi u Dvorani posljednje večere s Marijom, Isusovom majkom (usp. Dj 1,12-14). To je slika Crkve koja produbljuje svoje korijene u uskrsnom događaju. Ta je zapravo Dvorana mjesto gdje je Isus, na posljednjoj večeri, ustanovio Euharistiju i svećeništvo, i gdje je, pošto je uskrsnuo od mrtvih, izlio Duha Svetoga nad Apostole upravo te uskrsne večeri (usp. Iv 20,19-23). Gospodin je svojim učenicima naredio da "ne napuštaju Jeruzalem, nego neka čekaju Obećanje Očevo" (Dj 1,4); tražio je, naime, da ostanu zajedno kako bi se pripravili primiti dar Duha Svetoga. I oni su se skupili u molitvi zajedno s Marijom u Dvorani iščekujući obećani događaj (usp. Dj 1,14). Ostati zajedno bio je Isusov preduvjet da bi primili Duha Tješitelja, a produžena molitva bila je pretpostavka njihove sloge. Tu nalazimo zadivljujuću pouku za svaku kršćansku zajednicu. Katkad se misli da misionarski uspjeh ponajprije ovisi o pomnom programiranju i mudrom izvršavanju neke konkretne obveze. Sigurno, Gospodin traži našu suradnju, ali prije bilo kojega našega odgovora potrebna je njegova inicijativa: Njegov je Duh pravi začetnik Crkve i njega valja zazivati i primiti.

U Evanđelju smo čuli prvi dio takozvane Isusove "svećeničke molitve" (usp. Iv 17, 1-11a) – na završetku oproštajnog govora – pune povjerenja, miline i ljubavi. Nazvana je "svećeničkom molitvom", jer se u njoj Isus predstavlja u svećeničkom stavu, kao onaj koji zagovora za svoje, u trenutku kada treba napustiti ovaj svijet. Ulomkom prevladavaju dva izraza: čas i slava. Riječ je o času smrti (usp. Iv 2,4; 7,30; 8,20), času u kojem Krist ima prijeći s ovoga svijeta k Ocu (13, 1). No taj je čas istodobno čas njegove proslave koja se ispunjava preko križa, a evanđelist Ivan to naziva "uzvišenje", odnosno uzdizanje, podizanje u slavu: čas Isusove smrti, čas krajnje ljubavi je čas njegove najviše slave. I za Crkvu, za svakoga kršćanina, najviša slava je slava Križa, a to znači živjeti u ljubavi, u posvemašnjem daru Bogu i drugima.

Draga braćo i sestre! Vrlo sam rado prihvatio poziv što su mi ga uputili hrvatski biskupi da posjetim ovu zemlju prigodom prvoga Nacionalnoga susreta hrvatskih katoličkih obitelji. Želim izraziti koliko visoko cijenim tu osjetljivost i zauzetost za obitelj, ne samo zbog toga što se ta temeljna ljudska stvarnost danas, u vašoj zemlji kao i drugdje, mora suočiti s teškoćama i prijetnjama, pa stoga ima i posebnu potrebu da se evangelizira i podrži, nego i stoga što su kršćanske obitelji temelj za odgoj u vjeri, za izgradnju Crkve kao zajedništva i za njezinu misionarsku nazočnost u najrazličitijim životnim situacijama. Znam za velikodušnost i predanje s kojima vi, dragi pastiri, služite Gospodinu i Crkvi. Vaš svakodnevni rad odgajanja u vjeri novih naraštaja, kao i pripreve na brak i praćenje obitelji, glavni je put obnove Crkve, kojim se također oživljava društveno tkivo zemlje. Nastavite s tom raspoloživošću ovu vašu

dragocjenu pastirsku zauzetost!

Svakomu je dobro poznato kako je kršćanska obitelj posebni znak Kristove nazočnosti i ljubavi i kako je ona pozvana dati posebni i nenadomjestivi doprinos evangelizaciji. Blaženi je Ivan Pavao II., koji je čak tri puta posjetio ovu plemenitu zemlju, tvrdio da je "kršćanska obitelj pozvana živo i odgovorno sudjelovati u poslanju Crkve na vlastiti i originalni način, stavljajući u službu Crkve i društva samu sebe u svojem biti i djelovati, kao intimno zajedništvo života i ljubavi" (*Familiaris consortio*, 50). Kršćanska je obitelj uvijek bila primarni put prenošenja vjere te i danas posjeduje velike mogućnosti za evangelizaciju u mnogovrsnim okruženjima.

Dragi roditelji, trajno se obvezite učiti svoju djecu moliti, i molite s njima; približite ih sakramentima, osobito Euharistiji jer ove godine slavite 600 godina "ludbreškog euharistijskog čuda"; uvedite ih u život Crkve; u intimi doma nemojte se bojati čitati Sveto pismo, obasjavajući tako obiteljski život svjetlom vjere i hvaleći Boga kao Oca. Budite poput male Dvorane posljednje večere, poput one Marijine i učenika, u kojoj se živi jedinstvo, zajedništvo, molitva!

Danas, Bogu hvala, mnoge kršćanske obitelji stječu sve više svijest o svojem misijskom pozivu te se ozbiljno zauzimaju u svjedočenju za Krista Gospodina. Blaženi Ivan Pavao II govorio je: "Prava obitelj, utemeljena na braku, sama je po sebi dobra vijest za svijet". I dodaje: "U naše vrijeme sve su brojnije obitelji koje aktivno sudjeluju u evangelizaciji... U Crkvi je dozreo trenutak obitelji, a to je također trenutak misionarske obitelji" (*Angelus*, 21. listopada 2001.).

U današnjem je društvu više no ikad žurno potrebna nazočnost uzornih kršćanskih obitelji. Moramo na žalost ustanoviti, da se, posebno u Europi, širi sekularizacija koja Boga života gura na rub te donosi rastuću razjedinjenost obitelji.

Apsolutizira se sloboda bez odgovornosti za istinu, i njeguje se, kao ideal, individualno dobro preko potrošnje materijalnih dobara te površnih iskustava, ne vodeći računa o kvaliteti odnosa s osobama i o najdubljim ljudskim vrijednostima; ljubav se svodi na sentimentalni osjećaj i zadovoljavanje nagonskih poriva, bez nastojanja da se stvore trajne veze međusobne pripadnosti i bez otvorenosti životu. Pozvani smo da se odupremo tom mentalitetu! Uz riječ Crkve, veoma je važno i svjedočenje te zauzetost kršćanskih obitelji, vaše konkretno svjedočanstvo, posebno kao potvrda nepovredivosti ljudskoga života od začeca do njegova prirodnoga skončanja, što je jedinstvena i nezamjenjiva vrijednost obitelji utemeljene na braku i na potrebi zakonskih odredbi koje bi podupirale obitelji u zadaći rađanja i odgoja djece.

Drage obitelji, budite hrabre! Ne popuštajte tom sekulariziranom mentalitetu koji nudi suživot kao pripremu ili čak kao zamjenu za brak! Pokažite svojim životnim svjedočanstvom da je moguće ljubiti poput Krista, bezrezervno, da se nije potrebno bojati brige za drugu osobu! Drage obitelji, radujte se očinstvu i majčinstvu! Otvorenost životu znak je otvorenosti prema budućnosti, pouzdanja u budućnost, kao što poštivanje naravnoga zakona oslobađa osobu, a ne ubija je! Dobro obitelji je dobro i Crkve. Želio bih istaknuti ono što sam tvrdio prije: "Izgradnja svake pojedine kršćanske obitelji smješta se unutar veće obitelji Crkve, koja je podupire i nosi sa sobom. I obratno, Crkvu grade obitelji, male kućne crkve" (*Discorso di apertura del Convegno ecclesiale diocesana di Roma*, 6. lipnja 2005: *Insegnamenti di Benedetto XVI*, I, 2005, p. 205). Molimo Gospodina da obitelji budu uvijek više male Crkve, a crkvene zajednice da budu više obitelj!

Drage hrvatske obitelji, živeći u zajedništvu vjere i ljubavi, budite što očitiji svjedoci obećanja koje je Gospodin, uzašavši na nebo dao svakomu od nas: "...ja sam s vama sve dane do svršetka svijeta" (Mt 28,20). Dragi hrvatski kršćani, osjećajte se pozvanima naviještati evanđelje cijelim svojim bićem; osjetite snagu Gospodnje riječi: "Pođite i učinite mojim učenicima sve narode" (Mt 28,19). Djeвица Marija, Kraljica Hrvata, neka vas uvijek prati na tom putu. Amen! Hvaljen Isus i Marija!

Zahvala biskupa Valtera Župana, predsjednika Vijeća HBK za obitelj

Euharistijsko slavlje u prigodi Prvoga nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji, Zagreb, Hipodrom, 5. lipnja 2011.

Sveti Oče! Uime okupljenih vjernika izričem Vam zahvalu što ste došli u Hrvatsku i predsjedali slavlju našega prvoga obiteljskog dana i tako pridonijeli da se konačno čuje glas hrvatskih katoličkih obitelji. Ovo mnoštvo koje je pred Vama čvrsto prijanja uz nauk o nepovredivosti života, o braku i obitelji kojega Vi neustrašivo naviještate. Mi smo zato danas i došli ovamo da Vam posvjedočimo kako je to bilo naše vjekovno opredjeljenje i da na njemu odlučujemo graditi i svoju budućnost.

Naš je narod kroz trinaest stoljeća u svojoj domovini proživljavao duga teška razdoblja. Bili smo na braniku Europe te postali predziđe kršćanstva u ovom dijelu svijeta. Ali to smo smogli zato jer su nam obitelji bile utemeljene na čvrstim vrednotama evanđelja, pa smo bili slični kući utemeljenoj na stijeni koja se ne ruši kada dođu oluje; a oluja je bilo uistinu mnogo. Ima ih i danas.

Sveti Oče! Svjesni smo da i danas braku i obitelji prijete srozavanje njihove stabilnosti. Promiču se oblici zajedništva života koji nemaju nikakav temelj u europskoj kulturi i pravnoj baštini; a upravo se na stabilnosti obitelji i na kršćanskim vrednotama temeljila izgradnja civilizirane Europe i naše Hrvatske koja je od uvijek sastavni i neodvojiv dio Europe. Čvrsto smo uvjereni da se na tome temelji i naša budućnost.

Ako se danas svima priznaje pravo na slobodno izražavanje svojih stavova, onda izjavljujemo da i mi, koji predstavljamo većinu hrvatskog naroda i građana Republike Hrvatske, imamo neotuđivo pravo da živimo, javno iznosimo i naviještamo vrijednosti po kojima nam je darovan život. Imamo pravo i hoćemo da djeca svoje roditelje mogu nazivati prirodnim imenom "mama" i "tata". Ona imaju naravno pravo da pred svima posvjedoče da imaju oca i majku koji su im podarili život. Imamo pravo i želimo da oni koji nama upravljaju promiču život i da se konačno revidira zakon iz nekih, željeli bismo vjerovati, prošlih vremena o prekidu ljudskog života, i da se ne naziva napretkom ono što vodi u smrt.

Sveti Oče! Vaš predšasnik Ivan VIII. napisao je 7. lipnja 879. godine pismo našem hrvatskom knezu Branimiru u kojem mu među ostalim javlja da je toga dana, na blagdan Isusova Uzašašća na nebo, za vrijeme svečane mise na oltaru svetog Petra uzdigao ruke i blagoslovio njega i njegov narod. I Vi, Sveti Oče, visoko uzdignite danas svoje ruke prema nebu i blagoslovite one koji nama upravljaju, nositelji državnih vlasti; blagoslovite našu Crkvu i njezine pastire, blagoslovite naše obitelji i ovaj narod, blagoslovite nam dragu domovinu Hrvatsku. Neka nam po zagovoru Marije Majke Crkve, Bog udijeli ustrajnost na njegovu putu, mir, napredak i obilje svakog blagoslova.

Nagovor pape Benedikta XVI. uz molitvu Kraljice neba

Euharistijsko slavlje u prigodi Prvoga nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji, Zagreb, Hipodrom, 5. lipnja 2011.

Draga braćo i sestre!

Prije završetka ovoga svečanoga slavlja, želim vam zahvaliti na vašem žarkom i pobožnom sudjelovanju, kojim ste željeli izraziti također i svoju ljubav prema obitelji i svoju zauzetost njoj u korist – kako je na to malo prije podsjetio monsijor Župan, kojemu također od srca zahvaljujem. Danas sam ovdje da vas učvrstim u vjeri; i to je taj dar koji vam nosim: Petrovu vjeru, vjeru Crkve! Ali istodobno, vi darujete meni tu istu vjeru, obogaćenu svojim iskustvom, radostima i trpljenjima. Napose mi darujete svoju vjeru življenu u obitelji, da bih je očuvao u baštini sveopće Crkve.

Znam da u Mariji, Kristovoj Majci i našoj Majci, nalazite veliku snagu. Stoga se ovoga trenutka obraćamo njoj, duhovno upravljani prema Svetištu Marije Bistrice, te joj povjeravamo sve hrvatske obitelji: roditelje, djecu, djedove i bake; put bračnih drugova, odgojnu zauzetost, profesionalni i kućni posao. Zazivamo također njezin zagovor da bi javne ustanove uvijek podupirale obitelj, tu osnovnu stanicu društvenoga tijela. Draga braćo i sestre, baš za godinu dana, proslavit ćemo u Milanu 7. svjetski susret obitelji. Povjerimo Mariji pripravu tog iznimnog crkvenog događaja.

Ovoga se trenutka sjedinjujemo u molitvi i sa svima onima koji u katedrali u Burgo de Osma, u Španjolskoj, slave proglašenje blaženim Ivana de Palafoxa y Mendoze, svijetli lik biskupa iz 17. stoljeća u Meksiku i Španjolskoj; bio je čovjek široke kulture i duboke duhovnosti, veliki obnovitelj, neumorni pastir, branitelj Indiosa. Neka Gospodin svojoj Crkvi podari brojne svete pastire poput blaženoga Ivana.

Pozdravi na slovenskom, srpskom, makedonskom, mađarskom, albanskom i njemačkom jeziku...)

Drage obitelji, ne bojte se! Gospodin ljubi obitelj i blizu vam je!

Kraljice neba...

Pozdrav kardinala Josipa Bozanića papi Benediktu XVI. u zagrebačkoj prvostolnici

Večernja s hrvatskim biskupima, svećenstvom i redovništvom, Zagreb, 5. lipnja 2011.

Sveti Oče, radostan sam i Bogu zahvalan što Vam mogu izraziti srdačnu dobrodošlicu u ovoj drevnoj prvostolnici Crkve zagrebačke. U ovaj dan, blagoslovljen Vašom nazočnošću među nama, srce nam je prepuno zahvalnosti Trojedinom Bogu. Nakon današnjega euharistijskog slavlja, koje nas je svojim otajstvom prigrlilo u zajedništvo, došli smo u ovu crkvu-majku Zagrebačke nadbiskupije, gdje se na poseban način spajaju prošlost, sadašnjost i budućnost hrvatskoga naroda, ljepota kulture i svjedočanstvo vjere.

Sveti Oče, s puninom svoje duše pozdravljam Vas u ime biskupa, prezbitera i đakona, redovnika i redovnica, bogoslova i sjemeništaraca, redovničkih kandidata i kandidatice koji su ovu prvostolnicu uresili svojom prisutnošću. Pozdravljam Vas i u ime onih koji večeras nisu mogli biti s nama, a molitvom obogaćuju ovu zajednicu i dijele s nama iskustvo otajstva poziva. Sada smo okupljeni kako bismo zajedno slavili večernju molitvu Crkve. Sveti Oče, u zajedništvu vjere i molitve ponavljamo Vam večeras riječi što ih je učenik u Evanđelju uputio Isusu: Nauči nas moliti (usp. Lk 11,1).

Ovo sveto mjesto molitve nije Vam nepoznato. S ponosom se spominjemo kako ste u ovoj katedrali s nama bili i prije deset godina (u studenome 2001.) te predvodili svetu misnu

žrtvu prigodom dvadesete obljetnice smrti kardinala Franje Šepera, Vašega prethodnika u službi prefekta Kongregacije za nauk vjere. Njegovi zemni ostaci, kao i njegova nasljednika na službi zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franje Kuharića, uz zemne ostatke drugih pastira ove Crkve, u ovoj prvostolnici čekaju dan uskrsnuća. U vjeri znamo da su oni večeras s nama i da se zajedno s nama raduju što ste došli pomoliti se na grobu blaženoga Alojzija Stepinca, onoga Kristova pastira koji ne prestaje privlačiti ljudska srca i usmjeravati korake Crkve, nadahnjivati za dobro i svijetliti istinom. Njegova prisutnost i svježina svjedočenja Krista ne blijedi. Štoviše, vjernici ovu katedralu rado nazivaju "Stepinčevom katedralom", a njegov život, žrtva i smrt ostaju za nas zalag pouzdanja u Gospodina.

Sveti Oče, ovo je prigoda da Vam zahvalimo i za dar Svećeničke godine koja je u našoj Crkvi bila bogata sadržajima i koja je hrvatske svećenike u travnju prošle godine u dojmljivo velikom broju okupila u ovoj katedrali, kako bismo zahvalili Bogu za svoj poziv i molili snagu da vjernije slijedimo Krista.

Sveti Oče, dopustite mi da budem glasnik i jedne čestitke. Okupljeni u znaku Kristova svećeništva, čestitamo Vam šezdesetu obljetnicu Vašega svećeničkog ređenja! Tih šezdeset godina ne odnosi se samo na Vaš život, jer one su zahvatile brojne živote, a po Petrovoj službi i svakoga katoličkoga vjernika te mnoštvo ljudi dobre volje. Ta obljetnica svjedoči što sve Božji Duh čini od ljudskoga života i kako je lijepo živjeti u okrilju njegove milosti. Čast nam je i veliko zadovoljstvo što Vam je možemo izreći u Zagrebu, znajući da odjek ove čestitke seže mnogo šire.

Sveti Oče, želim Vam zahvaliti za svu Vašu ljubav koju ste i ovim pohodom očitovali prema nama. Ljudski je govor pre slab, da bi se njime moglo izreći sve što ova zajednica večeras nosi u sebi. Zato svoje misli i osjećaje povjeravamo molitvi; svoje nakane Bogu i zagovoru nebeske Majke, kao i zagovoru blaženoga Alojzija, za čije proglašenje svetim ustrajno molimo, željno iščekujući dan njegove kanonizacije. Sveti Oče, zbog Vaše prisutnosti svodovi ove prvostolnice večeras su preniski, a srca i domovi hrvatskih ljudi preuski da prime obilje radosti.

Hvala Vam na tome daru, predragi naš Sveti Oče!

Nagovor pape Benedikta XVI. u zagrebačkoj katedrali

Večernja s hrvatskim biskupima, svećenstvom i redovništvom, Zagreb, 5. lipnja 2011.

Draga braćo u biskupstvu i u svećeništvu, draga braćo i sestre!

Zahvaljujem Gospodinu za ovaj molitveni susret, koji mi omogućuje doživjeti poseban trenutak zajedništva s vama, biskupi, svećenici, posvećene osobe, bogoslovi i sjemeništarci, novaci i novakinje. Od srca vas pozdravljam te vam zahvaljujem za svjedočanstvo koje dajete Crkvi kao što su to učinili toliki pastiri i mučenici u ovoj zemlji, od svetog Dujma sve do blaženog kardinala Stepinca, ljubljenog kardinala Kuharića i mnogih drugih.

Hvala uzoritom kardinalu Josipu Bozaniću na lijepim riječima koje mi je uputio. Ovu se večer želimo u molitvi i pobožnosti prisjetiti blaženoga Alojzija Stepinca, neustrašivoga pastira, primjera apostolskog žara i kršćanske čvrstoće, čiji herojski život još i danas prosvjetljava vjernike hrvatskih biskupija, podržavajući ih u vjeri i crkvenom životu. Zasluge toga nezaboravnoga biskupa bitno proizlaze iz njegove vjere: u svojem je životu uvijek čvrsto upravljao pogled na Isusa i Njemu se uvijek suobličavao, sve do toga da je postao živa slika Krista, pa i Krista patnika. Upravo zahvaljujući njegovoj čvrstoj kršćanskoj savjesti, znao se

oduprijeti svakom totalitarizmu, te u vrijeme nacističke i fašističke diktature postao braniteljem Židova, pravoslavnih i svih progonjenih, a potom, u doba komunizma, "odvjetnik" svojih vjernika, napose mnogih progonjenih i ubijenih svećenika. Da, postao je "branitelj" Boga na ovoj zemlji, jer je postojano branio istinu i pravo čovjeka da živi s Bogom.

"Jednim uistinu prinosom [Krist] završava usavrši posvećene" (Heb 10,14). Ovaj izričaj iz Poslanice Hebrejima, malo prije naviješten, poziva nas da promatramo lik blaženoga kardinala Stepinca sukladno s Kristovim "likom" i njegovom Žrtvom. Kršćansko mučeništvo je zapravo najviša mjera svetosti, ali to jest uvijek i samo zahvaljujući Kristu, po njegovu daru, kao odgovor na njegov prinos koji primamo u Euharistiji. Blaženi Alojzije Stepinac odgovorio je svojim svećeništvom, svojim biskupstvom, svojom žrtvom života: jednim jedincatim "da" sjedinjenim s onim Kristovim. Njegovo mučeništvo označava vrhunac nasilja usmjerenih protiv Crkve tijekom užasnoga razdoblja komunističkoga progona. Hrvatski katolici, a posebno kler, bili su predmetom mučenja i sustavnih nasilja, koji su išli za tim da razore katoličku Crkvu, počevši od najvišeg mjesnog autoriteta. Ono posebno teško doba obilježio je jedan naraštaj biskupa, svećenika i redovnika, spremnih umrijeti da ne bi izdali Krista, Crkvu i Papu. Narod je vidio da svećenici nisu nikad gubili vjeru, nadu, ljubav, te su tako ostali uvijek sjedinjeni. To jedinstvo objašnjava ono što je ljudski neobjašnjivo: da tako kruti režim nije mogao slomiti Crkvu.

I danas je Crkva u Hrvatskoj pozvana na jedinstvo kako bi se suočila s izazovima u promijenjenom društvenom okruženju, nalazeći misionarskom spremnošću nove putove evangelizacije, posebice u službi mladim naraštajima. Draga braćo u biskupstvu, želio bih ohrabriti prije svega vas u obavljanju vaše službe. Što budete više djelovali u plodnom savlasju među sobom i u zajedništvu s Petrovim nasljednikom, to ćete se više moći suočavati s teškoćama našega vremena. Uz to je važno da se ponajprije biskupi i svećenici trajno zauzimaju za pomirenje među podijeljenim kršćanima, kao i među kršćanima i muslimanima, nasljeđujući Krista koji je mir naš. Svojim svećenicima ne propustite davati jasne duhovne, doktrinarne i pastoralne naputke. Crkvena zajednica doista u sebi sadrži zakonite različitosti, no ipak ne može vjerno svjedočiti Gospodina ako nema zajedništva njezinih članova. To od vas zahtijeva budno služenje u dijalogu punom ljubavi, ali i jasnoće i čvrstoće. Draga braćo, prijanjati uz Krista znači "čuvati njegovu riječ" u svim okolnostima (usp. Iv 14, 23).

S tim u vezi blaženi se kardinal Stepinac ovako izrazio: "Jedno od najvećih zala našega vremena jest osrednjost u pitanjima vjere. Nemojmo si umišljati... Ili jesmo ili nismo katolici. Ako jesmo, onda se to mora očitovati na svim područjima našega života" (Omelia nella Solennità dei SS. Pietro e Paolo, 29 giugno 1943). Moralni se nauk Crkve, danas često neshvatljiv, ne može odvojiti od Evanđelja. Upravo na pastire spada da ga pouzdano nude vjernicima, kako bi im pomogli procijeniti svoje osobne odgovornosti, sklad između njihovih odluka i zahtjeva vjere. Tako se napreduje u onom nužnom "kulturalnom zaokretu", da bi se promicala kultura života i društvo po mjeri čovjeka.

Dragi svećenici, posebno vi, župnici, poznata mi je važnost i mnogovrsnost vaših obveza, u doba kad se nedostatak svećenika počinje snažno osjećati. Potičem vas da ne klonete duhom, nego da ostanete budni u molitvi i u duhovnom životu da biste plodonosno mogli ispunjavati vaše služenje: naučavajući, posvećujući i vodeći sve koji su povjereni vašoj brizi. Velikodušno primajte one koji kucaju na vrata vašega srca, nudeći svakome darove koje vam je božanska dobrota

povjerila. Ustrajte u zajedništvu sa svojim biskupom i u međusobnoj suradnji. Hranite svoje brižno zauzimanje na izvorima Svetoga pisma, sakramenata, neprestane hvale Bogu, otvoreni i poučljivi djelovanju Duha Svetoga; tako ćete biti učinkoviti djelatnici nove evangelizacije na koju ste pozvani da je ostvarite zajedno s vjernicima laicima, skladno i bez miješanja onoga što ovisi o zaređenom službeniku s onim što pripada sveopćem svećeništvu krštenih. Neka vam na srcu bude briga za duhovna zvanja: trudite se svojim oduševljenjem i vjernošću prenijeti živu želju da se velikodušno i bez oklijevanja odgovori Kristu, koji poziva na najdublje sjedinjenje s Njime, Glavom i Pastirom.

Dragi redovnici i redovnice, Crkva mnogo očekuje od vas koji imate poslanje svjedočenja u svakom vremenu onaj "način života koji je Isus, kao najuzvišeniji od posvećenih i misionar Oca za njegovo Kraljevstvo, prigrlio i ponudio učenicima koji su ga slijedili" (Esort. Ap. Vita consecrata, 22). Neka Bog bude uvijek vaše bogatstvo: dopustite mu da vas oblikuje kako bi današnjem čovjeku pokazao jasnim pristajanje uz prave vrijednosti svetosti, istine, ljubavi Oca nebeskoga.

Potpomognuti milošću Duha, govorite ljudima jezikom života koji je preobražen uskrsnom novošću. Sav vaš život postat će tako znak i služenje posvećenju koje je svaki kršćanin primio kad je pritielovljen Kristu.

Vama mladima, koji se pripravljate za svećeništvo ili za posvećeni život, želim ponoviti da božanski Učitelj neprestano djeluje u svijetu i govori svakom pojedinom od onih koje je izabrao: "Slijedi me" (Mt 9,9). Taj poziv zahtijeva svakodnevnu potvrdu odgovora ljubavi. Neka vaše srce bude uvijek spremno! Herojsko svjedočanstvo blaženoga Alojzija Stepinca neka nadahne obnovu duhovnih zvanja među mladim Hrvatima. A vi, draga braćo u biskupstvu i svećeništvu, svakako nastojte dati mladima u sjemeništima i novicijatima uravnoteženi odgoj, koji će ih pripremiti na služenje utkano u društvo našega vremena, zahvaljujući ozbiljnosti i dubini njihova duhovnoga života i studija.

Ljubljena Crkvo u Hrvata, preuzmi ponizno i smjelo zadaću da budeš moralna savjest društva, "sol zemlje" i "svjetlo svijeta" (usp. Mt 5,13-14). Budi uvijek vjerna Kristu i njegovu Evanđelju, u društvu koje nastoji relativizirati i sekularizirati sve slojeve života. Budi boravište radosti u vjeri i nadi.

Predragi! Neka blaženi kardinal Alojzije Stepinac i svi Sveti vaše zemlje posreduju za vaš narod a Majka Spasiteljeva neka vas štiti! S ljubavlju udjeljujem vama i čitavoj Crkvi u Hrvata svoj apostolski blagoslov. Amen. Hvaljen Isus i Marija!

Govor pape Benedikta XVI. na oproštajnoj svečanosti

Zračna luka Zagreb, 5. lipnja 2011.

Gospodine predsjedniče, uglednici iz vlasti, draga braćo u biskupstvu, braćo i sestre u Gospodinu!

Moj je pohod vašoj zemlji došao do kraja. Premda kratak, bio je bogat susretima, koji su mi omogućili osjetiti dio vas, vaše povijesti te su mi pružili prigodu da hodočasničku Crkvu u Hrvatskoj utvrdim u vjeri u Isusa Krista, jedinoga Spasitelja.

Tu vjeru, koja je doprla do vas hrabrim i vjernim svjedočenjem tolike vaše braće i sestara, od kojih neki nisu oklijevali umrijeti za Krista i njegovo Evanđelje, doživio sam živom i iskrenom. Podajmo Bogu hvalu za obilne darove milosti koje bogato raspoređuje u svagdašnjem hodu svoje djece! Želim zahvaliti svima koji su sudjelovali u pripravi kako bi ovaj moj posjet protekao u redu.

Na pameti i u srcu nosim žive dojmove ovih dana. Skladno i proživljeno je bilo jutrošnje sudjelovanje na svetoj misi u prigodi Nacionalnoga dana obitelji. Jučerašnji susret u Hrvatskom narodnom kazalištu omogućio mi je da s predstavnicima građanskoga društva i vjerskih zajednica podijelim neka razmišljanja. Potom su mi, tijekom dirljivog molitvenoga bdjenja, mladi pokazali svijetlo lice Hrvatske, okrenuto prema budućnosti, obasjano živom vjerom poput plamena dragocjene svjetiljke, koji je primljen od otaca i koji zahtijeva ga da se čuva i hrani duž puta. Molitva na grobu blaženoga kardinala Stepinca podsjetila nas je, na osobit način, na sve one koji su trpjeli – a i danas trpe – zbog vjere u Evanđelje. Nastavimo moliti zagovor toga neustrašivoga svjedoka uskrsloga Gospodina, kako bi svaka žrtva, svaka kušnja, koje prinosimo Bogu iz ljubavi prema njemu i braći, mogle biti kao pšenično zrno koje, pavši na zemlju, umre da donese plod.

Razlog je moje radosti što sam vidio koliko je danas još uvijek živa kršćanska predaja u vašem narodu. Rukom sam je dotaknuo osobito u toplom dočeku što mi ga je narod iskazao, a kao što je to učinio i tijekom tri posjeta blaženoga Ivana Pavla II., prepoznajući u posjetu Petrova nasljednika, onoga koji dolazi utvrditi braću u vjeri. Ova crkvena životnost, koju valja očuvati i ojačati, sigurno će proizvesti svoje pozitivne učinke na svekoliko društvo, zahvaljujući suradnji Crkve i javnih ustanova, za koju želim da bude uvijek jasna i plodna.

U ovo vrijeme, kad se čini da nedostaju čvrsta i sigurna uporišta, neka kršćani, ujedinjeni "zajedno u Kristu", ugaonom kamenu, mognu, poput duše nacije, nastaviti izgrađivati državu pomažući joj u razvoju i boljitku.

Vraćajući se u Rim, sve vas povjeravam u Božje ruke. On, darovatelj svakoga dobra i beskrajna providnost, neka uvijek blagoslivlja ovu zemlju i hrvatski narod te udijeli mir i napredak svakoj obitelji.

Neka Djeвица Marija bdije nad povijesnim putom vaše domovine kao i nad putom čitave Europe i neka vas također prati moj apostolski blagoslov, koji vam od srca udjeljujem. (nije izgovoren)

Govor predsjednika RH Ive Josipovića na ispraćaju pape Benedikta XVI.

Zračna luka Zagreb, 5. lipnja 2011.

Vaša Svetosti!

U ova dva dana donijeli ste radost Hrvatskoj. Vjernicima diljem zemlje ojačali ste nadu u bolju budućnost, a kod svih građana Hrvatske učvrstili duboko poštovanje zbog plemenitih poruka koje ste odaslali jučer i danas. Nitko u Hrvatskoj u ova dva dana nije ostao ravnodušan prema Vašim porukama o obitelji, moralu, vjeri, Europi kao zajednici naroda i kultura.

Došli ste nam u posjet u trenutku kada Hrvatska obilježava dvadesetu obljetnicu proglašenja neovisnosti, i završava pristupne pregovore s Europskom unijom. U kontekstu pozitivnog stava prema europskom ujedinjenju, koji postoji u socijalnoj doktrini Katoličke Crkve u kontinuitetu od Ivana XXIII preko Pavla VI i Ivana Pavla II do Vaše Svetosti, svojim dolaskom i porukama koje ste poslali na najljepši način ste potvrdili podršku koju Katolička Crkva kontinuirano pruža ulasku Hrvatske u Europsku uniju.

Ulazak u Europsku uniju je samo jedan novi gospodarski i politički okvir za Hrvatsku čija pripadnost europskom kulturnom i civilizacijskom krugu nikad nije bila upitna. I Vi ste to posvjedočili primjerom hrvatskog znanstvenika Ruđera Boškovića koji je samo jedno od velikih hrvatskih imena čiji je doprinos Europi i svijetu nemjerljiv. Ohrabрили

ste hrvatske građane da s povjerenjem gledaju u europsku budućnost, ali i hrvatske vlasti da u tom procesu odgovorno čuvaju interese svoga naroda.

Vrijednosti koje čine hrvatski nacionalni, kulturni i vjerski identitet, bit će vrijedan doprinos Hrvatske europskoj zajednici naroda. Bitan njihov dio su i kršćanske duhovne, moralne i kulturne vrijednosti. I zato je jedan od najvažnijih zadataka sačuvati ih i unaprijediti u multikulturalnoj i multireligijskoj europskoj zajednici.

Hrvatska je zemlja s dominantnom kršćanskom tradicijom u kojoj većinsko katoličanstvo stoljećima koezistira s pravoslavljem i protestantizmom, gdje stoljećima postoji i islamska i židovska vjerska tradicija. Hrvatska je zemlja vjerskih sloboda i vjerske tolerancije. Neki aspekti vjerske raznolikosti su u kritičnim društvenim okolnostima kroz povijest utjecali na sukobe među ljudima, pa i one širih razmjera i tragičnih posljedica. Duboko vjerujem da je to vrijeme zauvijek prošlo. Vjerujem da je došlo vrijeme pobjede razuma i ljubavi, vrijeme pomirenja i opraštanja. Vi ste, Vaša Svetosti podsjetili građane Hrvatske da je raznolikost bogatstvo a ne nedostatak. Vjerujem da će Vaše riječi potaknuti vjernike svih religija na poštivanje posebnosti različitih religijskih identiteta, snošljivost i težnju za uzajamnim upoznavanjem, na jačanje ekumenskih i međukonfesionalnih inicijativa.

Obraćajući se hrvatskoj intelektualnoj javnosti, mladima i hrvatskim obiteljima istakli ste potrebu razvoja utemeljenog na sadržaju koji će mu dati pravu snagu. Kulturne i moralne vrijednosti, od kojih su mnoge baština kršćanstva, sastavni su dio demokratskog društva. Savjest je temelj slobodnog i pravednog društva koje želimo. Njega nema bez obrazovanja, slobode znanosti i punog poštivanja ljudskih prava. U tom kontekstu vidim i borbu protiv korupcije kao nemoralnog čina onih koji imaju vlast na različitim razinama.

Vaša Svetosti, Vaš boravak u Hrvatskoj izuzetno je važan državni događaj. Ali, on je i duhovni događaj u kojem sam s radošću sudjelovao, siguran da će hrvatskim građanima biti moralno ohrabrenje, znak nade i poticaj za budućnost. Hrvatska Vas je dočekala raširenih ruku a ispraća Vas s ljubavlju i zahvalnošću.

Zato Vam Vaša Svetosti, hvala na posjeti, hvala na porukama plemenitosti, razuma, ljubavi i mira! (nije izgovoren)

Prilog prikazi

Biografija pape Benedikta XVI.*(IKA-servis)*

Papa Benedikt XVI. rođen je 16. travnja 1927., u mjestu Marktl am Inn, u Biskupiji Passau, u Njemačkoj, u obitelji Ratzinger, te je na sam dan rođenja kršten kao Joseph. Djetinjstvo i mladenaštvo proveo je u Traunsteinu, a tijekom posljednjih mjeseci rata bio je unovačen u njemačko pomoćno protuzrakoplovno topništvo. Od 1946. do 1951. godine studirao je filozofiju i teologiju na Visokoj filozofsko-teološkoj školi u Freisingu i na Sveučilištu u Münchenu. Za svećenika je zaređen na Petrovo 1951. Doktorirao je iz teologije, obranivši disertaciju "Narod i dom Gospodnji u Augustinovu nauku o Crkvi", a za sveučilišnog docenta habilitirao se disertacijom "Teologija povijesti kod sv. Bonaventure". Predavao je dogmatsku i fundamentalnu teologiju, od 1952. do 1959. na Višoj teološkoj školi u Freisingu, zatim od 1959. do 1963. u Bonnu, od 1963. do 1966. u Münsteru, od 1966. do 1969. u Tübingenu. God. 1969. postao je redoviti profesor dogmatike i povijesti dogme na Sveučilištu u Regensburgu, na kojem je bio i vicerektor. Od samoga početka Drugoga vatikanskog koncila god. 1962. bio je teolog savjetnik kelnskoga nadbiskupa kardinala Josepha Fringsa. Zahvaljujući intenzivnoj znanstvenoj djelatnosti, povjerene su mu važne zadaće u Njemačkoj biskupskoj konferenciji te Međunarodnoj papinskoj teološkoj komisiji. God. 1972. sudjelovao je u pokretanju teološkoga časopisa "Communio".

Autor je brojnih teoloških djela, među kojima je najpoznatije "Uvod u kršćanstvo" (1968.) u kojemu su sabrana njegova predavanja o Apostolskom vjerovanju. S filozofom Hansom Meierom god. 1970. objavio je djelo "Demokracija u Crkvi", zatim 1973. "Dogma i navještaj" – zbirku teološko-pastoralnih promišljanja, govora, propovijedi i razmatranja. Proslavio se veoma zapaženim predavanjem na Bavarskoj katoličkoj akademiji o temi "Zašto sam još u Crkvi?", u kojem je posvjedočio: "U Crkvi sam jer nije moguće biti kršćanin pokraj Crkve." God. 1985. objavio je djelo "Razgovor o vjeri", a god. 1996. "Sol zemlje". Objavio je i više knjiga razgovora među kojima je i autobiografsko djelo "Moj život" (1997.).

Papa Pavao VI. imenovao ga je nadbiskupom Münchena i Freisinga 25. ožujka 1977., a kardinalom ga je kreirao 27. lipnja 1977. Ivan Pavao II. imenovao ga je pročelnikom Kongregacije za nauk vjere i predsjednikom Papinske biblijske komisije i Međunarodne teološke komisije, 25. studenoga 1981., nakon čega je odstupio od pastoralne službe nadbiskupa Münchena i Freisinga, 15. veljače 1982. Bio je predsjednik Papinskoga povjerenstva za izradu "Katekizma Katoličke Crkve", koji je dovršen nakon šest godina rada (1992.). Dekan Kardinalskog zbora postao je 30. studenoga 2002. U Rimskoj kuriji bio je član Odsjeka Državnog tajništva za odnose s državama. Bio je član kongregacija za istočne Crkve, za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, za biskupe, za evangelizaciju naroda, za katolički odgoj, za kler i za proglašavanje svetaca, papinskih vijeća za jedinstvo kršćana i za kulturu, papinskih povjerenstava za Latinsku Ameriku, Ecclesia Dei, za autentično tumačenje Zakonika kanonskoga prava i za reviziju Zakonika kanonskoga prava istočnih Crkava te član Vrhovnoga suda Apostolske signature.

Drugoga dana konklave, 19. travnja 2005., izabran je za 265. papu u povijesti Katoličke Crkve. Reformirao je Rimsku kuriju (2006.) i ustanovio Papinsko vijeće za promicanje

novе evangelizacije (2011.). Bio je na 18 apostolskih pohoda izvan Italije, na svim kontinentima, a 19. mu je pohod u Hrvatsku. Održao je dvije redovite i dvije posebne biskupske sinode. Objavio je enciklike: "Bog je ljubav" (2005.), "U nadi spašeni" (2007.) i "Ljubav u istini" (2009.). God. 2007. objavio je prvi, a 2011. i drugi svezak teološkoga djela "Isus iz Nazareta", a 2010. veliki razgovor s novinarom u knjizi "Svjetlo svijeta". Prošle je godine objavljena i Papina posinodska apostolska pobudnica Verbum Domini (Riječ Gospodnja) o Riječi Božjoj u životu i poslanju Crkve. Benedikt XVI. ulazi u povijest kao prvi papa koji je dao intervju za televiziju (Poljskoj televiziji, 20. rujna 2005.).

(Prema Liturgijskom vodiču za euharistijsko slavlje koje predvodi papa Benedikt XVI. prigodom Apostolskog pohoda Hrvatskoj i Prvoga nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji)

Blaženi Alojzije Stepinac - Najsvjetliji lik Crkve u Hrvata*(IKA-servis)*

Zagreb, 3.6.2011. (IKA) - U Liturgijskome vodiču uz slavlje druge Večernje koju u zagrebačkoj katedrali predvodi papa Benedikt XVI. prigodom apostolskoga pohoda Hrvatskoj predstavljen je Alojzije Stepinac, najsvjetliji lik Crkve Božje u Hrvata", kako ga je u homiliji 10. rujna 1994. nazvao papa Ivan Pavao II., koji je zagrebačkog nadbiskupa i kardinala te mučenika komunističkoga režima 3. listopada u Mariji Bistrici proglasio blaženikom.

Alojzije Stepinac rođen je 8. svibnja 1898. godine, kao peto od osmero djece u obitelji Josipa i Barbare, u Brezariću, u župi Krašić. U krašićkoj župnoj crkvi Presvetog Trojstva, dan po rođenju dobiva i "proročansko" krsno ime Viktor ("pobjednik"). Nakon osnovne škole u Krašiću Alojzije Stepinac pohađa zagrebačku Gornjogradsku gimnaziju, kao pitomac Nadbiskupijskog orfanotrofija. Na njegovu svećeničkom putu ispriječio se I. svjetski rat: 1916. stupa u vojsku, godinu kasnije već je poručnik na talijanskom ratištu, još godinu kasnije ranjeni zarobljenik u vojnoj bolnici u Noceri, a 1919., po okončanju rata i raspadu Austro-Ugarske Monarhije, vraća se u rodni Krašić.

Nakon pokušaja studija agronomije odlučuje postati svećenikom. Dugo sazrijevanje i odlučivanje na tom putu dovelo ga je do Papinskog zavoda Germanicum-Hungaricum i studija na Sveučilištu Gregoriana, gdje postiže doktorat iz teologije i filozofije. U Rimu godine 1930. biva zaređen za svećenika te u bazilici Svete Marije Velike 26. listopada iste godine slavi mladu misu. Godinu kasnije i u rodnom Krašiću, saznajući tek tada da je njegova pobožna majka Barbara triput tjedno postila upravo s nakanom da izmoli njegovo svećeničko zvanje.

Samo četiri godine nakon što je zaređen za svećenika, 24. lipnja 1934. imenovan je zagrebačkim nadbiskupom koadjutorom te tako postaje tada najmlađim biskupom na svijetu.

U teškoj zadaći koju prima znao je tko će mu biti pravi oslonac pa uzima biskupsko geslo: "U tebe se, Gospodine, uzdam!" (In te, Domine, speravi!) Bio je gorljiv propovjednik, neumoljiv u osudi pobačaja, neustrašiv u obrani ljudskih prava obitelji i svakog pojedinca, poticatelj laičkih udruženja. Uz nadbiskupa Bauera osniva Caritas te uređuje istoimeni list, ističući važnost djelatvorne ljubavi, upravo one ljubavi koju iskazuje tijekom II. svjetskog rata, kad nastupa kao zaštitnik svih progonjenih, obespravljenih i

ugroženih, bez obzira na vjeru i nacionalnost. Osobno spašava mnoge Židove, Srbe, Rome..., ali unatoč tomu, po okončanju rata postaje glavna meta novih progona komunističkih vlasti.

Smatrajući da će rušenjem "glave Crkve" srušiti cijelu Crkvu u Hrvata, već u svibnju 1945. nadbiskupa Stepinca su pritvorili, a godinu i pol kasnije, 18. rujna 1946., i uhitili pod klevetničkim i lažnim optužbama da je bio ratni zločinac.

Samo dvanaest dana kasnije priveli su ga na sud, gdje je svetački dostojanstveno izjavio: "Ja sam za svoje uvjerenje sposoban podnijeti ne samo ismijavanje, prijezir i poniženje nego, jer mi je savjest čista, pripravan sam svaki čas i umrijeti." Za vjeru i odanost Svetoj Stolici doista je i umro, ali nakon montiranog procesa i osude na šesnaest godina zatvora; nakon pet godina provedenih u zloglasnoj leopoldovskoj kaznionici te devet zatočeništva u kućnome pritvoru župne kuće u Krašiću, od 1951. do smrti, 10. veljače 1960. godine.

Papa Pio XII. imenovao je 12. siječnja 1953. nadbiskupa Stepinca kardinalom, a on je tada odbio mogućnost odlaska u Rim, kao i liječenje u inozemstvu, znajući da mu komunisti ne bi dopustili povratak; on je nakanio zauvijek, i u dobru i u zlu, ostati sa svojim narodom. Po sprovodu, na kojem se usprkos različitim policijskim mjerama okupilo silno mnoštvo, zagrebačka katedrala, s posljednjim počivalištem bl. Alojzija iza glavnoga oltara, postaje osobito hodočasničko mjesto na koje ljudi dolaze moliti kao na grob sveca.

Osobito svečano bivalo je svake godine na obljetnicu Stepinčeve smrti, a već 1969. kardinal Franjo Kuharić, tada administrator Zagrebačke nadbiskupije, založio se za pokretanje postupka beatifikacije Alojzija Stepinca. Godine 1980. taj postupak je započeo, u strogoj tajnosti, zbog komunističkih vlasti, a sav vjernički puk demokratske Hrvatske s radošću je dočekao 1998. i Stepinčevo proglašenje blaženim, baš kao i ovogodišnji lipanj, kad će se na grobu hrvatskoga velikana osobno u molitvi pokloniti još jedan papa, Benedikt XVI. Taj je događaj snažan poticaj svemu vjerničkom narodu za odlučno nasljedovanje Blaženikova primjera vjere u Krista i odanosti Crkvi, kao i poziv na molitvu da blaženi Alojzije bude što skorije ubrojen među svece Katoličke Crkve.

Liturgijski vodič pripremio je Odbor Zagrebačke nadbiskupije za pripremu pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, a objavio ga je Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji.

Pozornica za bdjenje mladih s Papom

Nad oltarnim prostorom, u liku golubice, stilizirani je prikaz lebdećeg Duha Svetoga

Liturgijski prostor bdjenja na Trgu bana Josipa Jelačića osmišljen je tako da povezuje vodu zdenca Manduševac sa svjetlom uskrnsne svijeće i oltarom, izvorom radosti i utjehe u Kristu.

Nad oltarnim prostorom, u liku golubice, stilizirani je prikaz lebdećeg Duha Svetoga, Božjeg dara, koji nas trajno preobražava u euharistijske ljude.

Prostor jednako povezuje prostor trga sa zagrebačkom prvostolnicom usmjerujući tako cjelokupni život kršćana prema otajstvu Krista. Izrađen je prema projektu arhitekata iz Zagreba dr. Zorane Sokol Gojnik i Igora Gojnika.

Tumačenje arhitekture liturgijskog prostora na hipodromu

(IKA-servis)

U Liturgijskome vodiču uz euharistijsko slavlje koje predvodi papa Benedikt XVI. prigodom apostolskoga pohoda Hrvatskoj i Prvoga nacionalnoga susreta hrvatskih obitelji na zagrebačkom hipodromu 5. lipnja objavljeno je i razmišljanje uz arhitekturu liturgijskog prostora na hipodromu.

"Apostolski pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj osmišljan je, pripreman i iščekivan pod geslom 'Zajedno u Kristu'. Sretna je okolnost da se Pohod događa u vazmenome vremenu u kojemu proslavljamo puninu zajedništva s Kristom Gospodinom, živeći radost iščekivanja 'Obećanog dara s neba', Duha Svetoga. Zajedništvo je prvo ime Duha, njegov prvi dar. On je sveza zajedništva triju božanskih osoba; on je vrelo jedinstva Crkve i ljubavi koja preobražava živote vjernika. Ta je svijest bila nadahnućem onima koji su osmišljavali i oblikovali prostor za euharistijsko slavlje na zagrebačkom hipodromu. Prostor je oblikovan kao mjesto koje naglašava izvorište zajedništva. Dvije ruke, interpretirajući geslo susreta i logo čitavoga apostolskoga pohoda, čistim jezikom arhitekture izriču svu dinamiku eklezijalnosti i božanske preobrazbe zajedništva. U središtu je oltar, zakriljen i čuvan 'rukom' pred čijim dlanom slavljem predsjedava Sveti Otac, 'Petar naših dana'. To je ruka koja spaja križ, oltar i katedru. Križ Kristova vazmenoga otajstva počelo je svakoga slavja i načelo svake službe u Crkvi.

Druga ruka nadkriljuje oltarni prostor odozgor. Položena, oblikuje liturgijsku epikletsku gestu te progovara o silasku Duha i njegovoj posvećujućoj snazi u liturgiji Crkve. Pod istom su rukom biskupi, pastiri Crkve, i oltar – mjesto susreta s darom odozgor.

Prema tom susretištu i zajedništvu ruku usmjeren je čitavi prostor slavja i sva okupljena zajednica vjernika. Stube koje vode prema oltaru usredištavaju pozornost i usmjeruju vjernički hod okupljenih prema udioništvu u otajstvu Krista i u radosnoj ljepoti njegove Crkve. Na tom je putu ambon, mjesto Božje riječi, koja je svjetlo vjernima na njihovu hodočašću kroz svijet. Na prostoru slavja je i lik Majke Božje Bistričke, čije svetište čuva živi spomen na mnoge uslišane molitve vjernoga puka, koji se utječe zagovoru nebeske Crkve, kao i spomen na značajne događaje iz novije povijesti Crkve u Hrvata.

U podnožju prostora je dvanaest cvjetnih cjelina. Brojem govore o cjelovitosti i zajedništvu koje ne izostavlja nikoga, potičući nas na otvorenost svima koji još uvijek ne pronalaze mjesto u Kristovoj Crkvi. Bjelina govori o rascvjetalosti dara odozgor. Crkva je mjesto na kojemu cvjeta Duh Sveti", stoji u liturgijskome vodiču o prostoru za euharistijsko slavlje na hipodromu.

Liturgijski vodič pripremio je Odbor Zagrebačke nadbiskupije za pripremu pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, a objavio ga je Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji.

Prof. Golub o suradnji s kardinalom Ratzingerom

Predavanje u knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu

Uoči pastirskog pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, u knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu predavanje "Kardinal Ratzinger mogao bi biti papa. Dobar papa" u petak 3. lipnja održao je prof. emiritus Ivan Golub. Prisjećanje je započeo osvrtom na napeto iščekivanje 19. travnja 2005. godine, kada je objavljeno ime novoizabranog pape. Kad je, dakle, iz konklava 19. travnja 2005. izišao nasljednik na Petrovoj stolici pokojnog pape Ivana Pavla II. kao rimski biskup papa Benedikt XVI. susretnici bi me pitali poznajem li ga. "Poznajemo se trinaest godina", odgovarao bih. I prema raspoloživom vremenu a i prema raspoloženju rekao bih poneko sjećanje na nj. Pomislih da bi to što sam pojedincima rekao, da se biblijski izrazim, na uho, mogao tiskom reći s krova, rekao je prof. Golub, te nastavio prisjećanje na te godine suradnje u Međunarodnoj teološkoj komisiji. S Papinim imenovanjem za člana Međunarodne teološke komisije (2005.) na pet godina dobio sam i čestitku predsjednika komisije kardinala Ratzingera. Osobno smo se sreli na prvom zasjedanju komisije. Na prvom zasjedanju smo se svaki predstavili, odakle dolazimo i što smo (znanstveno) načinili. Kod predstavljanja rekoh da dolazim iz velike nevolje - tribulatione magna nimis. I ocrtah kratko rat koji se sručio na Hrvatsku. Poslije će me kardinal Ratzinger detaljno pitati o događanjima u Hrvatskoj, i to ne jednom, rekao je prof. Golub. Istaknuo je i kako je u jednoj prilici u predahu prišao k predsjedničkom stolu - kardinal je bio pristupačan - i rekao kardinalu Ratzingeru kako je s radošću slušao njegov govor prožet mišlju sv. Augustina. "Augustin je moj učitelj" odgovorio je. Tim odgovorom dao je ključ za razumijevanje mnogočega u njegovoj teologiji. Za jednog govora zapisao je u radnu bilježnicu: "Kardinal Ratzinger mogao bi biti jednom dobar papa", istaknuo je prof. Golub, te s ushićenjem nastavio nizati sjećanja. Podsjetio kako kada je dolazio na sjednice bez kardinalskih znakova časti, u crnoj sutani, bio je kao svaki od njih. Tako kad bi neznanac stupio u dvoranu prije nego smo sjeli na svoja mjesta i morao pogoditi da je tu među nama jedan kardinal mislim da ne bi od prve pogodio. A nikomu nije padalo na pamet da mu poljubi ruku. To me sjeća na bl. Ivana XXIII. Kad je primio 1962. moju mamu i mene zaboravio sam mu poljubiti ruku. Jednostavno zato što je on bio jednostavan. Na kraju mojega mandata u Međunarodnoj teološkoj komisiji kardinal Ratzinger mi je zahvalio za doprinosu radu komisije, za doprinos poetske teologije. Ja sam, naime, postavši članom Međunarodne teološke komisije odlučio nastupati samostojno i zastupati što i kako mislim smjelo, obrazloženo i osvjedočeno. Najradosniji sam, i najponosniji što je u dokument Međunarodne teološke komisije "Kršćanstvo i religije" ušao moj naziv "Iskonsko, istočno prijateljstvo - amicitia originalis" koje je obilježavalo početno stanje čovjeka, nakon čega je uslijedio "iskonski, istočni grijeh - peccatum originale" čovjekovim prekidom prijateljstva s Bogom, rekao je prof. Golub te podsjetio kako je i na dan ustoličenja 24. travnja 2005. Benedikt XVI. naslovljava sve u govoru Urbi et Orbi do sad nečuveno "prijatelji". Pred oči mi došla slika kako je kardinal Ratzinger pomno nešto bilježio dok sam ja na sjednici Međunarodne teološke komisije govorio o teologiji prijateljstva. A kad je u istom govoru ustoličenja rekao da će slušati a ne samo svoje "tjerati", tako nekako, sjetih ga se, kako za predsjedateljskim stolom u radu Međunarodne teološke komisije, pozorno sluša, zaključio je prof. Golub. (ika-mb/kj)

Nuncij Cassari o Papinu apostolskom pohodu

Nade su i očekivanja veliki, i mogu se sažeti u sigurnost da će papa Benedikt XVI. u srcima brojnih ljudi ostaviti bogate duhovne plodove, rekao je nuncij u razgovoru za Radio Vatikan uoči Papina pohoda Hrvatskoj

U povodu apostolskoga putovanja Svetoga Oca u Hrvatsku talijanski program Radio Vatikana objavio je razgovor s apostolskim nuncijem u Republici Hrvatskoj nadbiskupom Mariom Robertom Cassarijem. Spomenuvši se triju pohoda blaženoga Ivana Pavla II. Hrvatskoj, kao i dvaju Bosni i Hercegovini, nadbiskup je istaknuo da je to već četvrti posjet jednoga pape Hrvatskoj u manje od 20 godina. Nade su i očekivanja veliki, i mogu se sažeti u sigurnost da će papa Benedikt XVI. u srcima brojnih ljudi ostaviti bogate duhovne plodove. Ali ono što će sigurno biti zajedničko svima, jest obnovljena nada koje je Sveti Otac veliki svjedok. Mogu posvjedočiti da su se Crkva u Hrvatskoj i svi vjernici dobro pripremili za ovaj povijesni susret, rekao je nuncij.

Na novinarkin upit kakvu će Crkvu Sveti Otac pronaći, nuncij je rekao da Crkva u Hrvatskoj zna istaknuti važnu ulogu kršćanskih vrednota hrvatskoga naroda, kao i jačanje sve slobodnijega i pravednijega društva. Crkva u Hrvatskoj, naime, nije nikada prestala, niti će prestati biti vjesnica pomirenja, dijaloga, pravednosti i solidarnosti. Sveti Otac - primijetio je - dobro zna koliko je duboka vjernost i poštovanje hrvatskoga naroda prema Papi i općoj Katoličkoj Crkvi. Osvrnuvši se na vlastito iskustvo tijekom više od tri godine, koliko se nalazi na dužnosti Papina veleposlanika u Hrvatskoj, nadbiskup Cassari je rekao da se uvijek divi duhu zajedništva među hrvatskim biskupima, i zajedničkome odlučivanju u vidiku nove i temeljite evangelizacije Hrvatske, unatoč svim teškoćama koje postoje i u toj zemlji. Svećenici, redovnici i redovnice blizu su Božjem puku koji im je povjeren, a vjernici laici srce su Crkve u Hrvatskoj; to su muškarci i žene duboke vjere i snažnoga kršćanskoga svjedočanstva, koji sudjeluju u većem dijelu života Crkve na svim područjima, istaknuo je nuncij.

Papa Benedikt XVI. dobro poznaje mnogostruke izazove Europe, koja se udaljuje od svojih kršćanskih korijena, a s kojima će se i Hrvatska morati suočiti, primijetio je nadalje nadbiskup te napomenuo da će Sveti Otac stoga ne samo potaknuti na oživljavanje vjere i kršćanskoga svjedočanstva, nego će znati i dotaknuti srce svih i svima će znati pokazati načine i prave putove za duhovnu obnovu i pobuđivanje savjesti. Najveća je želja da Hrvatska postane dijelom Europske unije ne "prodavši" ili ne "žrtvujući" svoje stoljetne kršćanske korijene, ni vlastiti identitet koji je potpuno kršćanski, rekao je nuncij Cassari. Na kraju je istaknuo da Sveti Otac dobro poznaje te stoljetne korijene u kulturnoj i kršćanskoj tradiciji Hrvatske, koji su se posljednjih desetljeća proširili zahvaljujući također djelovanju Crkve u korist naroda i žrtava komunističkoga režima, te u ublažavanju patnji prouzrokovanih nedavnim sukobom za nacionalnu neovisnost. (ika-rv/sd)